

בנק הפועלים

דוחות כספיים

2018

תוכן העניינים

96	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
97	דוח רווח והפסד מאוחד
98	דוח מאוחד על הרווח הכולל
99	מאזן מאוחד
100	דוח על השינויים בהון
102	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
105	ביאורים לדוחות הכספיים
105	ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית
122	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
123	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
125	ביאור 4 עמלות לפי מגזרים בגישת ההנהלה
125	ביאור 5 הכנסות אחרות
126	ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות
126	ביאור 7 הוצאות אחרות
127	ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
133	ביאור 9 רווח למניה רגילה
134	ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
136	ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים
137	ביאור 12 ניירות-ערך
141	ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
144	ביאור 14 אשראי לממשלות
144	ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
147	ביאור 16 בניינים וציוד
148	ביאור 17 נכסים אחרים
149	ביאור 18 פיקדונות הציבור
150	ביאור 19 פיקדונות מבנקים
151	ביאור 20 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
152	ביאור 21 התחייבויות אחרות
153	ביאור 22 זכויות עובדים
161	ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות
165	ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
173	ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
185	ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
191	ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים
216	ביאור 28א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
222	ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
240	ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
242	ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון
246	ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
255	ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים
262	ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק
266	ביאור 35 יוזמות רגולטוריות

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימת, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק, ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו-כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2018 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018, והדוח שלנו, מיום 17 במרץ 2019, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, וכן הפניות תשומת לב בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ובדבר חקירה בנושא FIFA.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 17 במרץ 2019

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק הפועלים בע"מ (להלן: הבנק): לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017, ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק וחברות מאוחדות שלו לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק וחברות מאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו-כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 25. בדבר חשיפות לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאור 25. בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ולביאור 25. בדבר החקירה בנושא FIFA.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 17 במרץ 2019 ככלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 17 במרץ 2019

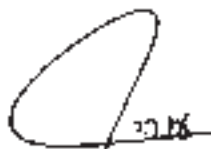
במיליוני ש"ח

דוח רווח והפסד מאוחד⁽¹⁾
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

2016	2017	2018	ביאור	
9,962	10,613	11,672	2	הכנסות ריבית
(2,004)	(2,189)	(2,766)	2	הוצאות ריבית
7,958	8,424	8,906		הכנסות ריבית, נטו
179	202	613	29(א)(1)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7,779	8,222	8,293		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
1,163	652	1,445	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
*3,617	*3,338	3,318	4	עמלות
137	163	105	5	הכנסות אחרות
*4,917	*4,153	4,868		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
**4,239	**4,209	4,097	6	משכורות והוצאות נלוות
1,404	1,350	1,376		אחזקה ופחת בניינים וציוד
**2,499	**2,562	3,487	7	הוצאות אחרות
*8,142	*8,121	8,960		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,554	4,254	4,201		רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
2,229	1,959	2,009	8	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,325	2,295	2,192		רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
12	17	4	15(ב)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2,337	2,312	2,196		רווח נקי מפעילות נמשכת
274	314	364	1(ז)	רווח נקי מפעילות מופסקת
רווח נקי:				
2,611	2,626	2,560		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
17	34	35		הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,628	2,660	2,595		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים				
9				
רווח בסיסי				
1.98	2.00	1.95		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.77	1.76	1.68		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
רווח מדולל				
1.97	1.99	1.94		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.76	1.75	1.67		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.
 ** על-פי הוראות בנק ישראל, סיווג מחדש של רכיבי עלות אקטואריים מסיימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1 ד.3](#).
 (1) נתוני קבוצת ישראל כרטיס הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1 ד.1](#).

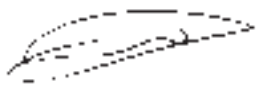
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עופר לוי
 משנה למנכ"ל,
 חשבונאי ראשי

עופר קורן
 משנה למנכ"ל,
 ממונה על החטיבה הפיננסית

ארי פינטו
 המנהל הכללי

עודד ערן
 יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 17 במרץ 2019

דוח מאוחד על הרווח הכולל(1)
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

2016	2017	2018	ביאור
2,611	2,626	2,560	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
17	34	35	הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,628	2,660	2,595	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 10
(160)	212	(920)	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
(2)	4	(2)	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
(1,221)	(122)	379	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
4	1	-	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
(1,379)	95	(543)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
439	(39)	135	השפעת המס המתייחס
(940)	56	(408)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
(1)	(2)	-	בניכוי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(941)	54	(408)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
1,671	2,682	2,152	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
16	32	35	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,687	2,714	2,187	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 *** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
 (1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן מאוחד⁽¹⁾
ליום 31 בדצמבר 2018

31 בדצמבר		ביאור	
2017	2018		
נכסים			
86,093	84,459	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
65,416	56,116	26, 12	ניירות-ערך ⁽²⁾⁽³⁾
684	708		ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
269,505	286,265		אשראי לציבור
(3,652)	(3,758)		הפרשה להפסדי אשראי
265,853	282,507	29	אשראי לציבור, נטו
2,292	2,428	14	אשראי לממשלות
198	103	15	השקעות בחברות כלולות
3,123	3,111	16	בניינים וציוד
12,013	10,534	27	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,323	5,850	17	נכסים אחרים ⁽²⁾
13,429	15,110	(1)	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
454,424	460,926		סך-כל הנכסים
התחייבויות והון			
347,344	352,260	18	פיקדונות הציבור
3,649	4,528	19	פיקדונות מבנקים
320	208		פיקדונות הממשלה
367	-		ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
29,058	30,024	20	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,049	9,676	27	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
11,199	11,841	21	התחייבויות אחרות (מזה: 567; 608 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽²⁾
14,434	14,733	(1)	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
418,420	423,270		סך-כל ההתחייבויות
35,863	37,544	24	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
141	112		זכויות שאינן מקנות שליטה
36,004	37,656		סך-כל ההון
454,424	460,926		סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) נתוני קבוצת ישראל כהן ושות' מוצגים כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

(2) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הון, ראה [ביאור 3.2](#).

(3) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששוועדו למלווים ראה [ביאור 2.6](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

דוח על השינויים בהון⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

הון מניות ופרמיה	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,094	113	8,207	101	24,724	33,032	187	33,219
-	-	-	-	2,628	2,628	(12)	2,616
-	-	-	-	(685)	(685)	-	(685)
(27)	-	(27)	-	-	(27)	-	(27)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	35	35	-	-	35	-	35
79	(74)	5	-	-	5	-	5
-	-	-	(941)	-	(941)	1	(940)
-	-	-	-	-	-	2	2
8,146	74	8,220	(840)	26,667	34,047	178	34,225
-	-	-	-	2,660	2,660	(29)	2,631
-	-	-	-	(861)	(861)	-	(861)
(39)	-	(39)	-	-	(39)	-	(39)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	2	2	-	-	2	-	2
17	(17)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	54	-	54	2	56
-	-	-	-	-	-	2	2
-	-	-	-	-	-	(12)	(12)
8,124	59	8,183	(786)	28,466	35,863	141	36,004

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח על השינויים בהון⁽¹⁾
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (המשך)

הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,124	59	8,183	(786)	28,466	35,863	141	36,004
-	-	-	-	2,595	2,595	(29)	2,566
-	-	-	-	(496)	(496)	-	(496)
(24)	-	(24)	-	-	(24)	-	(24)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	14	14	-	-	14	-	14
35	(35)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(408)	-	(408)	-	(408)
8,135	38	8,173	(1,194)	30,565	37,544	112	37,656

* בניכוי 3,673,637 יתרת מניות באוצר (31.12.17: בניכוי 4,311,952 יתרת מניות באוצר, 31.12.16: בניכוי 3,826,498 יתרת מניות באוצר).
 (1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים (1)
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

2016	2017	2018	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
2,616	2,631	2,566	רווח נקי לתקופה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת			
(12)	(17)	(4)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות ככלולות
651	602	590	פחת על בניינים וציוד
24	21	19	הפחתות
269	323	765	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(496)	(255)	(531)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
2	(24)	(25)	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
(12)	(51)	(28)	רווח ממימוש בניינים וציוד
101	(2)	(40)	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
(154)	(65)	(98)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
284	22	(21)	מסים נדחים, נטו
(93)	(4)	(56)	רווח ממכירות תיקי אשראי
5	10	22	דיבידנדים שהתקבלו מחברות ככלולות
322	1,930	(409)	התאמות בגין הפרשי שער
(860)	968	(2,247)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בכספים שוטפים			
874	(103)	1,481	כספים בגין מכשירים נגזרים
(2,098)	3,375	(1,142)	ניירות-ערך למסחר
440	211	(371)	כספים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות			
(1,146)	(468)	(2,426)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(294)	1,188	1,180	התחייבויות אחרות
423	10,292	(775)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים (1)
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (המשך)

2016	2017	2018	
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה			
(213)	(1,248)	1,018	פיקדונות בבנקים
9,369	1,677	(7,487)	אשראי לציבור
(3)	267	(136)	אשראי לממשלות
(256)	(309)	(24)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(7)	(130)	-	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
21	131	35	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(36,710)	(38,829)	(34,725)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
14,745	12,559	36,622	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
15,827	27,795	10,515	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
(7,486)	(9,110)	(11,768)	רכישת תיקי אשראי
4,331	190	382	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(3)	(3)	(5)	השקעה בחברות כלולות
(619)	(662)	(683)	רכישת בניינים וציוד
19	80	47	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(985)	(7,592)	(6,209)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
(380)	(174)	1,003	פיקדונות מבנקים
17,268	9,367	4,761	פיקדונות מהציבור
(9)	(25)	(112)	פיקדונות מהממשלה
414	(89)	(380)	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
3,160	316	6,359	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(3,401)	(4,399)	(5,390)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
5	-	-	הנפקת מניות ואופציות
(685)	(861)	(496)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(27)	(39)	(24)	רכישה עצמית של מניות
-	(12)	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
16,345	4,084	5,721	מזומנים, נטו, מפעילות מימון
15,783	6,784	(1,263)	גידול (קיטון) במזומנים - כולל יתרות מזומנים ושווי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
(1)	10	1	בניכוי גידול (קיטון) במזומנים ושווי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
15,784	6,774	(1,264)	גידול (קיטון) במזומנים
63,096	78,317	82,856	יתרת מזומנים לתחילת השנה מפעילות נמשכת
(563)	(2,235)	625	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
78,317	82,856	82,217	יתרת מזומנים לסוף השנה מפעילות נמשכת

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים (1) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (המשך)

2016	2017	2018	
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
12,798	11,391	11,747	ריבית שהתקבלה
(2,761)	(2,525)	(2,466)	ריבית ששולמה
44	42	49	דיבידנדים שהתקבלו
(2,049)	(1,533)	(2,615)	מסים על הכנסה ששולמו
21	178	232	מסים על הכנסה שהתקבלו

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית

א. כללי

בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד מאוגד בישראל. הבנק קיבל את אישור הפיקוח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 34 מוצגת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק סולו, הכוללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 17 במרץ 2019.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות-הברית נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-ASC 105-10 לקודיפיקציה (FAS 168), המוסד לתקינה חשבונאית בארצות-הברית ובהתאם להנחיות ועמדות של רשות ניירות-ערך האמריקאית ורשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על-ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB). חברות מאוחדות/חברות בנות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק. חברות כלולות - חברות אשר נמדדות על בסיס שיטת השווי המאזני. חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות בקבוצה. שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל. הקבוצה - הבנק והחברות המאוחדות שלו. מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועל הבנק. מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל. צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור. יתרת חוב רשומה - מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. שווי הוגן - המחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק ועל כן מהווה מטבע הפעילות של הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בשי"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

3. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מה-1 בינואר 2018 מיישם הבנק הוראות ותקנים חשבונאיים חדשים בנושאים המפורטים להלן:

- (1) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות.
- (2) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו; רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה; רווח למניה; דוח על תזרימי המזומנים; דיווח לתקופות ביניים; היוון ריבית; וערבויות.
- (3) תיקון בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה (ASU 2017-07).

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בדוחות כספיים מאוחדים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור החל מיום 1 בינואר 2018. התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת ASC 310. בנוסף, בהוראות בנק ישראל הובהר כי ככלל, הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית. באשר להכנסות אשר בתחולת התקן החדש, בעיקר הכנסות מעמלות, לא חל שינוי מהותי בעיתוי או במדידה של הכנסות אילו. הבנק בחר ליישם את התקן בדרך של מכאן להבא. לאור האמור, ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה מהותית.

2. דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו; רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה; רווח למניה; דוח על תזרימי המזומנים; דיווח לתקופות ביניים; היוון ריבית; וערבויות

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בדבר דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות-הברית בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא ASC 205-20 בדבר פעילויות שהופסקו
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא ASC 360 בדבר רכוש קבוע
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא ASC 260 בדבר רווח למניה
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא ASC 230-10 בדבר דוח על תזרימי המזומנים
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא ASC 270 בדבר דיווח לתקופות ביניים
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא ASC 835-20 בדבר היוון ריבית
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא ASC 460 בדבר ערבויות

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר חלות מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארצות-הברית, בשינויים המתחייבים.

ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים. מתכונת הדיווח בדבר דוח על תזרימי מזומנים, לרבות מספרי ההשוואה בתקופות קודמות, הותאמה למתכונת הדיווח הנדרשת.

3. תיקון בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה (ASU 2017-07)

ביום 1 בינואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בקשר לתיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה.

התיקון מבהיר כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות). יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי עלות ההטבה.

נדרש ליישם את ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארצות-הברית, בשינויים המתחייבים.

ליישום ההוראות לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים למעט על אופן ההצגה והגילוי. השפעת הסיווג מחדש מסעיף משכורות והוצאות נלוות לסעיף הוצאות אחרות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 הינה 288, ו-212 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. מטבע-חוץ והצמדה

עסקות במטבע-חוץ

עסקות במטבע-חוץ מתורגמות לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע-חוץ במועד הדיווח, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. פריטים לא-כספיים הנקובים במטבע-חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. הפרשי שער הנובעים מתרגום עסקות במטבע-חוץ מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום של מכשירים פיננסיים הוניים לא-כספיים המסווגים כזמינים למכירה, או גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר.

בהקשר זה נציין כי, על-פי התקן האמריקאי המיושם בבנק, הפרשי שער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה יסווגו לקרן ההון. יחד עם זאת, הפיקוח על הבנקים הנחה את הבנקים בישראל להמשיך לטפל בהפרשי שער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי הטיפול בהתאם לתקינה הבינלאומית עד ליום 1 בינואר 2021, על פיה, אותם הפרשי שער מסווגים לדוח רווח והפסד.

שלוחות בנקאיות בחו"ל

בהתאם לקריטריונים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים בקביעת מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל נדרש הבנק לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
 - גיוס אוטונומי של הלקוחות על-ידי השלוחה - פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על-ידי הבנק אינה משמעותית;
 - פעילות השלוחה מול הבנק ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו-כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק ו/או הצדדים הקשורים לו.
 - פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו-כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.
- כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק, הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים. בהתאם לקריטריונים אלו, סיווג הבנק את שלוחותיו בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע פעילותן הינו השקל, למעט בנק הפועלים שוויץ אשר סווג עד ליום 31 בדצמבר 2018 כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו הפרנק השוויצרי.

פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה מהשקל

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, מתורגמים לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, מתורגמות לש"ח לפי שער החליפין הממוצע החדשי שמתאים למועד ביצוע העסקות.

הפרשי השער בגין התרגום הוכרו ברווח כולל אחר והוצגו בהון במסגרת "התאמות מתרגום". בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

לאור החלטת דירקטוריון הבנק להביא להפסקת פעילות הבנקאות הפרטית של בנק הפועלים שוויץ, ולאור מכירת מרבית תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של בנק הפועלים שוויץ, השתנה אופי הפעילות של בנק הפועלים שוויץ, ולא ניתן לומר כי פעילותו הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה, וכי אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק. על כן, החל מיום 31 בדצמבר 2018 לסווג הבנק את בנק הפועלים שוויץ כפעילות חוץ שמטבע פעילותה הינו השקל.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הבנק יישם חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של בנק הפועלים שוויץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (ש"ח). הפרשי שער בגין החלק האפקטיבי בגידור הנובעים מתרגום ההתחייבות הפיננסית המגדרת את ההשקעה נטו בבנק הפועלים שוויץ, נזקפו לרווח כולל אחר והוצגו בהון במסגרת "התאמות מתרגום". החלק שאינו אפקטיבי בגידור נזקף לרווח והפסד. לאור שינוי מטבע הפעילות של בנק הפועלים שוויץ, החל מיום 31 בדצמבר 2018, לא חודש הגידור החשבונאי. יתרת קרן ההון בחובה, נטו, למועד השינוי, על סך של כ-35 מיליון ש"ח, הוקפאה ותסווג מחדש לרווח והפסד בעת מימוש פעילות החוץ אשר יביא לאובדן שליטה או חיסולה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מדד ושער חליפין

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בהם:

2017	2018	2016	2017	2018	
השינוי ב-% בשנה		בנקודות			
0.3	1.2	100.9	101.2	102.4	מדד המחירים לצרכן (המדד לחודש נובמבר ("דוע"))
					בש"ח
					שער החליפין ליום 31 בדצמבר
(9.8)	8.1	3.845	3.467	3.748	שער חליפין של הדולר של ארצות-הברית (בש"ח ל-1 דולר)
(0.9)	2.4	4.725	4.682	4.793	שער חליפין של הליש"ט (בש"ח ל-1 ליש"ט)
2.7	3.3	4.044	4.153	4.292	שער חליפין של האירו (בש"ח ל-1 אירו)
(5.6)	7.1	3.767	3.555	3.807	שער חליפין של הפרנק השוויצרי (בש"ח ל-1 פרנק שוויצרי)
(15.4)	(23.1)	1.089	0.921	0.708	שער חליפין של הלירה התורכית

2016	2017	2018	
0.10%	0.10%	0.25%	ליום 31 בדצמבר שיעור ריבית בנק ישראל

2. השקעות בחברות מוחזקות

א. דוחות כספיים מאוחדים וזכויות שאינן מקנות שליטה

הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. לפיכך, יתרות ועסקות הדדיות בין ישויות אלה ורווחים או הפסדים בין הישויות שטרם מומשו, בוטלו במלואם. זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את חלקן בהון חברת הבת, שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לבנק. הזכויות שאינן מקנות שליטה נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן ומוצגות כסעיף נפרד במסגרת הון הבנק. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. עסקות בין הקבוצה לזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן מביאות לאיבוד שליטה מטופלות כעסקות במישור ההוני. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לבין השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות להון.

ב. איבוד שליטה בחברה בת

בעת אובדן שליטה, הבנק גורע את הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת, זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברת הבת לרבות סכומים שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר מצטבר. אם הבנק נותר עם השקעה כלשהי בחברה הבת לשעבר אזי יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. ההפרש בין התמורה שהתקבלה ושוויה ההוגן של יתרת ההשקעה בחברת הבת לשעבר לבין היתרות שנגרעו מוכר ברווח והפסד. החל מאותו מועד, ההשקעה הנותרת מטופלת לפי שיטת השווי המאזני או כנכס פיננסי, בהתאם למידת ההשפעה של התאגיד הבנקאי בחברה המתייחסת. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח או הפסד.

ג. טיפול בישויות בעלות זכויות משתנות

ישות בעלת זכויות משתנות (VIE) היא כזו שעומדת באחד או יותר מהמבחנים המפורטים ב-ASC 810-10 (FAS 167): (1) ההשקעה ההונית בסיכון אינה מספקת כדי לאפשר לישות לממן את פעולותיה מבלי להזדקק לתמיכה כספית נוחתה נוספת (subordinated financial support) שמסופקת על-ידי צדדים מעורבים, לרבות מחזיקי מניות; או (2) למשקיעים בהון קבוצה אין את הכוח באמצעות זכויות הצבעה או זכויות דומות, לכוון את הפעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של הישות, או שאינם מחויבים לספוג את חלקם היחסי בהפסדים הצפויים או ברווחים השיריים הצפויים של הישות. הבנק ייחשב לנהנה העיקרי (primary beneficiary) וה-VIE תאוחד בדוחות הכספיים אם לבנק יש את הכוח לכוון את הפעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של ה-VIE, וכן אם לבנק יש את הזכות לקבל הטבות מה-VIE או מחויבות לספוג את הפסדיה, אשר פוטנציאלית עשויים להיות משמעותיים עבור ה-VIE.

לבנק קיימות זכויות משתנות אחרות ב-VIE שאינן מאוחדות מכיוון שהבנק אינו הנהנה העיקרי.

לפרטים נוספים לגבי ישויות בעלות זכויות משתנות, ראה [ביאור 125](#).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הפיננסית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלות ההשקעה כולל עלויות עסקה. הדוחות הכספיים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

3. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ככלל, הכנסות והוצאות נכללות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.

הבנק מטפל בהכנסות ובהוצאות הבאות כפי שנקבע בהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו:

א. החל ממועד סיווג חוב כפגום (כמפורט להלן) הבנק מפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית (לרבות הפרשי הצמדה למדד). כמו-כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, כל עוד לא בוטל לגבי הסיווג כחוב פגום. עם זאת, חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית בהתאם לתנאים המצטברים הבאים: 1. צפוי שהחוב ישולם במלואו על-פי לוח הסילוקין החדש של ההלוואה. 2. במקרה של לוח סילוקין בתשלומי קרן וריבית חודשיים רציפים - שולמו לפחות 6 תשלומים רציפים או במקרה בו אין לוח סילוקין בתשלומי קרן וריבית חודשיים רציפים - עברה לפחות חצי שנה ממועד הקמת ההלוואה וגם שולם לפחות 20% מיתרת הקרן. 3. אין ללקוח התראת חוב בפיגור. 4. כל ארגוני החוב של הלקוח הינם צוברים.

ב. תשלומים שהתקבלו על חובות בעייתיים שסווגו כפגומים משמשים להקטנת קרן ההלוואה כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה. כל עוד היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום נחשבת ככרת גבייה במלואה, תשלומי ריבית שהתקבלו במזומן יוכרו כהכנסה על בסיס מזומן. במצבים אלה סכום ההכנסה שיוקר כהכנסות ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. כמו-כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

ג. עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט בגין הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, אינן מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

ד. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה שהסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות. אחרת, יש לדחות את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה.

ה. במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, יש לבחון האם השינוי בתנאי ההלוואה הינו מינורי או לא. במקרים שהשינוי אינו מינורי, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת, העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל. לעניין זה, הבנק מניח כי השינויים בתנאי החוב הינם מינוריים.

ו. עמלות פירעון מוקדם מוכרות מידית במסגרת הכנסות ריבית.

ז. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות-ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ח. ניירות-ערך - ראה [סעיף \(5\) להלן](#).

ט. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה [סעיף \(6\) להלן](#).

4. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

תחולת ההוראות

הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר סיווג, מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, המבוססות בעיקרן על כללי החשבונאות המיושמים בבנקים בארצות-הברית. ההוראות מיושמות לגבי אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים, כגון, פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'.

א. סיווג אשראי בעייתי

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות ופריטי אשראי חוץ-מאזני בעייתיים כפגומים, נחותים או בהשגחה מיוחדת. בהקשר זה נציין כי הבנק מיישם את הוראת מקור החזר ראשוני של בנק ישראל לפיה קביעת הסיווג המתאים לחוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לכשל נעשתה צפויה ברמה גבוהה, מתבססת על החוזק הצפוי של מקור החזר ראשוני לחוב (מקור החזר תזרימי שוטף, יציב, מופרד ובשליטת החייב), וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישניים.

לעניין סיווג אשראי בעייתי, חוב בפיגור הינו חוב בו קרן או ריבית לא שולמו במועדם בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים. חשבון עו"ש/חח"ד ידווח כחוב בפיגור כאשר החשבון נותר ברציפות ביתרת חובה (בהיעדר מסגרת מאושרת), או בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת, למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים הנמוכים מיתרת החובה ומהמסגרת במשך תקופה של 180 ימים. הלוואות ידווחו כחוב בפיגור כאשר הקרן או ריבית לא שולמו לאחר 30 יום מהמועד שנקבע לתשלומם, בהתאם לתנאי הפירעון החוזיים של החוב.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

אשראי פגום

אשראי מסוג כפגום, כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים המקוריים עם הלקוח. קבלת החלטה בדבר סיווג אשראי כפגום מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה, חוב המוערך על בסיס פרטני (כמפורט להלן) מסווג כפגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים. כמו-כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור (כמפורט להלן). חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום רק כאשר אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה.

אשראי נחות

סיכון אשראי נחות, כולל סיכון אשראי מאזני וחוב-מאזני שאינו מוגן באופן מספק על-ידי יכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי שסווג כאמור נדרש שתהיינה חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב, שכן קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים, אם הליקויים לא יתוקנו. סיכון אשראי חוב-מאזני יסווג כנחות אם קיימת הסתברות לפחות אפשרית לכך שההתחייבות בגין הסעיף החוב-מאזני תתממש, ובנוסף החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות ראויים לסיווג של חובות נחותים. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא מצוי בפיגור של 90 יום.

אשראי בהשגחה מיוחדת

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, כולל סיכון אשראי מאזני וחוב-מאזני בעל חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם לא יטופלו, התוצאה של חולשות פוטנציאליות אלו עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון של האשראי או במעמד של הבנק כנושה בתאריך עתידי מסוים. סיכון אשראי חוב-מאזני יסווג בהשגחה מיוחדת אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך, שההתחייבות בגין הסעיף החוב-מאזני תתממש, ובנוסף החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות ראויים לסיווג של חובות בהשגחה מיוחדת.

ב. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק נדרש לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה נאותה, על-מנת לכסות הפסדי אשראי צפויים, בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק נדרש לקיים, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוב-מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה פרטנית

חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם נבחנת על בסיס פרטני כוללים חובות שסך יתרתם החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשה להפסדי אשראי וביטחונות), ברמת הלקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח (בחברת כרטיסי אשראי מאוחדת מעל 500 אלפי ש"ח), וכן חובות לקוחות בארגון מחדש של חוב בעייתי. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי נבחנת לגבי כל חוב שסווג כפגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהווים בשיעור הריבית המקורית של החוב. כאשר נקבע כי החזר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

הפרשה קבוצתית

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתבסס על ממוצע שיעורי הפסד היסטוריים בחלוקה לענפי משק שונים ובחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה שמחיליה ביום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

לעניין זה, בהתאם להוראות המפקח הנוגעות להפרשה קבוצתית בגין אשראי לענף משק אנשים פרטיים, נדרש הבנק להביא בחשבון שיעור התאמה איכותי שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום. מהאמור הוזכר לסיכון אשראי חוב-מאזני מבוססת על שיעור ההפרשה שנקבעו עבור האשראי בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, ההפרשה הקבוצתית הנדרשת בהתייחס לסיכון אשראי חוב-מאזני מבוססת על שיעור ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוב-מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית בהתאמות מסוימות. יתרת הפרשה זו נכללת בסעיף התחייבויות אחרות במאזן.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הפרשה בגין הלוואות לדיור

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי הפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. חישוב הפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור יבוצע, במידת הצורך, לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בהתאם להוראות המפקח יתרת הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח. הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של הפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור, מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

ג. מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). במקרה בו מדובר בחוב מותנה בביטחון אשר הפרשה הפרטנית בגינו מוערכת בהתבסס על השווי הביטחוני, הבנק מוחק חשבונאית כל יתרת חוב העולה על השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש. לגבי החובות שאינם מוערכים על בסיס פרטני, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל סממני בעייתיות אחרים. יובהר כי מחיקת חשבונאית אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק. למרות האמור לעיל, לגבי חובות שנבחנו על בסיס קבוצתי שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר כשל, נבחן הצורך במחיקה חשבונאית מידית. בכל מקרה, לגבי חובות כאמור מבוצעת מחיקה חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 60 ימים או יותר ביחס לתנאי הארגון מחדש.

ד. ארגון מחדש של חוב בעייתי

ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על-ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה זאת, הבנק בוחן את יכולת הגביה מהלקוח וכן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש לא נבחנו על בסיס פרטני, מסווגים כחובות פגומים ומוערכים על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

א. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
ב. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן הלוואה המקורי).

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות הפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).

אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת-ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

ה. נכסים שנתפסו (Foreclosed Assets)

במקרה בו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי בו הבנק קיבל נכסים כפירעון מלא או חלקי של חוב, למשל זכויות בהון, חייבים מצד שלישי או נכסים אחרים שימכרו לאחר מכן, יוכרו נכסים אלה לפי שוים ההוגן של הנכסים במועד התפיסה. אם הנכסים שנתקבלו מהווים פירעון מלא של החוב ובמועד התפיסה עולה יתרת החוב הרשומה על השווי ההוגן של הנכסים, מכיר הבנק בהפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

5. ניירות-ערך

- א.** ניירות-ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- אגרות-חוב מוחזקות לפדיון - אגרות-חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון.
 - אגרות-חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת-ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך למסחר - ניירות-ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה. ניירות-ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות למסחר.
 - ניירות-ערך זמינים למכירה - ניירות-ערך אשר לא סווגו כאגרות-חוב מוחזקות לפדיון או כניירות-ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות-חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר. רווחים או הפסדים שמומשו, מוצגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות שאינה ממסחר.
- ב.** הכנסות מדיבונד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג.** השקעות הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- ד.** עלות ניירות-ערך שמומשו מחושבת על בסיס ממוצע.
- ה.** לעניין טיפול בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה [סעיף ה\(8\) להלן](#).

6. מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

- א.** הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע-חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים.
- ב.** במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.
- ג.** גידור שווי הוגן
- שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. החלק האפקטיבי מוכר בסעיף הכנסות/הוצאות ריבית, בעקביות לסיווג של הכנסות/הוצאות בגין הפריט המגודר. החלק הלא אפקטיבי מוכר בהכנסות מימון שאינן מריבית.
- אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.
- ד.** גידור כלכלי
- חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.
- ה.** גידור ההשקעה נטו בפעילות חוץ - ראה [סעיף ה\(1\) לעיל](#).
- ו.** נגזרים שאינם משמשים לגידור
- שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.
- ז.** נגזרים משובצים
- מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחוזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשובץ אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.
- נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

7. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

- בהתאם ל-ASC 820-10 (FAS 157) שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. התקן מחייב, לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. ASC 820-10 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:
- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
 - נתוני רמה 2: נתונים נצפים עבור הנכס או התחייבות, במישורן או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
 - נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הנתונים המשמשים למדידת שווי הוגן מסווגים לרמות שונות במדרג השווי הוגן, הבנק מסווג את מדידת השווי הוגן בכללותה לרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה בכללותה. מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על-ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות-ערך

השווי הוגן של ניירות-ערך למסחר וניירות-ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי הוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי הוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

- הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:
- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מתחשב באותם ביטחונות לצורך קביעת סיכון האשראי.
- כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי הינה מהותית - הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דיוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל).
- החישוב מבוצע בהתבסס על מודל פנימי המניח תרחישים שונים לשווי העסקות. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 32](#) להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

8. ירידת-ערך נכסים פיננסיים

א. אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה [סעיף ה.4\(4\) לעיל](#)

ב. ניירות-ערך

מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם ירידה בשווי הוגן של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני (Other Than Temporary). הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק, והעיקריים שבהם הינם:

1. בחינה האם ירידת-ערך היא בעלת אופי אחר מזמני ומה סכומה:
 - ניירות-ערך אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן בסכום נמוך מעלותם, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך של למעלה מ-20% ביחס לעלותם לגבי מכשירים הוניים או 15% לגבי מכשירי חוב וירידת-ערך זו נמשכה למעלה מחצי שנה, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות
 - ניירות-ערך אשר חלה לגביהן ירידת-ערך בשיעור של 40% ומעלה מעלות נייר הערך לגבי מכשירים הוניים או 30% לגבי מכשירי חוב לתאריך המאזן או לאחריו, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
 - מכשירי חוב שחלה לגביהם ירידת דירוג אל מתחת לדירוג השקעה, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - מכשירי חוב שסווגו כבעייתיים (פגום, נחות, השגחה מיוחדת) על-ידי הבנק.
2. הרכבת רשימת מעקב - מבוצעת בדיקה כמותית ואיכותית לצורך זיהוי והערכה של ניירות-ערך שחלה ירידה בערכם ואפשרי כי מדובר בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
3. בחינה ספציפית - בגין כל ניירות הערך ברשימת המעקב מבוצעת בחינה ספציפית. הבחינה המבוצעת הינה נפרדת למכשירי חוב ומכשירי הון וכוללת בין היתר את הפרמטרים הבאים:
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.
 - היקף שווי הביטחונות המגבים את הנייר וכריות הביטחון.
 - דירוג ניירות הערך על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ומקומיות לרבות התפתחויות בדירוג לאחר תאריך המאזן.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

- שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
 - משך תקופה בה שווי הוגן של נייר-ערך נמוך מעלותו.
 - מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בסביבתו העסקית, לרבות בחינה האם ירידת הערך משקפת נסיבות ייחודיות למנפיק או משקפת תנאי שוק כלליים.
 - אירועים לאחר תאריך המאזן.
4. תיעוד תוצאות הבחינה כנדרש בהתאם לכללים שנקבעו בבנק, כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני בנייר-ערך, תופחת עלותו לשווי ההוגן ליום המאזן, ותשמש כבסיס עלות חדש. סכום ההפחתה יזקף לדוח רווח והפסד. עליות ערך בתקופות עוקבות, עבור ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה, מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

9. קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

- הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרם נטו כאשר מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:
- קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts)
- הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים. אי לכך בדוחות הכספיים ממשיך הבנק להציג חשיפות בגין עסקות בסכום ברוטו.

10. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

העברה של נכסים פיננסיים

העברת נכס פיננסי תסופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים המועברים האלה. כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות מקיימות את הקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו. במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים או הזכות המשתתפת נגרעים מהמאזן של הבנק, במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

עסקות השאלה או שאילת ניירות-ערך

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקות השאלה או שאילה של ניירות-ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, או כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. כאשר התאגיד הבנקאי משאיל ניירות-ערך הוא גורע את ניירות הערך שהשאלו ומכיר באשראי בגובה שווי שוק של ניירות הערך שהועברו. בתקופות עוקבות, האשראי מוכר באותו אופן בו נמדד נייר הערך לפני שהשאלה נגרעה האשראי והתאגיד הבנקאי מכיר מחדש בנייר הערך. כאשר התאגיד הבנקאי שואל ניירות-ערך בשאילה לא מובטחת, התאגיד הבנקאי מכיר בנייר ערך וכנגדו בפיקדון לפי השווי של אותו נייר ערך שהתקבל בעסקת ההשאלה. נייר הערך שהתאגיד הבנקאי שאל מסווג כנייר ערך בתיק למסחר.

מכירה בחסר

כאשר תאגיד בנקאי מוכר בחסר נייר ערך שנשאל על ידו, מוכר מזומן כנגד פיקדון. הפיקדון משוערך רק אם שווי נייר הערך עלה במהלך התקופה הזאת, ומוכר בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מיומן שאינן מריבית".

גריעת התחייבות

הבנק גורע התחייבויות רק כאשר ההתחייבות מסולקת. סילוק של התחייבות יכול להיעשות באמצעות תשלום למלווה או באמצעות שחרור משפטי מהמחויבות.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

11. רכוש קבוע

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו-כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע מוכר נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על-ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת-ערך. היוון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי מתחיל רק כאשר השלב הראשוני בפרויקט הושלם, וכן ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן את הפרויקט וצפוי כי הפיתוח יושלם ויתהוו הטבות כלכליות עתידיות מהתוכנה. עלויות תקורה שלא ניתן ליחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט מוכרות כהוצאה עם התהוותן. בנוסף, הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה לפיהן נקבע סף מהותיות להיוון. עוד נקבע כי בגין תוצרים, אשר סך העלויות שניתן להוון בגינם אינו נמוך מסף המהותיות, נקבע מקדם היוון נמוך מ-1, כדי להביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות ולסטיית מקובלות במסגרת פרויקטי פיתוח תוכנה. דרג העובדים שעלויותיהם מהונות לנכסים הוגבל לדרגת מנהל פרויקט התוכנה ורישום עלויות בגין פיתוח תוכנה של כלל עובדי הפיתוח המותרים להיוון, נעשה בדרך של דיווח שעות פרטני.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרת כחלק מהערך בספרים של רכוש קבוע אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בהן יזרמו אל הקבוצה ואם עלותן ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריט רכוש קבוע שהוחלף נגרע. עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהונות רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות תחזוקה שוטפות ועלויות אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת והפחתות

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריט הרכוש קבוע. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. שיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי החל מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש. תוכנות בתהליך פיתוח אינן מופחתות באופן שיטתי כל עוד הן אינן זמינות לשימוש. לפיכך, מתבצעת בחינה לירידת-ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הן הופכות להיות זמינות לשימוש. שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השירי נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

12. חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל היסונום והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. תשלומים עתידים לשימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס כרכוש קבוע.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

13. ירידת-ערך נכסים שאינם פיננסיים

הבנק בוחן נכסים לא שוטפים לצורך ירידת-ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של הנכס עשוי שלא להיות בר השבה. הפסדים מירידת-ערך יוכרו רק במידה וערך הנכס בספרים עולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהוונים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס ומימושו. ההפסד שיוכר הוא בגובה ההפרש בין הערך בספרים לשווי ההוגן של הנכס. הפסד זה אינו מבוטל בתקופות עוקבות.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ירידת-ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

- בחנית קיום ירידת-ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב מוכרת וממדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שיתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב. דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת-ערך:
- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
 - צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם ולא יעשה בו שימוש.

14. קבוצת מימוש מוחזקת למכירה ופעילות מופסקת

קבוצת מימוש מוחזקת למכירה

הבנק מסווג נכס קבוצת מימוש כמוחזקת למכירה אם הערך בספרים שלה יושב בעיקר באמצעות מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך, בתקופה שבה כל הקריטריונים הבאים מתקיימים: (1) ההנהלה, אשר לה הסמכות לאשר את הפעולה, מתחייבת לתוכנית למכור את קבוצת המימוש; (2) קבוצת המימוש זמינה למכירה מיידית במצבה הנוכחי; (3) תוכנית פעילה לאיתור רכוש ופעולות אחרות להשלמת התכנון למכור החלה; (4) מכירת קבוצת מימוש הינה צפויה (probable) וזווי (expected) שתוך שנה אחת ממועד הסיווג המכירה תושלם; (5) קבוצת מימוש משווקת באופן פעיל לצורך מכירה במחיר שהוא סביר ביחס לשווי ההוגן הנוכחי שלה; (6) פעולות שנדרשות להשלמת התכנון מצביעות על כך שאין זה סביר שיעשו שינויים משמעותיים לתכנון או שהתכנון יבוטל. במועד הסיווג של קבוצת המימוש כמוחזקת למכירה, נבחן הצורך בהכרה בירידת-ערך לנכסים הרלוונטיים בהתאם לתקינה החלה על אותם נכסים. נכסים לא שוטפים שכפופים לפחת או הפחתה שמשויכים לקבוצת מימוש (לדוגמה, רכוש קבוע או נכסים אחרים) לא יצברו יותר פחת וכל הנכסים וההתחייבויות המיוחסים לקבוצת המימוש יוצגו בשתי שורות נפרדות. חברה בת המסווגת כקבוצת מימוש מוחזקת למכירה תמשיך להיות מאוחדת, אך כל הנכסים וההתחייבויות המיוחסים לפעילות יוצגו בשתי שורות נפרדות במאזן הבנק כאמור.

פעילות מופסקת

הבנק מסווג קבוצת מימוש כפעילות מופסקת בהתקיים כל הקריטריונים הבאים: (1) קבוצת המימוש מהווה רכיב של ישות; (2) קבוצת המימוש מומשה או מקיימת את תנאי הסיווג של נכס המוחזק למכירה; (3) קבוצת המימוש מייצגת שינוי אסטרטגי, אשר יש (או תהיה) לו השפעה מהותית על פעילויותיה ותוצאותיה הכספיות של הבנק, בגין פעילות מופסקת הבנק הציג מחדש מספרי ההשוואה בדוח רווח והפסד, כאילו הופסקה הפעילות מתחילת תקופת ההשוואה המוקדמת ביותר.

15. זכויות עובדים

הבנק מחויב מתוקף דין, הסכם ונוהג בתשלומי הטבות פרישה לעובדים, אשר כוללים תשלומים לפי תוכניות להטבה מוגדרת בגין פנסיה (כגון, תשלומי פנסיה, פיצויי פיטורין ופרישה), תשלומים לפי תוכניות אחרות לאחר פרישה ולאחר סיום העסקה (כגון, שי לחג ותשלומי רווחה בריאות ואחרים המשולמים לפנסיונרים או בגינם) ותשלומים לפי תוכניות להפקדה מוגדרת (כגון, תשלומים לקופות תגמולים או לקרן פנסיה בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963). כמו-כן, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים לעובדי הבנק בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתוכנית להפקדה מוגדרת. התאגיד הבנקאי מכיר בעלות הפנסיה נטו לתקופה בהתאם להפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים, פנסיה והטבות אחרות, שאינן בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, הטבות אחרות לזמן ארוך והטבות אחרות לאחר סיום העסקה ולאחר פרישה, מטופלות כתוכניות להטבה מוגדרת ומחושבות על בסיס אקטוארי ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת אגרות-החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה, הנקבע לפי הפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית, והכול במועד הדיווח.

בגין ההטבות האמורות נזקפת לרווח והפסד עלות שירות, עלות ריבית, תשואה על נכסי תוכנית, הפחתה של רווח או הפסד אקטוארי נטו, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם והפחתה של רווח או הפסד אקטוארי אשר נכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווח או הפסד אקטוארי, הינו שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תוכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית. רווחים והפסדים אקטואריים נכללים במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ומופחתים בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.

עלות או זיכוי בגין שירות קודם מופחת כרכיב של עלות הפנסיה נטו לתקופה בקו ישר, על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.

הטבות עובד לטווח קצר (כדוגמת: שכר עבודה, חופשה ומענקים) נמדדות על בסיס לא מהוון והוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתייחס.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

16. תשלום מבוסס מניות

עסקות תשלום מבוסס מניות כוללות קבלת שירותים מהעובדים בתמורה להנפקת מניות הבנק, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים. עסקות אלו כוללות גם התחייבויות לעובדים, בהתקיים אחד משני התנאים הבאים: (1) הסכום מבוסס, לפחות בחלקו, על מחיר המניה של הבנק, או על מכשיר הוני אחר של הבנק. (2) המענק דורש, או עשוי לדרוש, סילוק באמצעות הנפקת מניות התאגיד הבנקאי, או מכשירים הוניים אחרים של התאגיד הבנקאי. עסקות הכוללות התחייבות אשר תסולק במזומן, או על-ידי הנפקת מספר משתנה של מניות הבנק על בסיס שווי קבוע מסווגות כהתחייבות. לגבי עסקות תשלום מבוסס מניות המסווגות כמענקים הוניים, שווי ההטבה נמדד במועד ההענקה בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים. שווי ההטבה מוכר ברווח והפסד כהוצאות שכר כנגד גידול מקביל בהון. לצורך ההכרה בהוצאה ויחוסה על פני תקופות השירות המתאימות של העובדים, הבנק מתחשב בתנאי שירות ובתנאי ביצוע (שאינם תנאי שוק), כך שההכרה בהוצאה מבוססת על מספר המכשירים אשר לגביהם תנאי השירות ותנאי הביצוע צפויים להתקיים. יעד ביצוע אשר יכול להיות מושג לאחר תקופת השירות, מטופל כתנאי ביצוע. לגבי עסקות תשלום מבוסס מניות המסווגות כמענקים התחייבותיים, הבנק מודד מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בסוף כל תקופת דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח והפסד לתקופה כנגד ההתחייבות.

17. רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק

בעת רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק, סכום התמורה ששולם, הכולל עלויות ישירות, מנוכה מההון. כאשר המניות נמכרות או מונפקות מחדש, סכום התמורה שהתקבלה מוכר כגידול בהון והעודף או הגרעון שנובעים מהעסקה נזקף ליתרת הפרמיה.

18. התחייבויות תלויות

קבוצת הבנק הינה צד להליכים משפטיים שונים במסגרת עיסוקה במגוון סוגים של שירותים פיננסיים ובהם תביעות של לקוחות ובקשות צדדים שונים לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. כמו-כן, הקבוצה הינה צד לבדיקות או חקירות של גופים משפטיים ורגולטוריים. הקבוצה מיישמת את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא התחייבויות תלויות המבוססות על הוראות ASC 450. הליכים אלה נבחנים באופן פרטני בסיוע יועצים משפטיים הנדרשים להעריך את הסיכון להתממשות חשיפה.

מצב בו הסיכון צפוי (Probable) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של מעל ל-70%. בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

מצב בו הסיכון אפשרי (Reasonably Possible) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של בין 20% ל-70%. בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.

מצב בו הסיכון קלוש (Remote) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של מתחת ל-20%. בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללת הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

הפרשה להתחייבויות תלויות נרשמת בהתקיים שני התנאים להלן: (א) צפוי כי ירד ערכו של נכס (או התחייבות) במועד הדיווח; (ב) סכום ההפסד ניתן למדידה באופן סביר. במידה ועל פי הערכת הבנק בהתבסס על חוות דעתם של יועציו המשפטיים לא ניתן לאמוד סכום של הפסד באופן מהימן, נערך טווח של תרחישים לחשיפה ואם סכום כלשהו בטווח מהווה לאותו המועד אומדן טוב מן האחרים על אותו טווח, הסכום האמור ייצבר כהפרשה. במידה ולא קיים סכום בטווח המהווה אומדן טוב יותר מסכום כלשהו אחר, נדרש לרשום כהפרשה את הסכום המינימלי בטווח.

לגבי תביעות שלגביהן קיימת קביעה של הפיקוח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, אלה מסווגות כ"צפוי" ונערכת בגין כל תביעה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית במקרים בהם טרם פורסמו ארבעה דוחות כספיים על-ידי הבנק מאז שנכללה בהם לראשונה תביעה כאמור ולכן לא בוצעה הפרשה.

ביאור 25.ג. כולל גילוי על כל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק ולגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מההון.

על פי ההוראות נדרש, כאמור, לתת גילוי לסכומי ההפסד אשר הסתברות התממשותם אינה קלושה.

בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים, הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תלויות.

19. הוצאות חסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים חסים שוטפים וחסים נדחים. חסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר. במקרים אלו הוצאת החסים על הכנסה נזקפת להון או לרווח כולל אחר לפי הרלוונטי. הפרשה לחסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל מתוקף חוק מע"מ במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

חסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשינויים קודמות.

חסים נדחים

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים, החייבים במס. הבנק לא הכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2016 בגין השקעה בחברות בנות מקומיות. הפרשים זמניים אלו עשויים להתחייב במס, במידה והבנק יממש את ההשקעה בחברות הבנות המקומיות. החל מיום 1 בינואר 2017, הבנק הכיר בהתחייבות מסים נדחים, בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין חברות בנות מקומיות.

הבנק מכיר בכספי מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים. נכס מס נדחה מופחת בסכום יתרת הפרשה (Valuation Allowance) אם, יותר סביר מאשר לא כי חלק או כל נכס המס הנדחה לא ימומש.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו לתאריך המאזן. יצירה של נכסי מסים נדחים נטו לא תעלה על המסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים בהם צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק מקזוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על-ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על-ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

20. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

הרווח המדולל למניה נקבע על-ידי התאמת הרווח או ההפסד (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון כלשהן ושינויים אחרים) המתחייב לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

21. דיווח על מגזרי פעילות

מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק מדווח על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על-פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, בנק שמגזרי הפעילות שלו שבהתאם לגישת ההנהלה שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה. מגזר פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשייך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"אחרים והתאמות".

22. גילויים בהקשר לצד קשור

המידע על יתרות מאזניות וחוף-מאזניות והמידע על תוצאות העסקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ניתן בהתאם להראות הדיווח לציבור לגבי כל אדם המוגדר כבעל עניין, צד קשור או איש קשור, לפי ההגדרה בסעיף 80 בהוראות הדיווח לציבור.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

2.3. עסקות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה, אם קיים, להון.

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

נושא	עיקרי ההוראות	מועד תחילה והוראות מעבר	השפעה על הבנק
מכשירים פיננסיים - הצגה ומדידה - ASU 2016-01	עיקרי השינויים הצפויים בעקבות יישום התיקון, הינם: מדידת השקעות במכשירים הוניים, לפי שווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, חלף המדידה הקיימת כיום אשר ככלל דורשת רישום של התאמות שטרם מומשו לשווי הוגן ברווח כולל אחר. עם זאת, ניתן למדוד השקעות בניירות-ערך הוניים שהשווי ההוגן שלהן אינו ניתן לקביעה בנקל לפי עלות בניכוי ירידת-ערך, תוך התאמות לשינויים במחירים נצפים בעסקות רגילות עבור השקעה זהה או דומה של אותו מנפיק. כל ההתאמות לעלות ההשקעה נזקפות לרווח והפסד. כמו-כן יעודכן אופן ההצגה במאזן של מכשירים פיננסיים.	1 בינואר 2019. במועד היישום לראשונה, הרווחים שטרם מומשו בגין מניות זמינות למכירה שנכללים בקרן הון יסווגו מחדש לעודפים.	להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראות על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.
מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור - ASU 2017-12	התיקון מקל ומפשט את יישום ההנחיות החשבונאיות בנושא גידור, בעיקר בקשר עם דרישות בחינת אפקטיביות הגידור ותיעוד הגידור. כמו-כן, התיקון מרחיב את היכולת של בנקים לגדר רכיבי סיכון מסוימים, ובכך ליצור התאמה בין אופן הרישום של המכשירים המגדרים והפריטים המגודרים בדוחות הכספיים.	1 בינואר 2019.	להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראות על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.
חכירות - ASU 2016-02 ASC 842	אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא חכירות. המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשקף בדוחות הכספיים באופן מלא את רמת המינוף שנוצרת מחוץ חכירה ארוכי טווח. עיקרי השינויים בעקבות יישום כללים אלה, הינם: בנקים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על שנה, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית. בגין עסקות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות להשתמש בנכס החכור, ומגדיר תירשם התחייבות לשלם בגין חכירה.	1 בינואר 2020.	הבנק נערך ליישום התקן.
מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי - ASU 2016-13	מטרתו העיקרית של התיקון הינה לספק מידע שימושי יותר בנוגע להפסדי אשראי צפויים בגין מכשירים פיננסיים ומחויבויות למתן אשראי. לצורך כך התיקונים בעדכון זה מחליפים את שיטת הפרשה להפסדי אשראי המבוססת על הפסדים שהתהוו, בשיטה המשקפת הפסדי אשראי צפויים לאורך חיי האשראי ודורשת התחשבות בטווח רחב יותר של מידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. הכללים החדשים לחישוב הפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיוור), אגרות-חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ-מאזניות מסוימות. בנוסף, ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה, וכן יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי.	1 בינואר 2021. ככלל, הכללים החדשים יישמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת.	הבנק נערך ליישום התקן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ז. פעילות מופסקת

לנוכח התקדמות בתהליכי ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט, כמתואר בביאור 15 להלן, קבע הבנק כי מתקיימים הקריטריונים לסיווג קבוצת ישראלכרט כקבוצת מימוש "מוחזקת למכירה" החל מיום 30 ביוני 2018. כמו-כן, על-פי התקינה האמריקאית כאמור, יש לסווג קבוצת מימוש המוחזקת למכירה כפעילות מופסקת במידה והמכירה מהווה שינוי אסטרטגי שתהיה לו השפעה מהותית על פעילויות הישות והתוצאות הפיננסיות שלה. הבנק בחן וקבע כי קבוצת ישראלכרט עומדת בקריטריונים, ולאור זאת, החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2018, קבוצת ישראלכרט מוצגת כ"פעילות מופסקת".

- בהתאם להוראות התקינה החשבונאית האמריקאית, במועד הסיווג של פעילות מופסקת, הבנק סיווג במאזן את כל הנכסים וכל ההתחייבויות המשויכים לאותה פעילות כשורות נפרדות בדוח על המצב הכספי, כולל תיקון מספרי השוואה.
- באופן דומה הציג הבנק בנפרד בדוח רווח והפסד את הרווח המיוחס לפעילות המופסקת לכל תקופות הדיווח.
- החל ממועד זה, בהתאם להוראות התקינה האמריקאית, הבנק הפסיק לצבור פחת בגין הנכסים ברי הפחת של קבוצת ישראלכרט.

א. הרכב הנכסים וההתחייבויות המיוחסים לפעילות מופסקת

ליום	ליום	
31 בדצמבר	31 בדצמבר	
2017	2018	
12,810	14,366	אשראי לציבור, נטו
269	356	בניינים וציוד
350	388	אחרים
13,429	15,110	סך-כל הנכסים של קבוצת ישראלכרט
13,927	13,951	התחייבויות אחרות
507	782	פיקדונות
14,434	14,733	סך-הכל התחייבויות של קבוצת ישראלכרט

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. רווח והפסד המיוחס לפעילות מופסקת*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
הכנסות			
235	273	312	הכנסות ריבית, נטו
1,534	1,634	1,717	עמלות
12	7	(4)	אחרות
הוצאות			
90	121	152	הוצאות בגין הפסדי אשראי
332	346	321	משכורות והוצאות נלוות
825	885	983	הוצאות אחרות
126	125	71	אחזקה ופחת בניינים**
408	437	498	רווח לפני מסים
129	118	128	הפרשה למסים על הרווח
279	319	370	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
5	5	6	רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
274	314	364	רווח נקי

* ללא קיזוז עסקות בינחברתיות בין הבנק לקבוצת ישראלכרט.
 ** החל מהרבעון השלישי של שנת 2018, לא כלולות בדוח רווח והפסד הוצאות הפחת המשויכות לפעילות המופסקת.

ג. תזרים מזומנים המיוחס לפעילות מופסקת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
1,595	828	1,270	תזרים מזומנים נטו מפעילות שוטפת
(900)	(426)	(987)	תזרים מזומנים נטו מפעילות השקעה
(696)	(392)	(282)	תזרים מזומנים נטו מפעילות מימון
(1)	10	1	גידול (קיטון) המזומנים ושוי המזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
12	11	21	יתרת מזומנים לתחילת השנה
11	21	22	יתרת מזומנים לסוף השנה

ד. רווח למניה רגילה בשקלים חדשים – רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק מפעילות מופסקת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
0.21	0.24	0.27	רווח בסיסי
0.21	0.24	0.27	רווח מדולל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾

2016	2017	2018	
א. הכנסות ריבית*			
9,228	9,618	10,524	מאשראי לציבור
54	57	70	מאשראי לממשלות
120	270	266	מפיקדונות בבנקים
36	43	56	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
-	-	-	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
523	625	755	מאגרות-חוב
1	-	1	מנכסים אחרים
9,962	10,613	11,672	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית**			
(904)	(1,117)	(1,636)	על פיקדונות הציבור
(10)	(7)	(6)	על פיקדונות הממשלה
-	-	-	על פיקדונות מבנק ישראל
(24)	(10)	(29)	על פיקדונות מבנקים
(1)	2	-	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(1,061)	(1,051)	(1,085)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(4)	(6)	(10)	על התחייבויות אחרות
(2,004)	(2,189)	(2,766)	סך-כל הוצאות ריבית
7,958	8,424	8,906	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית**			
(147)	(78)	(43)	הכנסות ריבית
(14)	(11)	(4)	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב			
13	13	13	מוחזקות לפדיון
493	588	701	זמינות למכירה
17	24	41	למסחר
523	625	755	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית⁽⁶⁾

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

2016	2017	2018	
			1. מפעילות במכשירים נגזרים
22	22	(2)	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור (ראה ג' להלן) ⁽¹⁾
519	(986)	2,314	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
541	(964)	2,312	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים
			2. המשקעה באגרות-חוב
257	119	188	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
(51)	(11)	(35)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽⁴⁾⁽³⁾
206	108	153	סך-הכל המשקעה באגרות-חוב
			3. הפרשי שער, נטו
(18)	1,288	(1,518)	
			4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות
361	225	454	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁷⁾
(71)	(78)	(76)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁵⁾
39	32	27	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
329	179	405	סך-הכל מהשקעה במניות
			5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח
-	-	-	
			6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
93	4	56	
1,151	615	1,408	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

- (1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.
- (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (3) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
- (4) בשנים 2018 ו-2017 לא נרשמו הפרשות לירידת-ערך בגין אגרות-חוב זמינות למכירה; בשנת 2016: כ-21 מיליוני ש"ח.
- (5) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-71 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (2017: כ-75 מיליוני ש"ח; 2016: כ-51 מיליוני ש"ח).
- (6) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).
- (7) בשנת 2016 כולל רווח בסך 109 מיליוני ש"ח ממכירת מניות ויזה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית⁽³⁾ (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

2016	2017	2018	
14	13	12	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
(2)	18	27	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
-	6	(2)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾
-	-	-	דיבידנדים שהתקבלו ממניות למסחר
12	37	37	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר**
1,163	652	1,445	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון:			
(4)	18	27	חשיפת ריבית
2	1	1	חשיפת מטבע-חץ
14	18	9	חשיפה למניות
-	-	-	חשיפה לסחורות ואחרים
12	37	37	סך-הכל

ג. חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור – פירוט נוסף***

1. גידורי שווי הוגן			
9	(3)	(3)	חוסר האפקטיביות של הגידורים
-	-	-	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
2. גידורי תזרים מזומנים			
-	15	(5)	חוסר האפקטיביות של הגידורים
13	10	6	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
22	22	(2)	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה [ביאור 2](#).

*** לגילוי על השפעה נטו של מכשירים נגזרים על הכנסות והוצאות ריבית ראה [ביאור 2](#).

(1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ- (6) מיליוני ש"ח (2017: 2 מיליוני ש"ח; 2016: 0 מיליוני ש"ח).

(2) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ- (1) מיליוני ש"ח (2017: 1 מיליוני ש"ח; 2016: 0 מיליוני ש"ח).

(3) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 4 עמלות לפי מגזרים בגישת ההנהלה⁽³⁾

2016	2017	2018									
		סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	התאמות	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית	
עסקי	מסחרי							לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדיור	
972	943	920	-	39	31	46	45	-	288	471	ניהול חשבון
289	269	282	-	-	-	2	7	-	54	219	כרטיסי אשראי
837	761	741	89	59	12	76	10	-	33	462	פעילות בניירות-ערך
189	183	183	-	-	1	1	3	-	8	170	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
42	31	37	-	37	-	-	-	-	-	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
276	234	223	-	-	10	86	108	1	18	-	טיפול באשראי
282	279	291	4	7	1	6	14	-	101	158	הפרשי המרה
103	88	84	-	1	6	14	27	-	33	3	פעילות סחר חוץ
39	38	33	-	-	-	13	-	15	-	5	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
44	45	45	-	-	-	-	-	45	-	-	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
*504	*436	450	-	-	21	201	174	-	46	8	עמלות מעסקי מימון
40	31	29	8	-	2	-	-	-	2	17	עמלות אחרות
*3,617	*3,338	3,318	101	143	84	445	388	61	583	1,513	סך-כל העמלות

- * סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.
 (1) בעיקר קרנות נאמנות.
 (2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.
 (3) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאור 5 הכנסות אחרות⁽²⁾

הרכב הסעיף

2016	2017	2018	
52	5	-	הכנסות משירותי מחשב לחברה שאוחדה בעבר
12	51	28	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
73	107	77	אחרות ⁽¹⁾
137	163	105	סך-כל ההכנסות האחרות

- (1) מזה סך של 28 מיליון ש"ח בשנת 2018 נובע מהכנסה ממכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של בנק הפועלים שויץ. ראה [ביאור 15](#).
 מזה סך של 51 מיליון ש"ח בשנת 2017 נובע מהכנסה ממכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של סניף מיאמי.
 (2) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות⁽³⁾

הרכב הסעיף

2016	2017	2018	
2,618	2,587	2,562	משכורות
101	96	65	הוצאה הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ⁽¹⁾
668	659	665	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
3	5	2	הטבות לזמן ארוך
698	683	648	ביטוח לאומי ומס-שכר
*139	*173	151	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים)
*12	*6	4	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה
*4,239	*4,209	4,097	סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות ⁽²⁾
-	11	14	(1) מזה: הוצאות הנובעות מעסקות המטופלות כעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים
478	399	321	(2) מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

* סיווג מחדש של רכיבי עלות אקטואריים מסוימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 3.ד.1](#).
 (3) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאור 7 הוצאות אחרות⁽⁴⁾

הרכב הסעיף

2016	2017	2018	
**212	**288	270	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (כלא עלות שירות)
191	117	141	שיווק ופירסום
215	221	191	תקשורת
413	430	450	מחשב ⁽¹⁾
46	48	39	משרדיות
*10	*12	11	ביטוח
390	320	784	שירותים מקצועיים ⁽²⁾
17	12	7	שכר והחזר הוצאות לחברי דירקטוריון
43	53	63	הדרכה והשתלמויות
144	161	195	עמלות
42	41	36	תרומה לקהילה
528	503	1,049	הפרשה בגין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ⁽³⁾
248	356	251	אחרות
**2,499	**2,562	3,487	סך-כל ההוצאות האחרות

* סיווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.
 ** על-פי הוראות בנק ישראל, סיווג מחדש של רכיבי עלות אקטואריים מסוימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 3.ד.1](#).
 (1) למעט משכורות, פחת והפחתות.
 (2) כולל הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק והחקירה בנושא FIFA בסך של 526 מיליוני ש"ח (2017: 89 מיליוני ש"ח, 2016: 170 מיליוני ש"ח).
 (3) כולל הוצאות (הכנסות) הפרשי שער בגין שערורך הפרשה בסך של 67 מיליוני ש"ח (2017: (54) מיליוני ש"ח 2016: 10 מיליוני ש"ח).
 (4) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)

א. הרכב הסעיף⁽¹⁾

2016	2017	2018	
			מסים שוטפים:
1,783	1,869	1,879	בגין שנת החשבון
151	51	138	בגין שנים קודמות
1,934	1,920	2,017	סך-כל המסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
			מסים נדחים:
385	46	118	בגין שנת החשבון
(90)	(7)	(126)	בגין שנים קודמות
295	39	(8)	סך-כל המסים הנדחים
2,229	1,959	2,009	סך-כל הפרשה למסים ⁽²⁾
64	21	5	(2) מזה: הפרשה למסים לרשויות מס בחו"ל

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

הטבלה לעיל אינה כוללת את השפעת המס על רווח כולל אחר. ראה [בביאור 10](#) את השפעת המס על הרווח הכולל האחר.

ב. התאמה בין סכום מס תיאורטי, שהיה חל על הבנק לפי שיעור מס סטטוטורי, לבין הפרשה למסים על הרווח, כפי שנקבעה לדוח רווח והפסד⁽¹⁾

2016	2017	2018	
4,554	4,254	4,201	רווח לפני מסים
35.9	35.04	34.19	שיעור המס החל על הבנק בישראל (באחוזים)
1,635	1,491	1,436	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			נוסף (פחות) הוצאות מסים (חיסכון במס) בגין:
26	35	82	הכנסות חברות בנות בחו"ל
(1)	(9)	(40)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(4)	3	(1)	הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון
249	222	378	הוצאות לא-מוכרות
4	52	94	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
			מסים בגין שנים קודמות:
25	32	34	סכומים נוספים לשלם בגין חובות בעייתיים
36	12	(22)	אחרים
(33)	77	49	הכנסות חברות בנות בישראל
35	44	(1)	הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל
257	-	-	שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי שיעור המס
2,229	1,959	2,009	הפרשה למסים על הרווח

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ג. שומות

- לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת 2012. בגין השנים 2013-2015 נחתם הסכם שומות חלקי עם רשויות המס, לפיו הצדדים הגיעו להבנות ביחס לנושאים השנויים במחלוקת, למעט סוגיות מסוימות בחישוב רווח הון. לחברות בנות שומות סופיות עד וכולל שנת 2013. במהלך הרבעון האחרון של שנת 2018, חתם הבנק על הסכם שומות ניכויים לשנים 2008-2013 ליישוב שתי מחלוקות בקשר עם מס שכן בגין עובדים מקומיים בסניפי הבנק בחו"ל ובקשר עם ניכויים במקור בנוגע להעברות שבוצעו בסניפי הבנק בחו"ל. על-פי ההסכם האמור, שילם הבנק סך של 40 מיליוני ש"ח והשומות שהוצאו בעבר בגין שנים אלו בוטלו.
- בחודש דצמבר 2016 נתקבלו בישראלכרט שומות מטעם רשות המסים בישראל, אגף המכס ומע"מ (להלן: "הודעת השומה") וזאת בהמשך לביקורת רוחבית ענפית, אשר עיקר עניינה התחשבות ישראלכרט בגין עמלת מנפיק המתקבלת מארגונים בינלאומיים וזאת בקשר לעסקות של מחזיקי כרטיס מול בתי עסק בחו"ל בגין השנים 2012 ועד יוני 2016. סכום הודעת השומה בגין כלל רכיביה מגיע לכ-70 מיליוני ש"ח, לא כולל ריבית והצמדה. ישראלכרט הגישה ביום 9 במרץ 2017 השגה על שומות המע"מ וביום 8 במרץ 2018 דחו שלטונות מע"מ את ההשגה שהוגשה. במסגרת ההחלטה בהשגה נדחו למעשה טענות ישראלכרט ובנוסף עודכנו סכומי השומות לכ-93 מיליוני ש"ח, לא כולל ריבית והצמדה. העדכון כלל הרחבה בגין אותם הנושאים הכלולים בשומות המקוריות. בהתבסס על חוות דעתם של היועצים המשפטיים הגישה ישראלכרט בסוף חודש ינואר 2019 כתב ערעור לבית המשפט המחוזי. ככל שעמדת ישראלכרט לא תתקבל בבית המשפט תהיה ישראלכרט חשופה לדרישות דומות גם בגין התקופה שלאחר התקופה שבשומות המע"מ. נכון ליום 31 בדצמבר 2018, ישראלכרט כללה בדוחותיה הכספיים הפרשה, בין היתר בגין התקופה הנוספת וזאת בהתבסס על יועציה המשפטיים. ישראלכרט מעריכה את סכום החשיפה אשר בגינה לא כללה הפרשה בדוחות בסכום של כ-178 מיליוני ש"ח. סכום זה כולל את הסכום בגין השומות וכן בגין התקופה הנוספת. ישראלכרט כוללת הפרשה בדוחותיה במקום בו נדרשת הפרשה ובגין רכיבים בהם בהתאם ליועציה המשפטיים קיים סיכון "אפשרי" להתממשות בעתיד של חלק מסעיפי השומה והכל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. הבנק הודיע לישראלכרט כי ככל שישראלכרט תחויב בהחלטה שיפוטית סופית, שלא ניתן לערער עליה בתשלום מע"מ על עמלות מטבע-החוץ שנגבו מלקוחות הבנק, בעבור הבנק, ואשר הועברו לו במלואן, הבנק יישא בתשלום המע"מ בגין עמלות מטבע-חוץ אלו, המוערך בסך של כ-35 מיליון ש"ח, בין היתר, בכפוף למתן זכות לבנק להשתתף בהליכים הנוגעים למחלוקת בנושא חיוב המע"מ בגין עמלות מטבע-החוץ כאמור.
- במסגרת דיוני שומה שערך הבנק העלה פקיד השומה טענה לפיה, במכירת חברה בת המסוגלת כעוסק לצורכי מס ערך מוסף, יש לחייב במס רווח גם רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות לפי הוראות פקודת מס הכנסה. ככל שעמדת פקיד השומה כאמור תתקבל, יביא הדבר לגידול בחבות המס שתוטל על הבנק במכירה של מניות בחברות המסוגלות כעוסק מורשה לעניין חוק מס ערך מוסף. כמתואר בביאור 15. לדוחות הכספיים כלל הבנק הפרשה למס בגין מכירה צפויה של קבוצת ישראלכרט. במידה ועמדת פקיד השומה המתוארת לעיל תתקבל, אזי תגדל חבות המס על המכירה הצפויה בסך של כ-270 מיליוני ש"ח. להערכת הבנק בהתבסס על יועציו המשפטיים, יותר סביר מאשר לא ("More Likely Than Not") שתתקבל עמדת הבנק לפיה אין לכלול בבסיס החיוב במס רווח את סכום הרווחים הראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות ולפיכך לא נכללה הפרשה למס בגין כך.

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ד. תנועה במסים נדחים⁽¹⁾

שיעור מס ממוצע	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	שינויים אשר נזקפו להון	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	
ב-1%	במיליוני ש"ח						
							נכסי מסים נדחים
34.2	1,856	-	-	-	31	1,825	הפרשה להפסדי אשראי
34.2	201	-	-	-	(33)	234	הפרשה לחופשה ולמענקים
34.2	1,576	-	(132)	-	(9)	1,717	מהטבות לעובדים
26.1	307	-	-	-	123	184	הפסדים מועברים לצורך מסים
24.3	60	-	51	-	(10)	19	מניירות-ערך ופריטים כספיים אחרים
34.1	62	-	-	-	62	-	מנכסים בלתי מוחשיים
33.3	45	-	-	-	34	11	מפריטים לא-כספיים אחרים
33.2	4,107	-	(81)	-	198	3,990	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
26.5	271	-	-	-	128	143	נכסי מסים נדחים שלא הוכרו*
28.7	3,836	-	(81)	-	70	3,847	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי נכסי מסים נדחים שלא הוכרו
							התחייבויות מסים נדחים
14.3	6	-	(41)	-	4	43	מניירות-ערך
26.6	144	-	-	-	6	138	רכוש קבוע וחכירות
-	-	-	-	-	(40)	40	מנכסים בלתי מוחשיים
13.2	238	-	-	-	92	146	בגין השקעות בחברות מוחזקות
20.0	1	-	-	-	-	1	אחר
16.3	389	-	(41)	-	62	368	יתרת התחייבויות מסים נדחים, ברוטו
31.3	3,447	-	(40)	-	8	3,479	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו**
	-	-	-	-	-	-	* מזה: הטבות מס שנזקפו בהון
	3	-	-	-	1	2	** מזה: בגין פעילות חו"ל

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ד. תנועה במסים נדחים⁽¹⁾ (המשך)

שיעור מס ממוצע	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	שינויים אשר נזקפו להון	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	
ב-%	במיליוני ש"ח						
							נכסי מסים נדחים
34.3	1,825	-	-	(3)	103	1,725	מהפרשה להפסדי אשראי
34.3	234	-	-	-	(5)	239	מהפרשה לחופשה ולמענקים
34.2	1,717	(23)	36	2	(14)	1,716	מהטבות לעובדים
24.7	184	-	-	(17)	24	177	הפסדים מועברים לצורך מסים
26.0	19	-	2	-	(5)	22	מניירות-ערך ופריטים כספיים אחרים
31.7	11	-	-	-	3	8	מפריטים לא-כספיים אחרים
33.6	3,990	(23)	38	(18)	106	3,887	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
25.2	143	-	-	(17)	30	130	נכסי מסים נדחים שלא הוכרו
34.0	3,847	(23)	38	(1)	76	3,757	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי נכסי מסים נדחים שלא הוכרו*
							התחייבויות מסים נדחים
33.6	43	-	38	-	1	4	מניירות-ערך
26.2	138	-	-	-	9	129	רכוש קבוע וחכירות
34.3	40	-	-	-	16	24	מנכסים בלתי מוחשיים
12.9	146	-	-	-	87	59	בגין השקעות בחברות מוחזקות
16.7	1	-	-	-	1	-	אחר
19.3	368	-	38	-	114	216	יתרת התחייבויות מסים נדחים, ברוטו
37.0	3,479	(23)	-	(1)	(38)	3,541	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו**
	-	(23)	-	-	-	23	* מזה: הטבות מס שנזקפו בהון
	2	-	3	-	(2)	1	** מזה: בגין פעילות חו"ל

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 7.1](#).

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ה. תיקוני חקיקה

מס הכנסה

שיעור מס החברות בשנת 2016 עמד על 25%.

ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2017), ובמסגרתו נכלל תיקון פקודת מס הכנסה (מס' 234), אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות החל משנת 2017, בשיעור של 1%, והחל משנת 2018 בשיעור של 1% נוסף, כך שיעמוד על 24% ו-23% בהתאמה.

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. רווח מוגדר כהכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ואחרי ניכוי מס שכר ולמעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי ולרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד או ממכירה או פדיון של יחידה או מחלוקת רווחים לבעל יחידה שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין. שיעור מס הרווח החל מיום 1 באוקטובר 2015 עומד על 17%.

שיעורי המס המשולבים

כתוצאה מהשינויים האמורים לעיל, חל שינוי בשיעור המס הסטטוטורי אשר חל על הבנק כמפורט בטבלה להלן.

המסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף כמוסבר לעיל. לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

שנה	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב
2016	17.00%	25.00%	35.90%
2017	17.00%	24.00%	35.04%
2018 ואילך	17.00%	23.00%	34.19%

ו. התחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות בחברות בנות בישראל

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, הבנק לא הכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים מסוימים שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2016 הקשורים להשקעות הבנק בחברות בנות, שהינן קבועות במהותן. הפרשים זמניים אלו עשויים להתחייב במס רק בעת אירוע מימוש, לרבות חלוקת דיבידנד, מכירה או פירוק של מי מחברות הבנות. יתרת הפרש הזמני האמור הסתכם לסך של 9,337 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2016. במידה שהבנק היה נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הרווחים הלא מחולקים הנייל, סכום ההתחייבות היה 1,366 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. החל מיום 1 בינואר 2017, הבנק הכיר בהתחייבות מסים נדחים, בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות הבנק בחברות בנות.

ז. התחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות בחברות בנות זרות

הבנק לא הכיר בהתחייבות מס נדחה בגין רווחים לא מחולקים של חברה בת זרה. בשנת 2018 הסכומים המצטברים של הרווחים הלא מחולקים לפני מס בחברות הבת הזרה הנייל הסתכמו לכ-253 מיליוני ש"ח. במידה שהבנק היה נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הרווחים הלא מחולקים הנייל, סכום ההתחייבות היה כ-86 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ח. הפסדים חועברים לצרכי מס⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2018					
יתרת הפסדים	נכסי מסים נדחים על הפסדים	נכסי מסים נדחים שלא הוכרו	נכסי מסים נדחים שהוכרו	נכסי מסים נדחים שנת פקיעה ראשונה	
352	81	(47)	34	-	חברות בנות בישראל
825	226	(224)	2	2023	חברות בנות בחו"ל
ליום 31 בדצמבר 2017					
יתרת הפסדים	נכסי מסים נדחים על הפסדים	נכסי מסים נדחים שלא הוכרו	נכסי מסים נדחים שהוכרו	נכסי מסים נדחים שנת פקיעה ראשונה	
380	87	(49)	38	-	חברות בנות בישראל
364	97	(94)	3	2023	חברות בנות בחו"ל

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ט. הוצאה להפסדי אשראי

- בחדש פברואר 2012 נחתם הסכם עקרונות בין הבנק לבין פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של ההפרשה להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שירשמו החל מיום 1 בינואר 2011. בחדש יולי 2017 נחתם הסכם עקרונות עם פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של ההפרשה להפסדי אשראי של חובות הנמדדים לפי שיטת עומק הפיגור וזאת בגין חובות שההפרשה בגינם נכללה בספרי הבנק החל מיום 1 בינואר 2014. להלן עקרונות ההסכמים:
1. הפרשות לחובות פגומים בבחינה פרטנית יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת ההפרשה לחובות פגומים (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילת חוב"), יתווסף לחבות המס של הבנק מס נוסף על-פי נוסחה מוסכמת בהסכם.
 2. מחצית ההוצאה השנתית להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שאינם בבחינה פרטנית תותר בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה ומחצית תותר בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה.
 3. ההוצאה השנתית להפסדי אשראי בגין הפרשות הנמדדות על בסיס קבוצתי איננה מותרת בניכוי כהוצאה לצורכי מס.
 4. 65% מהגידול בהפרשה השנתית להפסדי אשראי בגין אשראי לדיור הנמדדות לפי שיטת עומק הפיגור בגין חובות שההפרשה בגינם נכללה בספרי הבנק החל מיום 1 בינואר 2014 אינו מותר בניכוי.

ביאור 9 רווח למניה רגילה⁽¹⁾

הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
			רווח בסיסי
2,628	2,660	2,595	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח
2,354	2,346	2,231	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח מפעילות נמשכת

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות

במניות 1 ש"ח ע.ב.			
1,329,406,719	1,333,550,613	1,333,065,159	יתרה ליום 1 בינואר של הון מניות מונפק ונפרע
3,133,302	721,154	1,269,814	השפעת יחידות RSU וכתבי אופציה שמומשו למניות
(830,738)	(803,836)	(562,192)	השפעת מניות שנרכשו במהלך התקופה
1,331,709,283	1,333,467,931	1,333,772,781	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר

רווח מדולל

2,628	2,660	2,595	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח
2,354	2,346	2,231	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח מפעילות נמשכת

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)

במניות 1 ש"ח ע.ב.			
1,331,709,283	1,333,467,931	1,333,772,781	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה
3,695,071	2,158,892	2,103,931	השפעת יחידות RSU וכתבי אופציה שטרם מומשו
1,335,404,354	1,335,626,823	1,335,876,712	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח המדולל למניה ליום 31 בדצמבר

רווח למניה רגילה בשקלים חדשים

רווח בסיסי			
1.98	2.00	1.95	רווח נקי למניה
1.77	1.76	1.68	רווח נקי למניה מפעילות נמשכת ⁽¹⁾
רווח מדולל			
1.97	1.99	1.94	רווח נקי למניה
1.76	1.75	1.67	רווח נקי למניה מפעילות נמשכת ⁽¹⁾

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס⁽¹⁾

רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					יתרה ליום 1 בינואר 2016
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין ניירות-ערך	
101	-	101	(338)	(4)	(8)	451	יתרה ליום 1 בינואר 2016
(941)	1	(940)	(822)	2	(25)	(95)	שינוי נטו במהלך השנה
(840)	1	(839)	(1,160)	(2)	(33)	356	יתרה ליום 1 בינואר 2017
54	2	56	(82)	1	(20)	157	שינוי נטו במהלך השנה
(786)	3	(783)	(1,242)	(1)	(53)	513	יתרה ליום 1 בינואר 2018
(408)	-	(408)	249	-	16	(673)	שינוי נטו במהלך השנה
(1,194)	3	(1,191)	(993)	(1)	(37)	(160)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום								
31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2018		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
125	(44)	169	282	(107)	389	(332)	163	(495)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
(220)	109	(329)	(125)	52	(177)	(341)	84	(425)
שינוי נטו במהלך השנה								
(95)	65	(160)	157	(55)	212	(673)	247	(920)
התאמות מתרגום*								
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים**								
(71)	-	(71)	(65)	-	(65)	51	-	51
46	(23)	69	45	(24)	69	(35)	18	(53)
שינוי נטו במהלך השנה								
(25)	(23)	(2)	(20)	(24)	4	16	18	(2)
גידור תזרימי מזומנים								
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
2	(2)	4	1	-	1	-	-	-
שינוי נטו במהלך השנה								
2	(2)	4	1	-	1	-	-	-
הטבות לעובדים								
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה								
(872)	423	(1,295)	(178)	90	(268)	148	(85)	233
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽³⁾								
50	(24)	74	96	(50)	146	101	(45)	146
שינוי נטו במהלך השנה								
(822)	399	(1,221)	(82)	40	(122)	249	(130)	379
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
(940)	439	(1,379)	56	(39)	95	(408)	135	(543)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
1	-	1	2	-	2	-	-	-
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק								
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
(941)	439	(1,380)	54	(39)	93	(408)	135	(543)

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות והוצאות אחרות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים⁽¹⁾

הרכב הסעיף

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
79,297	81,240	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
6,796	3,219	פיקדונות בבנקים מסחריים
86,093	84,459	סך-הכל**
82,856	82,217	* מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
3	1	** בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בסך

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

הערה:

בנושא שיעבודים ראה [ביאור 26](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך

ליום 31 בדצמבר 2018

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן*	שווי הוגן*
398	398	3	-	401
398	398	3	-	401

(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון

אגרות-חוב ומלוות

של מוסדות פיננסיים בישראל

סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר רווחים	הפסדים	שווי הוגן*
26,373	26,335	98	(60)	26,373
10,420	10,580	18	(178)	10,420
114	117	-	(3)	114
8,273	8,355	11	(93)	8,273
141	142	1	(2)	141
2,539	2,567	4	(32)	2,539
47,860	48,096	132	(368)	47,860

(2) ניירות-ערך זמינים למכירה⁽⁵⁾

אגרות-חוב ומלוות

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

של מוסדות פיננסיים בישראל

של מוסדות פיננסיים זרים

של אחרים בישראל

של אחרים זרים

סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה

מניות

של אחרים

סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן*	שווי הוגן*
6,266	6,274	2	(10)	6,266
69	68	1	-	69
2	2	-	-	2
6,337	6,344	3	(10)	6,337

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן*	שווי הוגן*
41	45	-	(4)	41
6,378	6,389	3	(14)	6,378
(1)56,119	56,405	151	(437)	(1)56,119

(3) ניירות-ערך למסחר

אגרות-חוב ומלוות

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

של אחרים זרים

סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר

מניות

של אחרים

סך-כל ניירות הערך למסחר

סך-כל ניירות הערך⁽⁴⁾

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

(1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,020 מיליוני ש"ח.

(2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(4) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-3.8 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה [ביאור 26](#).

(5) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

הערות

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.

ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018							
סך-הכל	12 חודשים ומעלה			סך-הכל	פחות מ-12 חודשים		
	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	0-20%		הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	20-40%
	20-40%	0-20%			20-40%	0-20%	
(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש							
אגרות-חוב ומלוות							
-	-	-	-	(60)	-	(60)	17,793
(177)	-	(177)	8,780	(1)	-	(1)	304
-	-	-	-	(3)	-	(3)	114
(51)	-	(51)	3,252	(42)	-	(42)	3,141
(1)	-	(1)	20	(1)	-	(1)	18
(5)	-	(5)	402	(27)	-	(27)	1,508
(234)	-	(234)	12,454	(134)	-	(134)	22,878
מניות							
-	-	-	-	(55)	(15)	(40)	1,080
(234)	-	(234)	12,454	(189)	(15)	(174)	23,958

הערות

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן*	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
423	423	5	-	428
של מוסדות פיננסיים בישראל				
423	423	5	-	428
סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה⁽³⁾				
אגרות-חוב ומלוות				
35,528	35,193	335	-	35,528
של ממשלת ישראל				
13,097	13,233	14	(150)	13,097
של ממשלות זרות				
73	68	5	-	73
של מוסדות פיננסיים בישראל				
6,327	6,298	47	(18)	6,327
של מוסדות פיננסיים זרים				
402	396	8	(2)	402
של אחרים בישראל				
2,223	2,194	34	(5)	2,223
של אחרים זרים				
57,650	57,382	443	(175)	57,650
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה				
מניות				
2,133	1,753	392	(12)	2,133 ⁽¹⁾
של אחרים				
59,783	59,135	835 ⁽²⁾	(187) ⁽²⁾	59,783 ⁽¹⁾
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

(1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 848 מיליוני ש"ח.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(3) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

הערות

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.

ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלות				
5,069	5,066	3	-	5,069
71	70	1	-	71
3	3	-	-	3
5,143	5,139	4	-	5,143
מניות				
67	70	-	(3)	67
5,210	5,209	(2)4	(2)(3)	5,210
(1)65,421	64,767	844	(190)	65,416

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	פחות מ-12 חודשים		שווי הוגן
	הפסדים שטרם מומשו	0-20%		סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	
	20-40%			20-40%		
(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש						
אגרות-חוב ומלות						
(78)	-	(78)	3,184	(72)	-	(72) 9,085
(10)	-	(10)	784	(8)	-	(8) 2,029
(1)	-	(1)	50	(1)	-	(1) 86
(3)	-	(3)	378	(2)	-	(2) 218
(92)	-	(92)	4,396	(83)	-	(83) 11,418
מניות						
-	-	-	-	(12)	-	(12) 702
(92)	-	(92)	4,396	(95)	-	(95) 12,120

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 848 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-4.3 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה [ביאור 26](#).

הערות

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי(4)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2018							
סך-הכלל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				מסחרי**	
		סך-הכלל	פרטי אחר	לדיוור			
יתרת חוב רשומה							
151,947	16,526	135,421	962	-	134,459	חובות שנבדקו על בסיס פרטני	
150,844	-	150,844	42,176	70,410	38,258	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾	
81,261	-	81,261	-	70,217	11,044	(1) מזה: שההפרשה בינים חושבה לפי עומק פיגור	
302,791	16,526	286,265	43,138	70,410	172,717	סך-הכלל ⁽²⁾	
(2) מזה:							
1,300	-	1,300	624	-	676	חובות בארגון מחדש	
1,421	-	1,421	82	-	1,339	חובות פגומים אחרים	
2,721	-	2,721	706	-	2,015	סך-הכלל חובות פגומים	
808	-	808	107	529	172	חובות בפיגור 90 ימים או יותר	
3,068	-	3,068	71	-	2,997	חובות בעייתיים אחרים	
6,597	-	6,597	884	529	5,184	סך-הכלל חובות בעייתיים	
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות							
2,207	8	2,199	159	-	2,040	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני	
1,559	-	1,559	710	368	481	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾	
424	-	424	-	368	56	(3) מזה: שההפרשה בינים חושבה לפי עומק פיגור***	
3,766	8	3,758	869	368	2,521	סך-הכלל הפרשה להפסדי אשראי	
571	-	571	163	-	408	מזה: הפרשה בגין חובות פגומים	

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-11,044 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.17: 9,345 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-284 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.17: 259 מיליוני ש"ח).

(4) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי⁽⁴⁾ (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה
149,200	26,382	122,818	1,449	-	121,369	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
146,687	-	146,687	44,180	65,176	37,331	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
74,285	-	74,285	-	64,940	9,345	(1) מזה: שההפרשה בינים חושבה לפי עומק פיגור
295,887	26,382	269,505	45,629	65,176	158,700	סך-הכל ⁽²⁾
						(2) מזה:
1,308	-	1,308	636	-	672	חובות בארגון מחדש
1,319	-	1,319	113	-	1,206	חובות פגומים אחרים
2,627	-	2,627	749	-	1,878	סך-הכל חובות פגומים
913	-	913	97	594	222	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
2,840	-	2,840	13	3	2,824	חובות בעייתיים אחרים
6,380	-	6,380	859	597	4,924	סך-הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות
2,168	6	2,162	227	-	1,935	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,490	-	1,490	665	333	492	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
397	-	397	-	333	64	(3) מזה: שההפרשה בינים חושבה לפי עומק פיגור***
3,658	6	3,652	892	333	2,427	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
532	-	532	226	-	306	מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-11,044 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.17: 9,345 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-284 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.17: 259 מיליוני ש"ח).

(4) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾ (המשך)

2. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי*

סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,937	3	4,934	730	392	3,812	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 01.01.16
181	4	177	406	(5)	(224)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(1,575)	-	(1,575)	(652)	(21)	(902)	מחיקות חשבונאיות
1,085	-	1,085	311	-	774	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(490)	-	(490)	(341)	(21)	(128)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	(1)	(1)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,627	7	4,620	794	366	3,460	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.16
202	-	202	549	(14)	(333)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(1,921)	-	(1,921)	(718)	(25)	(1,178)	מחיקות חשבונאיות
1,360	-	1,360	317	6	1,037	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(561)	-	(561)	(401)	(19)	(141)	מחיקות חשבונאיות נטו
(2)	-	(2)	(2)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,266	7	4,259	940	333	2,986	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.17
613	2	611	457	40	114	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,630)	-	(1,630)	(821)	(8)	(801)	מחיקות חשבונאיות
1,082	-	1,082	325	3	754	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(548)	-	(548)	(496)	(5)	(47)	מחיקות חשבונאיות נטו
3	-	3	3	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,334	9	4,325	904	368	3,053	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.18
						מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
657	-	657	36	-	621	ליום 31 בדצמבר 2016
608	1	607	48	-	559	ליום 31 בדצמבר 2017
568	1	567	35	-	532	ליום 31 בדצמבר 2018

* למדיניות הבנק בנושא זה ראה [ביאור 1.ה.](#) בדוחות הכספיים.
 (1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.ז.](#)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 14 אשראי לממשלות

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2017	2018	
998	1,092	אשראי לממשלת ישראל
1,294	1,336	אשראי לממשלות זרות
2,292	2,428	סך-כל האשראי לממשלות*
3	7	* בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בסך

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה*

א. הרכב הסעיף

2017	2018	
חברות כלולות		
143	92	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעות אחרות		
55	11	השקעה בהלוואות בעלים
198	103	סך-כל ההשקעות
מזה:		
131	38	רווחים נטו, שנצברו ממועד הרכישה
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי שוק של ההשקעות הסחירות		
22	36	ערך בספרים
48	40	שווי שוק

* לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#).

ב. החלק ברווחי חברות כלולות, נטו

2016	2017	2018	
12	17	4	חלקו של הבנק ברווחים, נטו, של חברות כלולות

במיליוני ש"ח

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

סעיפים אחרים שנצברו בהון ⁽²⁾	דיבידנד שנרשם	תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	השקעות הוניות אחרות	השקעה במניות לפי שווי מאזני	חלק בזכויות ההצבעה ובזכות לקבלת רווחים						
31 בדצמבר											
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017 ⁽¹⁾	2018	2017	2018
חברות מאוחדות											
בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד, בנק מסחרי בשוויץ ⁽³⁾											
(73)	231	-	-	(334)	(1,181)	-	-	862	(88)	100%	100%
בנק פוזיטיף קרדי וה קלקינמה בנקאסי אי.אס. - בנק מסחרי בתורכיה ⁽⁴⁾											
3	1	-	-	(78)	(84)	-	-	215	132	69.8%	69.8%
(9)	1	(226)	-	267	311	-	-	2,648	2,960	98.2%	98.2%
ישראלכרט בע"מ, שירות כרטיסי אשראי⁽⁵⁾											
-	-	(10)	-	47	55	-	-	416	471	100%	100%
פועלים אקספרס בע"מ⁽⁵⁾											
פועלים שוקי הון - בית											
-	9	-	-	25	34	-	-	909	952	100%	100%
השקעות בע"מ											
(1)	-	-	(350)	18	24	-	-	635	309	100%	100%
דירור ב.פ. בע"מ - ניהול נכסים											
תרשיש - החזקות והשקעות											
(23)	(179)	-	-	92	102	-	-	4,729	4,652	100%	100%
פועלים בע"מ, חברה פיננסית											
-	(3)	-	-	-	4	-	-	1,409	1,410	100%	100%
אופוד בע"מ, השקעות והחזקות											
קונטיננטל פועלים											
-	-	-	-	1	1	-	-	527	528	100%	100%
בע"מ, חברה פיננסית											
הפועלים נכסים (מניות)											
60	(116)	-	(680)	20	171	-	-	1,279	654	100%	100%
בע"מ, חברת החזקות											
פועלים סהר בע"מ -											
-	-	-	-	7	9	250	250	315	324	100%	100%
תפעול ומסחר בניירות-ערך											
8	(10)	-	-	1	12	850	850	811	813	100%	100%
זהר-השמש להשקעות בע"מ											

(1) סווג מחדש.

(2) לרבות התאמות בגין הצגת ניירות-ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן.

(3) ראה [ביאור 15](#) להלן.

(4) הבנק בוחן אפשרויות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיף וזאת בהמשך לתוכנית האסטרטגית של הבנק, לפיה הוחלט על הקטנה הדרגתית של תיק האשראי בבנק פוזיטיף.

(5) ראה [ביאור 15](#) להלן.

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ד. הפועלים שוויץ

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ בדרך של מכירת נכסיה או בדרך אחרת. ההחלטה התקבלה לנוכח מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, הפועל למזער את סיכוני הציות בקבוצת הבנק, בין היתר, כפי שעלו בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות, לצד שינויים בסביבה הרגולטורית העולמית והשפעתם על סיכונים אלה. כמו-כן, החליט הבנק על הפסקת פעילותה של חברת Poalim Assets Management (PAM). כחלק ממימוש ההחלטה להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ הושלמה ברבעון הרביעי של 2018 עסקה למכירת מרבית תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג ל, Banque Safra Sarasin (Luxembourg) SA-I Bank J. Safra Sarasin AG (ביחד, "ספרא סאראסין") במסגרת העסקה הוסכם על הסדרי שיפוי, לפיהם, בין היתר, הפועלים שוויץ ישפה את ספרא סאראסין בגין תשלומים והוצאות של הרוכש בקשר עם הליכים משפטיים וחקירות של רשויות ממשלתיות הנובעים מאירועים טרם השלמת העסקה. הבנק ערב להתחייבויות הפועלים שוויץ כלפי הרוכש. התמורה בגין העסקה הינה כ-20 מיליון פרנק שוויצרי (יכול והתמורה תתואם בעתיד במקרה ויתקיימו מספר תרחישים בקשר עם הלקוחות המועברים). הרווח שנכלל בדוחות השנתיים של שנת 2018, בגין חלק התמורה הניתן להכרה עומד על כ-8 מיליון פרנק שוויצרי, היתרה תוכר בשנים הבאות.

כמו-כן, חברת Poalim Assets Management (PAM) סגרה את פעילותה בספטמבר 2018.

בעקבות ההפסד שנבע מהפרשה כאמור לעיל, שעל ביצועה החליטו האורגנים המוסמכים של פועלים שוויץ רק בחודש מרץ 2019, ועל מנת שפועלים שוויץ יעמוד ביחס הלימות ההון הרגולטורי הנדרש בשוויץ ולא יהיה בהפרה, השקיע הבנק 250 מיליון פרנק שוויצרי בהון של פועלים שוויץ ברבעון הראשון של שנת 2019, וזאת מיד עם קבלת אישור הפיקוח על הבנקים להגדלת ההשקעה כאמור.

ה. קבוצת ישראל

1. עסקת מכר פועלים אקספרס:

פועלים אקספרס בע"מ ("פועלים אקספרס") הינה חברה פרטית המוחזקת במלואה על-ידי הבנק ומנפיקה וסולקת בבלעדיות בישראל כרטיסי אשראי מסוג AMERICAN EXPRESS. כחלק מרה-ארגון שביצע הבנק לקראת הנפקתה של ישראל בע"מ ("ישראל"), ביום 25 בפברואר 2019 רכשה ישראל את מהבנק את מלוא החזקותיו במניות פועלים אקספרס וזאת בהתבסס על שוויה המאזני של פועלים אקספרס בספרי הבנק ליום 30 בספטמבר 2018, בסך של 456 מיליון ש"ח. בהסכם נקבע שמכירת המניות נעשית בהתבסס על מצב פועלים אקספרס כפי שהוא (AS IS). בנוסף, בכל הקשור או הנוגע למצב עסקי פועלים אקספרס, פעילותה, נכסיה או התחייבויותיה עד מועד הרכישה ("פעילות פועלים אקספרס"), נקבעה בהסכם תניית ויתור הדדי על תביעות של ישראל, הבנק ופועלים אקספרס בתנאים המפורטים בהסכם, וכן נקבעה התחייבות של ישראל לשיפוי הבנק בגין פסק דין חלוט שייקבע נגדו בקשר עם תביעה בגין פעילות פועלים אקספרס, והכל בכפוף לתנאים המפורטים בהסכם. ביום 3 במרץ 2019 לאחר התקיימות התנאים המתלים וקבלת אישור בנק ישראל, הושלמה עסקת מכר פועלים אקספרס והבעלות במניות פועלים אקספרס עברה לישראל. עסקת המכר תטופל כצרוף עסקים תחת אותה שליטה.

2. היפרדות מקבוצת ישראל:

הבנק נערך להפרדה של קבוצת ישראל מהבנק כנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017. במסגרת זו בחן הבנק מספר חלופות להעברת החזקות הבנק בקבוצת ישראל לרבות: מכירת ההחזקות בקבוצת ישראל למשקיע או קבוצת משקיעים; הצעת מכר לציבור של ההחזקות בקבוצת ישראל; חלוקת דיבידנד בעין של ההחזקות בקבוצת ישראל לבעלי המניות של הבנק. ביום 7 במרץ 2019 החליט דירקטוריון הבנק לקדם מסלול היפרדות מישראל בדרך של ביצוע הצעת מכר לציבור ורישום מניות ישראל למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ ("הבורסה") ואישר הגשת תשקיף הצעת מכר למניות ישראל, המהווה גם תשקיף מדף של ישראל ("התשקיף"), לרשות ניירות-ערך. היתר רשות ניירות-ערך לפרסום התשקיף ניתן באותו יום. ביום 10 במרץ 2019 פרסמה ישראל את התשקיף. היקף הצעת המכר ותנאיה (לרבות המחיר) ייקבעו סופית במסגרת הודעה משלימה שתפורסם. ביצוע הצעת המכר, לרבות המועד, היקף והמחיר, כפוף לשיקול דעת הבנק והם ייקבעו לאחר מועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2018.

לאחר השלמת הצעת המכר על-פי התשקיף, ימשיך הבנק להיערך להשלמת ההפרדה של ישראל מהבנק כנדרש בחוק שטרם במספר חלופות אפשריות ובהן: מכירת מניות המהוות גרעין שליטה בישראל, מכירה פרטית ללא גרעין שליטה או הצעה לציבור של מניות הבנק בישראל, למשקיעים ישראלים או זרים, חלוקת מניות או אופציות רכישה למניות בדרך של דיבידנד בעין, מכירה בבורסה (בכפוף לכללי החסימה של הבורסה כפי שיהיו מעת לעת), או שילוב של אילו מהחלופות לעיל. למועד זה אין ודאות בנוגע לאופן ולעיתוי בו יבחר הבנק להשלים את ההפרדה.

כהכנה להיפרדות ולהפיכתה של ישראל לחברה ציבורית, ננקטו סמוך לפני אישור התשקיף צעדי היערכות שונים ובכללם: העברת מלוא החזקות הבנק בפועלים אקספרס לישראל, כאמור לעיל; עודכנו הסכמי התפעול בין הבנק ובין ישראל ופועלים אקספרס; דירקטוריון ישראל הכריז על חלוקת דיבידנד בסכום כולל של 867 מיליון ש"ח (חלקו של הבנק - 851 מיליון ש"ח); נרכשה פוליסת ביטוח משותפת לבנק ולישראל מסוג POSI לכיסוי אחריות בקשר עם התשקיף; ואושר מתווה לתשלום מענק היפרדות לעובדי ישראל ונושאי משרה בה המותנה בהשלמת הצעת המכר ותנאיה.

לפרטים נוספים בדבר הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת ראה [ביאור 1.1](#), לעיל.

לפרטים בדבר התקשרויות בהסכמי הנפקה ותפעול עם חברות כרטיסי אשראי, ראה [ביאור 1.2.5](#), להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 16 בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף*

סך-הכל	תוכנות ⁽¹⁾	ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	
עלות נכסים				
10,058	3,859	2,150	4,049	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
581	340	139	102	תוספות
(183)	(49)	(64)	(70)	גריעות
(13)	(6)	(7)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
10,443	4,144	2,218	4,081	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
558	326	119	113	תוספות
(164)	(22)	(25)	(117)	גריעות
15	7	8	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
10,852	4,455	2,320	4,077	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018**

פחת והפסדים מירידת-ערך

6,961	3,060	1,661	2,240	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
508	255	125	128	פחת לשנה
16	15	1	-	הפסד מירידת-ערך
(154)	(49)	(64)	(41)	גריעות
(11)	(5)	(6)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
7,320	3,276	1,717	2,327	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
537	263	137	137	פחת לשנה
14	7	4	3	הפסד מירידת-ערך
(144)	(23)	(24)	(97)	גריעות
14	7	7	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
7,741	3,530	1,841	2,370	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

הערך בספרים

3,097	799	489	1,809	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
3,123	868	501	1,754	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
3,111	925	479	1,707	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
	20.0	13.6	4.3	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.17
	20.0	13.3	4.4	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.18

* אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור I.1](#).

** יתרת הנכסים שהופחתו במלואם הכלולים ביתרת העלות של הנכסים: בניינים ומקרקעין לרבות התקנות ושיפורים במושכר: 1,379 מיליוני ש"ח. ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב: 1,284 מיליוני ש"ח, ועלויות תוכנה: 3,187 מיליוני ש"ח.

(1) מזה: עלויות תוכנה בפיתוח עצמי שהווננו שיתרתם המאזנית, נטו, הסתכמה בסך 784 מיליוני ש"ח (31.12.17: 813 מיליוני ש"ח, 31.12.16: 736 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 16 בניינים וציוד (המשך)

- ב.** פרטים נוספים בנושא הפחת:
שיטת הפחת ושיעורי הפחת העיקריים שמיישם הבנק עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:
בניינים - 2% בשנה בקו ישר.
מקרקעין בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל - בהתאם לתקופת החכירה.
התקנות ושיפורים במושכר - בהתאם לתקופת השכירות, תוך התחשבות בכוונת הבנק למימוש אופציית הארכת תקופת השכירות, במידה וקיימת.
מחשבים - 20% בשנה בקו ישר.
ציוד משרדי וריהוט - 6-15% בשנה בקו ישר.
תוכנות - 20% בשנה בקו ישר.
- ג.** הבנק הינו בעל זכויות בדרך של שכירות או של חכירה בבניינים ובציוד, לתקופה שאינה עולה על 49 שנים מתאריך המאזן, בסך של 144 מיליוני ש"ח (31.12.17: 137 מיליוני ש"ח).
- ד.** היתרה המאזנית של בניינים העומדים למכירה בסך 8 מיליוני ש"ח (31.12.17: 19 מיליוני ש"ח), מוצגת לאחר ניכוי הפרשה לירידת-ערך. לא צפוי הפסד ממימוש הבניינים העומדים למכירה מעבר להפרשות שנעשו בגינם. בנוסף, היתרה המאזנית של בניינים שנמכרו וטרם נמסרה חזקה בגינם הינה בסך של 2 מיליוני ש"ח.
- ה.** זכויות במקרקעין בסך של 28 מיליוני ש"ח (31.12.17: 66 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד השטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.
- ו.** היתרה המאזנית של בניינים שאינם בשימוש הבנק, בעיקר בניינים מושכרים, הסתכמה בסך של 35 מיליוני ש"ח (31.12.17: 30 מיליוני ש"ח), המהווים בשתי התקופות נדל"ן להשקעה המושכר לאחרים.

ביאור 17 נכסים אחרים

הרכב הסעיף⁽²⁾

31 בדצמבר		
2017	2018	
3,547	3,512	מסים נדחים לקבל, נטו*
84	75	מסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו על עתודה שוטפת למס-הכנסה
66	66	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
57	47	הוצאות הנפקה של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
237	218	הכנסות לקבל
223	285	הוצאות מראש**
617	1,010	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
492	637	חייבים אחרים ויתרות חובה
5,323	5,850	סך-כל הנכסים האחרים

* ראה גם [ביאור 18](#).

** כולל הוצאות מראש בסך 16 מיליוני ש"ח בגין חכירות תפעוליות בהן הבנק הוא החוכר (בשנת 2017: 16 מיליוני ש"ח).

(1) מוצג בשווי הוגן.

(2) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 18 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד⁽¹⁾

31 בדצמבר		
2017	2018	
בישראל		
לפי דרישה		
125,952	134,527	אינם נושאים ריבית
89,075	90,919	נושאים ריבית
215,027	225,446	סך-הכל לפי דרישה
113,608	107,694	לזמן קצוב
328,635	333,140	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
3,575	2,116	אינם נושאים ריבית
4,640	3,902	נושאים ריבית
8,215	6,018	סך-הכל לפי דרישה
10,494	13,102	לזמן קצוב
18,709	19,120	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
347,344	352,260	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:		
157,688	168,932	פיקדונות של אנשים פרטיים
56,173	43,402	פיקדונות של גופים מוסדיים
114,774	120,806	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל⁽¹⁾

31 בדצמבר		
2017	2018	
תקרת הפקדון		
117,250	124,117	עד 1
81,942	89,745	מעל 1 עד 10
52,425	52,811	מעל 10 עד 100
35,600	33,202	מעל 100 עד 500
60,127	52,385	מעל 500
347,344	352,260	סך-הכל

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 19 פיקדונות מבנקים

הרכב הסעיף⁽¹⁾

31 בדצמבר	
2017	2018
בישראל	
בנקים מסחריים	
2,414	2,861
136	161
417	526
מחוץ לישראל	
בנקים מסחריים	
205	3
160	256
-	28
בנקים מרכזיים	
317	693
3,649	4,528

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 20 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. הרכב הסעיף

31 בדצמבר			
2017	2018		
במיליוני ש"ח	שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות			
במטבע ישראלי⁽³⁾			
3,398	1,857	5.7%	1.2
לא-צמוד			
21,400	24,643	1.7%	3.2
צמוד למדד			
במטבע-חוץ⁽⁴⁾			
937	339	4.4%	0.9
דולר ארצות-הברית			
143	32	2.8%	1.0
אחר			
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות			
במטבע ישראלי⁽³⁾			
3,180	**3,153	5.9%	2.0
צמוד למדד			
29,058	30,024	2.4%	2.9
סך-כל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים*			
מזה: כתבי התחייבות נדחים			
1,221	977		
הנכללים בהון רובד 1			
6,028	6,131		
הנכללים בהון רובד 2			
7,571	8,263		
אחרים שלא נכללו בהון			
14,820	15,371	3.7%	2.7
סך-כל כתבי התחייבות נדחים			

- * בהתאם לתנאי ההנפקה, בתנאים מסוימים, אגרות-החוב ניתנות לפירעון מוקדם.
- ** הבנק פדה בפדיון מוקדם מלא את שטרי ההון הנדחים סדרה ב' (לא סחיר) לאחר תאריך הדוחות הכספיים בחודש פברואר 2019, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-582 מיליוני ש"ח.
- להבטחת אגרות-חוב שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות נרשמו שיעבודים על נכסי החברות, לפרטים נוספים ראה [ביאור 26](#) להלן.
- (1) משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (2) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור הריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
- (3) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בסך של 26,501 מיליוני ש"ח (31.12.17: 24,798 מיליוני ש"ח), ואילו היתר אינם רשומים למסחר.
- (4) בשנת 2018 נפרעה יתרת אגרות-החוב אשר הייתה רשומה למסחר בבורסה לניירות-ערך בחו"ל (31.12.17: 587 מיליוני ש"ח), ואילו היתר אינם רשומים למסחר.

ב. פרטים נוספים בדבר כתבי התחייבות נדחים

- (1) שטרי הון נדחים (סדרה ב') שהונפקו בפברואר 2004 ושטרי הון נדחים (סדרה ג') שהונפקו בנובמבר 2007 ובספטמבר 2008 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים (סדרה ד') שהונפקו בספטמבר 2009 לתקופה של 49 שנה וניתנים לפדיון מוקדם, החל מהשנה ה-10 להנפקתם. בהתאם לתנאיהם בהתקיים אירועים מסוימים שטרי הון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי הון הנדחים אושרו על-ידי הפיקוח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" ונכללים בהון רוברד 1 של הבנק.
- (2) שטרי הון נדחים סדרה 1 שהונפקו ביוני 2009 לתקופה של 50 שנה וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-11 להנפקתם. שטרי הון הנדחים אושרו על-ידי הפיקוח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" הנכללים בהון רוברד 2 של הבנק. שטרי הון הנדחים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.
- (3) הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים - הפועלים הנפקות (חברה בת בבעלות מלאה המשמשת זרוע הנפקות של הבנק) ביצעה בחודש אפריל 2018 הנפקה פרטית למשקיעים מוסדיים של כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה יח'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 1.42% ממועד רישומם למסחר בבורסה בסכום קרן כולל של כ-1.1 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2028 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בשנת 2023). כתבי התחייבות הנדחים כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, על-ידי מחיקת קרן באופן חלקי או מלא במקרה שיחס הון עצמי רוברד 1 של הבנק ירד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים, והם מהווים חלק מהון רוברד 2 של הבנק. בנוסף, בחודש יוני 2018 השלימה הפועלים הנפקות הנפקה לציבור של כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה יט'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 1.59% בסכום קרן כולל של כ-0.7 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2028 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בשנת 2023). כתבי התחייבות אלה כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בדומה לכתבי התחייבות הנדחים (סדרה יח') כאמור לעיל והם מהווים חלק מהון רוברד 2 של הבנק.

ביאור 21 התחייבויות אחרות

הרכב הסעיף⁽²⁾

31 בדצמבר		
2017	2018	
68	65	עתודה למסים נדחים, נטו*
696	268	מסים שוטפים - עודף עתודה שוטפת למס-הכנסה על מקדמות ששולמו
299	285	הכנסות מראש
1,219	1,166	עובדים בגין שכר עבודה
4,698	4,296	עתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה**
1,021	1,964	הוצאות לשלם
-	-	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
608	568	הפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי חוץ-מאזני
617	1,010	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
1,973	2,219	זכאים אחרים ויתרות זכות
11,199	11,841	סך-כל ההתחייבויות האחרות

* ראה גם ביאור 18 ד'.

** ראה גם ביאור 22.

(1) מוצג בשווי הגון.

(2) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה ביאור 1.1.

ביאור 22 זכויות עובדים

אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

- עובדים קבועים וזמניים - עובדים אשר תנאי עבודתם מוסדרים, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק לבין ארגון עובדי הבנק.
- עובדים בחוזה אישי - עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- עובדים בחוזה אישי בכיר - עובדים מסוימים ברובד הניהולי הבכיר של הבנק (לרבות יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל וחברי הנהלה), אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

להלן פירוט תנאי העבודה של עובדי הבנק:

א. תנאי העבודה של עובדים קבועים וזמניים

להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק האמורים:

1. מענק שנתי מותנה תשואה

המענק השנתי מושפע משיעור תשואת הרווח הנקי על ההון, כאשר המדרגה הבסיסית לחלוקתו הינה החל משיעור תשואה של 7.5% וקיימת אפשרות באישור ועדת התגמול והדירקטוריון למתן מענקים שאינם מותנים בתשואה או בנסיבות בהן לא מושגת התשואה האמורה.

2. תגמול מבוסס מניות

על-פי הסכם השכר שנחתם בחודש מרץ 2013 בין הנהלת הבנק לבין ועד ארגון העובדים של הבנק לשנים 2013-2017, אימץ הבנק, תוכנית להקצאה לעובדים בשנים 2013 עד 2017 של יחידות פנטום המוקצות ללא תמורה וממומשות למזומן לאחר תקופת הבשלה בת 4 שנים מהשנה בגינה הוענקה כל מנה. לפרטים נוספים לגבי תנאי יחידות הפנטום ראה [ביאור 23](#) להלן. בחודש פברואר 2018 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול הארכה של תוכנית זו בשנה נוספת, תוך הקצאה של כ-4.3 מיליון יחידות פנטום נוספות לעובדי הבנק בגין שנת 2018.

בחודש מרץ 2019 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול הארכה נוספת של תוכנית זו בשנה נוספת, תוך הקצאה של עד 4.5 מיליון יחידות פנטום נוספות לעובדי הבנק בגין שנת 2019.

3. הטבות אחרות

בנוסף להטבות שפורטו לעיל, זכאים עובדי הבנק להטבות נוספות במהלך ולאחר תקופת ההעסקה, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:

חופשה

עובדי הבנק זכאים על-פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה חושבה על בסיס השכר האחרון של העובדים ימי החופשה שצברו בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

מענק 25

העובדים זכאים למענק בתום 25 שנות עבודה בבנק. התחייבות זו מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי, הלוקח בחשבון תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים, ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

הטבות אחרות לאחר סיום העסקה

עובדי הבנק זכאים לאחר מועד פרישתם לגמלאות או לפנסיה מוקדמת, למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, להטבות בגין שי לחג, ולהשתתפות בעלויות רווחה. התחייבויות אלו מחושבות בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון לפי העניין, בין היתר, תוספת שכר ריאלית, ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

4. פיצויי פרישה ופנסיה

כללי

זכויות הפנסיה של העובדים, המגיעים לגיל פרישה, מכוסות על-ידי סכומים שנצברו בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל לקיצבה. עובדים שפרשו לגמלאות או לפנסיה מוקדמת אינם זכאים לתשלום פיצויי פיטורין.

פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת

עובדים שפרשו בפרישה במסלול קצבה זכאים לפנסיה גישור חודשית עד המועד שנקבע בהסכם הפרישה. ההפרשה מבוססת על חישוב אקטוארי ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

פרישה מוקדמת לעובדים פעילים

בנוסף לזכויות המתוארות לעיל, כולל הבנק במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין זכויות עובדים, התחייבות בגין עובדים שהנהלת הבנק צופה שהם יפרשו בפרישה מוקדמת או בתנאים מועדפים אחרים.

ההתחייבות חושבה בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון, בין היתר:

- תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים.
- שיעורי עזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת בהתאם לניסיון הבנק, ציפיות ההנהלה והחלטותיה, תוך התחשבות, בין היתר, בגיל העובד ומגדר.
- שיעור היוון אשר חושב לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.
- שיעור תמורת נכס המבוסס על לוחות תמורת עדכניים שמפרסם האקטואר הראשי במשרד האוצר.

5. הסכם השכר החדש

הסכם השכר בין הנהלת הבנק לבין ארגון העובדים של הבנק, שהיה בתוקף בשנים 2013-2017 וחל על עובדי הבנק שאינם בחוזה אישי, הסתיים בתום שנת 2017. הצדדים נערכים לקיום משא ומתן לצורך חתימה על הסכם חדש.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ב. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי

תנאי התגמול המקובלים לעובדים אלה כוללים לרוב שכר בסיס, תגמול מבוסס מניות (כאמור לעיל), הפרשות להסדר פנסיוני ולקרן השתלמות, מענק שנתי והטבות אחרות במהלך תקופת ההעסקה.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי בכיר

1. כללי

ביום 19 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מדיניות תגמול 2016 של הבנק לנושאי משרה שתוקפה לשלוש שנים, לפי חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 (להלן: "חוק הגבלת התגמול") והתקרה הקבועה בו ("תקרת התגמול"), חוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות") ובהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ("מדיניות תגמול 2016"). ביום 29 בנובמבר 2016 אימץ הבנק מדיניות תגמול חדשה כוללת למנהליו הבכירים שאינם נושאי משרה (כל פרקי מדיניות התגמול לאוכלוסיות הבנק השונות יכוננו להלן יחדיו "מדיניות תגמול 2016"), וכן תוכנית תגמול בהתאם לה ("תוכנית 2016"). מדיניות תגמול 2016 ותוכנית 2016, תוקנו מעת לעת, לפי הנדרש. בהמשך אימץ הבנק פרקים נוספים למדיניות תגמול 2016 בקשר עם אוכלוסיות עובדים נוספות.

הבנק יישם חלק מעקרונות מדיניות תגמול 2016 שלו גם על חברות בנות בארץ ובח"ל, וסניפי חו"ל.

מדיניות תגמול 2016

בשנת 2018 כל הסכמי ההעסקה של יו"ר דירקטוריון הבנק, מנכ"ל הבנק וחברי ההנהלה והמנהלים הבכירים (שאינם חברי הנהלה ושרובם אינם נושאי משרה בבנק) (כולם יחד, "המנהלים") כפופים במלואם למדיניות תגמול 2016.

להלן פירוט הזכויות וההטבות העיקריות, להן זכאים עובדי הבנק בחוזה אישי בכיר במהלך תקופת העסקתם, כפוף להוראות מדיניות תגמול 2016.

2. יו"ר הדירקטוריון

תנאי כהונתו של מר עודד ערן כיו"ר דירקטוריון הבנק אושרו על-ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק ביום 27 בפברואר 2017, ועל-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 4 באפריל 2017, לתקופה שמיום 1 בינואר 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2019. הסכם ההעסקה עם היו"ר הינו בהתאם להוראות מדיניות תגמול 2016, תוכנית תגמול 2016 והדין החל, לרבות ההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, לפיה היו"ר יהא זכאי לתשלום של תגמול קבוע בלבד, הכולל שכר והטבות נלוות ותגמול הוני קבוע.

3. מנכ"ל הבנק

הסכם ההעסקה עם המנכ"ל חל מיום 12 באוקטובר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2019 ואושר על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 19 בדצמבר 2016 לאחר אישורו על-ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק. ההסכם הוא בהתאם להוראות מדיניות תגמול 2016 ותוכנית תגמול 2016, ולפיו יקבל המנכ"ל תגמול קבוע בלבד, הכולל שכר והטבות נלוות ותגמול הוני קבוע.

4. חברי ההנהלה

א. תוכנית 2016

1. תגמול קבוע

1.1. כללי - התגמול הקבוע עשוי לכלול את הרכיבים הבאים: שכר חודשי, תשלום חודשי ללא סוציאליות, הפרשות סוציאליות והטבות נלוות, תגמול הוני קבוע כמפורט בסעיף 1.2 להלן, תשלומי פרישה עד המקובל לגבי יתר עובדי הבנק מסווגים כתגמול קבוע.

1.1. תגמול הוני קבוע - לכל מנהל תוענק כמות מניות חסומות שתחושב על-ידי חלוקת השווי המצוין בתוכנית תגמול 2016 אשר נקבע בהתאם לדרגתו של המנהל בממוצע שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ב-30 ימי המסחר אשר קדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק. המניות החסומות תוענקה ללא תמורה ותהיינה חסומות למימוש למשך תקופה של 36 חודשים מתום השנה בגינה הוענקו.

2. תגמול משתנה - מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

2.1. קביעת תקציב המענקים האישי לחברי ההנהלה - המענק השנתי לחברי ההנהלה מורכב מרכיב תלוי ביצועים שמחושב על-פי ביצועי הבנק, ומושפע מהביצועים האישיים של חבר ההנהלה ומרכיב מענק אשר בשיקול דעת המנכ"ל, או ההרכב הממונה (לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח כמפורט במדיניות תגמול 2016).

2.2. רכיב תלוי ביצועים - לכל חבר הנהלה ייקבע תקציב מענק אישי המבוסס על ההפרש שבין התשואה בפועל למחיר ההון הנדרש כהגדרתם בתוכנית 2016 (להלן: "הפרש התשואה"). בשנה שבה הפרש התשואה בפועל חיובי, זכאי חבר ההנהלה למענק לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד ל-3% ומעלה, עד לתקרה של 4 משכורות (לפי דרגת המנהל והשתייכותו לפונקציות עסקיות או פונקציות הבקרה והפיקוח). מתוך תקציב המענק האישי, 50% יחושבו כתלות בציון לפי עמידה במדדי ביצוע ו-50% יהיו קבועים.

2.3. רכיב מענק שבשיקול דעת - רכיב נוסף של עד 3 משכורות שיינתן לפי שיקול דעת המנכ"ל, או הממונה לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח. רכיב זה ינתן מתוך "סל מענקים", אשר לא יעלה בהיקפו על מכפלת 2 משכורות בגין כל חבר הנהלה. אם לבנק יהיו "רווחים מיוחדים", כהגדרתם בתוכנית 2016, רשאים ועדת התגמול והדירקטוריון להחליט כי סל המענקים יגדל כך שהיקפו יהיה עד 2.5 משכורות בגין כל חבר הנהלה. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל שלילי, המלצת המנכ"ל, או הממונה (לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח) תהיה כפופה לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון.

2.4. תנאים נוספים - תוכנית 2016 כוללת הוראות נוספות הרלוונטיות לעניין המענק באשר לסיום ההעסקה, דחיית תשלום חלק מהמענק ופריסתו, הפחתת המענק והשבתו בנסיבות מסוימות.

2.5. תקרה על-פי דין - בהתאם לתוכנית 2016 התגמול המשתנה עשוי להיקטם כך שלא יחרוג מתקרת התגמול שבחוק הגבלת התגמול.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

3. הסדרי פרישה

3.1. בהתאם למדיניות תגמול 2016 של הבנק, וכפוף להוראות המעבר שבה ביחס לזכויות שנצברו ו/או יצברו (כמפורט מטה), לפי ההסכמים עם חברי הנהלה (לרבות מנכ"ל הבנק) (להלן: "הבכירים"), בעת סיום העסקה כתוצאה מפיטורים או התפטרות, יהיה זכאי הבכיר לפיצויי פיטורין בשיעור של 100% בגין התקופה שמיים תחולת ההסכם.

3.2. לפי הסדרים שהיו קיימים בהסכמי העסקה קודמים עם הבכירים, ככל שהיו הסכמים כאלה, נקבע לגבי התקופה הרלוונטית של אותם ההסכמים, כי במקרה שהבנק יחליט מיוזמתו לפטר את אחד הבכירים או לסיים את עבודתו בתום תקופת ההסכם יהיה זה זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 250%. בנוסף, בהתאם להסדרים הקודמים, בהגיע הבכיר למועד בו סכום גילו והוותק שלו בבנק עולים על 75 (ולחבר הנהלה שכיהן 7 שנים לפחות בתפקידו יתווספו שנות הכהונה בהנהלה כשנות ותק נוספות לצורך צבירת 75 כאמור), אזי יהיה הבכיר זכאי לפרוש בפרישה מוקדמת ולבחור בין קבלת פיצויי פיטורין מוגדלים בשיעור של 250% משכרו החודשי הרלוונטי האחרון לפי ההסכם הרלוונטי, מוכפל בשנות הוותק שלו בבנק, לבין קבלת קצבה חודשית (בשיעור שנצבר עבורו) שתשולם לו ממועד יציאתו לפרישה מוקדמת ועד הגיעו לגיל פרישה על-פי חוק. שיעור הקצבה לחבר הנהלה הינו בשיעור של 2.67% לשנה בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 2% לשנה בגין כל שנה נוספת בה לא כיהן כחבר הנהלה ו-2.5% לכל שנה בה כיהן כחבר הנהלה עד לשיעור קיצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. חבר הנהלה שהגיע לגיל 62 יוכל לבחור בקבלת קצבה חודשית בלבד, או פיצויים בשיעור 100%. 3.3. הוראות מעבר לפי תוכנית 2016 – הבכירים יהיו זכאים לכל הזכויות שנצברו עד לתום ההסכמים הרלוונטיים כאמור, ובלבד שההוצאה החזויה כהגדרתה בחוק הגבלת התגמול, לא תחרוג מתקרות החוק. במסגרת ההסכמים הנוכחיים בבנק, הבכיר יוכל לצבור וותק וגיל לצורך בחינת העמידה בתנאי הסף הנדרשים כמפורט לעיל לצורך קביעת הזכאות לבחירה במסלול פנסיה מוקדמת. לקביעת הזכאות עשויים להיווסף תנאים נוספים.

ב. תוכנית 2014

1. תגמול הוני - יחידות מניות חסומות (RSU)

התגמול המשתנה הנדחה, ככל שקיים, מוענק לבכירים בצורה של יחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) ("יחידות RSU"). לבכירים לא הוענקו יחידות RSU בגין שנת 2018 אך הם מחזיקים ביחידות RSU שהוענקו להם בגין שנים קודמות.

1.1. מועדי הבשלה ותנאי הבשלה - יחידות ה-RSU שהוענקו מבשילות בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים בהתאמה ממועד תחילת השנה שלאחר שנת המענק. כמות יחידות ה-RSU המבשילה מתוך כל מנת RSU כאמור בסוף כל שנת הבשלה, אם בכלל, תלויה בהפרש שבין התשואה בפועל למחיר ההון הנדרש (בהפרש תשואה בפועל שלילי של 5% - לא תהיה זכאות ל-RSU, בשנה בה הפרש התשואה בפועל השלילי הוא בין 2% ל-5% - ימומש למניות חלק יחסי שיחושב על בסיס ליניארי ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים; ובשנה בה הפרש התשואה בפועל השלילי הוא לא נמוך מ-2%, תבשיל כל המנה השנתית הנדחית למניות, ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים).

1.2. אופן ותמורת המימוש - בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-RSU, הן ממומשות באופן אוטומטי על-ידי הבנק למניות הבנק ומועברות לידי הנאמן. 1.3. חלוקת דיבידנד - במקרה בו יחלק הבנק דיבידנד בטרם מימוש יחידות ה-RSU למניות, יהיה זכאי הבכיר לתשלום במזומן בסכום השווה לסכום הדיבידנד בגין מספר יחידות ה-RSU כאמור, בניכוי המס החל.

1.4. התאמות - התוכנית כוללת הוראות בדבר התאמות שיבוצעו במניות המימוש בעת שינויים בהון המניות של הבנק או בעת שינויים במבנה הבנק עקב מיזוג או מכירת הבנק.

5. מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה

תוכנית 2016 חלה על המנהלים הבכירים של הבנק שאינם חברי הנהלה על-פי עקרונות דומים לאלה המפורטים לעיל לגבי חברי הנהלה, אך בהיקפים שונים, לרבות בעניין, משקל כל אחד מהגורמים בחישוב הציון האישי למנהל הבכיר. תנאי התוכנית לגבי מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה (בסעיף זה "המנהלים הבכירים") שונים מהתנאים לחברי הנהלה בזהות הגורמים הקובעים את היעדים והעמידה בהם, זהות הגורם המאשר את חלוקת תקציב המענקים ואת המענק לכל מנהל. למנהלים בכירים שהינם שליחי הבנק בחו"ל, תוענקה יחידות פנטום חסומות במקום תגמול הוני קבוע ויחידות RSU, ככל שתוענקה, בתנאים דומים לתנאיהן של יחידות ה-RSU, אשר יסולקו במזומן.

לגבי מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה יחול האמור להלן:

א. מענק שנתי

תוכנית 2016

קביעת תקציב המענקים למנהלים הבכירים (שאינם משתייכים לפונקציות הבקרה והפיקוח) - בשנה שבה הפרש התשואה בפועל גבוה מ-0.5%, יחושב תקציב המענקים הכולל לכל אחת מהקבוצות של מנהלי אגפים וממוני על ומנהלי מחלקה ומקביליהם בהתאם להפרש התשואה בפועל ותוך התאמה לדרגתו ולמשכורתו היחסית בקבוצת ההשתייכות. התקציב מחושב לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד להפרש תשואה בפועל של 4% ומעלה. תקרת המענק השנתי למנהלים אלה היא 10-8 משכורות (תלוי דרגה).

תוכנית 2016 כוללת הוראות לעניין חלוקת תקציב המענקים בין המנהלים הבכירים (שאינם משתייכים לפונקציות הבקרה והפיקוח) ולגבי קביעת תקציב המענקים האישי למנהלים הבכירים בפונקציות הבקרה והפיקוח וגזירת המענק האישי מתוכו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ב. הסדרי פרישה

על-אף האמור לעיל לגבי הסדרי פרישה לבכירים שהינם חברי הנהלה, לגבי מנהלים בכירים המועסקים בחוזים אישיים, שאינם חברי הנהלה, שיעור הקיצבה הוא 2.55% בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 1.5% לשנה בגין כל שנה נוספת עד למועד חתימת תחילת העסקתם בחוזה אישי ו-2% לשנה בגין כל שנה נוספת, עד לשיעור קיצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה.

מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה יהיו זכאים לכל הזכויות שנצברו עד לתום הסדרים שהיו קיימים בהסכמי העסקה קודמים עמם, ככל שהיו הסכמים כאלה, ובלבד שההוצאה החזויה כהגדרתה בחוק הגבלת התגמול, לא תחרוג מתקרות החוק. במסגרת הסכמי העסקה הקודמים ובמסגרת הסכמי העסקה החדשים, קיימת אפשרות שהמנהל הבכיר ימשיך לצבור וותק וזכויות למסלול פנסיה מוקדמת לפי השכר הקובע בהסכם הרלוונטי הקודם שהיה עימו, ככל שהיה הסכם כזה. בגין שנות הוותק עד תום שנת 2016 במקרה של פרישה במסלול פנסיה מוקדמת לפי השכר הקובע בהסכם הרלוונטי הקודם עימו, ככל שהיה הסכם כזה. בגין שנות הוותק עד תום שנת 2017 ואילך, במקרה של פרישה במסלול פיצויים, עשוי המנהל להיות זכאי לעד 250% פיצויים על בסיס השכר הקובע לפי ההסכם הרלוונטי הקודם עימו. בגין שנות הוותק מ-2017 ואילך, במקרה של פרישה במסלול פיצויים, עשוי המנהל להיות זכאי לגובה מבין 250% פיצויי פיטורין על בסיס השכר לפיצויים או מכפלת 100% במשכורתו האחרונה של המנהל. כפוף לשיקול דעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, לפי המלצת המנכ"ל וכפוף להוראות הדין, ניתן לאשר למנהל הבכיר פיצויי פיטורין בגובה של עד 175% משכרו האחרון בגין כל שנות העסקתו. לקביעת הזכאות לבחירה במסלול פנסיה מוקדמת ייוסף תנאי של גיל מינימלי 55 ועשויים להיוספו תנאים נוספים. הבחירה במסלול פנסיה מוקדמת לא תתאפשר למנהלים בכירים שיצטרפו לראשונה לשורות מנהלי הבכירים של הבנק.

על-אף האמור לעיל, מנהלים בכירים אשר היו כפופים ביום 12 באפריל 2016 להסכם קיבוצי ו/או עברו מהסכם קיבוצי לחוזה אישי בכיר לאחר המועד האמור, יהיו בתנאים מסוימים זכאים להשתתף בתוכניות פרישה של הבנק, ככל שתהיה באותו המועד או להיות זכאים לפיצויי פיטורין של 150% בגין התקופה בה היו כפופים להסכם קיבוצי ובהתאם לשכר האחרון שהיה רלוונטי לתקופה זו.

ד. התחייבות בגין הטבות לעובדים⁽¹⁾

31 בדצמבר		
2017	2018	
פרישה מוקדמת ופיצויים		
**7,727	7,131	סכום ההתחייבות
(3,963)	(3,722)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
**3,764	3,409	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כולל בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה		
379	339	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
379	339	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כולל בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל		
37	36	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
37	36	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כולל בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה		
617	571	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
617	571	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כולל בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל		
**4,797	4,355	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"
48	54	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

** סווג מחדש.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה⁽¹⁾

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו***, **

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
4,753	4,760	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
152	135	עלות שירות
153	136	עלות ריבית
-	(13)	הפקדות משתתפי התוכנית
273	(237)	הפסד אקטוארי (רווח)
(5)	4	שינוים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
*(566)	(466)	הטבות ששולמו
*4,760	4,319	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
*4,531	4,123	מחויבות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2017	2018	
*4,760	4,319	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2017	2018	
1,877	1,498	הפסד אקטוארי נטו
1,877	1,498	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ד. תוכניות שבהן המחויבויות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2017	2018	
*8,723	8,041	מחויבות בגין הטבה חזויה
*8,494	7,845	מחויבות בגין הטבה מצטברת
(3,963)	(3,722)	שווי הוגן של נכסי התוכנית

* סווג מחדש.

** כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.

*** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה סעיף (4) להלן.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה ביאור 1.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה⁽¹⁾ (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
122	152	135	עלות שירות
127	153	136	עלות ריבית
			הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
74	146	146	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
323	451	417	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
1,296	273	(237)	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(74)	(146)	(146)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
(1)	(5)	4	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
1,221	122	(379)	סך-הכל הוכר ברווח כולל אחר
323	451	417	סך עלות ההטבה נטו
1,544	573	38	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2019 לפני השפעת המס

104	הפסד אקטוארי נטו
104	סך-הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה⁽¹⁾ (המשך)

(3) הנחות*

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		
2017	2018	
1.25%	1.89%	שיעור היוון
2.0%	2.0%	שיעור עליית המדד
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול ⁽²⁾

שיעורי עזיבה משתנים לפי גיל ומגדר ומשקפים שיעור עזיבה משוקלל של כ-7.5% לשנה.

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	
1.71%	1.25%	1.73%	1.32%	1.76%	1.58%	1.48%	1.42%	שיעור היוון
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול ⁽²⁾

ב. השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	
במיליוני ש"ח				
451	390	(381)	(332)	שיעור היוון
45	39	(37)	(32)	שיעור עליית המדד
(160)	(161)	164	165	שיעור עזיבה
(246)	(214)	288	249	שיעור גידול בתגמול

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

(2) שיעור הגידול בתגמול מושפע מחספר תהליכים המביאים לגידול בעלות השכר ומשקפים שיעור גידול ממוצע של כ-1.5% לשנה במונחים ריאליים. תהליכים אלה כוללים קידומים ושינויים בהגדרות תפקיד, ותק ודירוג.

ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה⁽¹⁾ (המשך) (4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, הגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדי, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

31 בדצמבר		
2017	2018	
3,731	3,469	התחייבות לפיצויים
(3,604)	(3,359)	יעודות לפיצויים
127	110	התחייבות נטו

יודגש, כי חשיפת ההתחייבות נטו של הבנק לשינויים בשווי היעודות משוקללת בהסתברות לפרישה במסלול פיצויים, אינה מהותית. כך לדוגמא, במקרה של ירידה בשיעור של 10% בשווי ההוגן של היעודות לפיצויים תגדל ההתחייבות נטו בסך של כ-20 מיליון ש"ח, וזאת לאור העובדה שההסתברות לפרישה במסלול פיצויים מוגדלים נמוכה. היעודות לפיצויי פיטורין מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. כ-45% מסך יתרות היעודה לפיצויי פיטורין מופקדות בקרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (קג"מ). יתרת הסכומים מופקדים במספר רב של קופות-גמל לפיצויי פיטורין, והכל בהתאם לבחירת העובדים.

ו. תזרימי מזומנים⁽¹⁾ (1) הפקדות

הפקדות בפועל		תחזית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	*2019
185	182	183

* אומדן הפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2019.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה
2019
2020
2021
2022
2023
2024-2028
2029 ואילך
סך-הכל

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ז. תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בדבר התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, על פיו נדרשים התאגידים הבנקאיים לבחון ולאשר תוכנית רב שנתית להתייעלות בחמש השנים שמתחילות ב-2016 ועקרונות להתייעלות ארוכת טווח. על-פי האמור במכתב, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התוכנית, לעניין חישוב הלימות ההון, על פני חמש שנים. ביום 27 באוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות, לאחר שהנהלת הבנק בחנה חלופות ליישום האמור במכתב וגיבשה מתווה ולאחר קבלת אישור עקרוני מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש במכתב.

על פי תוכנית התייעלות שאושרה צפויים לפרוש מקבוצת הבנק כ-1,500 עובדים בשנים 2017-2020. להלן עיקרי התוכנית שאושרה:

- בהתאם לתוכנית, מתאפשר לעובדים קבועים לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים.
- ההטבות שהוצעו, כוללות בגיל וותק העובדים, הן: (א) פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על-פי דין; או (ב) פיצויים מוגדלים בשיעור של עד 275% וזאת לעובדים העומדים בתנאים שנקבעו בתוכנית.
- עם אישור התוכנית עדכן הבנק את שיעורי העזיבה לטווח ארוך של עובדים בתנאים מיטיבים. שיעורי העזיבה החדשים משתנים לפי גיל ומגדר ומשקפים שיעור עזיבה משוקלל של כ-7.5% לשנה לעומת שיעור של 6.25% בשנה טרם השינוי.
- העלות הכוללת של התוכנית, לרבות בגין התאמת שיעורי העזיבה לטווח הארוך, כמפורט לעיל, מוערכת בכ-1.2 מיליארד ש"ח, לפני השפעת המס. עקרונות הטיפול החשבונאי:
- בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות והתאמת שיעורי העזיבה לטווח ארוך, בסך כ-1.2 מיליארד ש"ח, מהווים הפסד אקטוארי שנזקפו לרווח כולל אחר בשנת 2016.
- בתקופות עוקבות יופחתו לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מיתרת "ירווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים העומדת כיום על כ-14 שנים.
- במידה ובתקופות מסוימות יעלו סך התשלומים בגין פיצויים על עלות השירות ועלות הריבית שהוכרה באותה שנה, ויתקיים סילוק משמעותי בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, יואץ קצב הפחתת ה"ירווחים והפסדים אקטואריים" באותה תקופה, כך שיותאם לקצב סילוק ההתחייבות האקטוארית בתקופה.
- בהתאם לאמור במכתב ולאישור העקרוני שהתקבל מהפיקוח על הבנקים, השפעת עלויות תוכנית התייעלות, על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, המוערכת בכ-0.16% ליום 31 בדצמבר 2018 נזקפת לשיעורין על פני 5 שנים החל משנת 2017.
- בכוונת הבנק לבחון את ישימות ועילול התוכנית לאורך השנים הבאות, נוכח חוסר הוודאות בתחומי חקיקה ורגולציה, לצד כניסתן לתוקף של רפורמות שונות, שבשלב זה לא ניתן להעריך את השפעתן המלאה על תחום הבנקאות בישראל בכלל ועל הבנק בפרט.

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות

א. פרטים על עסקות תשלום מבוסס מניות

להלן פירוט בדבר הסדרי התשלום מבוסס מניות שהיו קיימים בבנק במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018:

1. תגמול מבוסס מניות לעובדי הבנק

תוכנית לעובדי הבנק 2013-2017

ביום 6 במרץ 2013 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית להענקת יחידות פנטום. על-פי התוכנית שאושרה הוענקו לעובדי הבנק ללא תמורה 22.5 מיליון יחידות פנטום ללא מחיר מימוש. יחידות הפנטום הוענקו בחמש מנות שנתיות שוות של 4.5 מיליון יחידות פנטום כל אחת, החל משנת 2013 ועד שנת 2017. כל יחידות הפנטום תמומשנה למזומן באופן אוטומטי על-ידי הבנק לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים מיום הענקתה של כל מנה (כל יחידת פנטום תיפדה למזומן בסך השווה למחיר מניית הבנק סמוך לפני המימוש). בחודש פברואר 2018 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול הארכה של תוכנית זו בשנה נוספת, תוך הקצאה של כ-4.3 מיליון יחידות פנטום נוספות לעובדי הבנק בגין שנת 2018. יתרת יחידות הפנטום שהוקצו לעובדי הבנק ליום 31 בדצמבר 2018, מסתכמת ב-16,819,754 יחידות פנטום. בחודש מרץ 2019 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול הארכה נוספת של תוכנית זו בשנה נוספת, תוך הקצאה של עד 4.5 מיליון יחידות פנטום נוספות לעובדי הבנק בגין שנת 2019.

2. מניות חסומות ויחידות מניות חסומות לפי תוכנית 2014 ותוכנית 2016 לחברי הנהלה ומנהלים בכירים

לפרטים בדבר מניות חסומות ויחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) ("יחידות RSU") שהוענקו או יוענקו לחברי הנהלה ומנהלים בכירים לפי התוכניות הללו, ראה [ביאור 22](#) לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ב. אומדן השווי ההוגן של המכשירים הונויים שהוענקו

עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הונויים שהוענקו לבכירים

השווי ההוגן של המניות החסומות, יחידות RSU ויחידות RSU מותנות אשר הוענקו ויסולקו במכשירים הונויים, שווה למחיר מניית הבנק ביום הענקתם, וזאת לאור העובדה שתוספת המימוש בגיבן שווה לאפס והן כוללות התאמות בגין חלוקת דיבידנדים. הבנק התאים את כמות יחידות RSU המותנות שצפוי שיבשילו, בהתאם לתחזית הפרש התשואה על עלות ההון.

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הונויים

1. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הונויים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.18

מספר יחידות										
עובדים מרכזיים אחרים		מנהלים בכירים		חברי הנהלה		מנכ"ל		יו"ר		
מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	
60,705	-	933,359	-	233,372	-	9,574	-	-	-	קיימות במחזור לתחילת השנה
16,557	-	365,523	-	38,031	-	4,052	-	20,384	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	(4,705)	-	-	-	-	-	-	-	חולטו במהלך השנה
(49,747)	-	(705,505)	(365,523)	(183,380)	(38,031)	(4,787)	(4,052)	-	(20,384)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
27,515	-	223,149	-	49,992	-	4,787	-	-	-	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
24.68	-	24.68	-	24.68	-	24.68	-	24.68	-	(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בש"ח
23.65	-	24.00	-	23.83	-	24.12	-	24.68	-	(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בש"ח
27,515	-	223,149	-	49,992	-	4,787	-	-	-	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה:
1.20	-	1.00	-	1.00	-	1.00	-	-	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך) 2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.17

מספר יחידות										
עובדים מרכזיים אחרים		מנהלים בכירים		חברי הנהלה		מנכ"ל לשעבר		מנכ"ל		
מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	
80,459	-	1,132,340	-	323,440	-	-	99,819	-	-	קיימות במחזור לתחילת השנה
49,431	-	682,134	10,533	149,976	7,203	-	-	14,361	960	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
(69,185)	-	(881,115)	(10,533)	(240,044)	(7,203)	-	(99,819)	(4,787)	(960)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
60,705	-	933,359	-	233,372	-	-	-	9,574	-	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
23.03		23.03		23.03		-		23.03		(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בש"ח
25.60		25.57		25.53		22.00		25.17		(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בש"ח
60,705	-	933,359	-	233,372	-	-	-	9,574	-	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: מספר המניות
1.27	-	1.24	-	1.21	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ד. התחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן
1. להלן פרטים נוספים בדבר יחידות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2018

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
16,819,754	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
1.5	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר יחידות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2017:

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
16,879,680	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
1.5	ממוצע שנים לפקיעה

2. להלן פרטים נוספים בדבר יחידות פנטום חסומות ויחידות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.18

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
130,607	54,650	75,957	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
1.28	1.25	1.30	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר יחידות פנטום חסומות ויחידות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.17:

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
147,953	79,639	68,314	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
1.23	1.34	1.10	ממוצע שנים לפקיעה

3. להלן פרטים נוספים בדבר סך ההתחייבות הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ובדבר השווי הפנימי של התחייבויות שביגין זכות הצד שכנגד למזומן הבשילה עד תום השנה

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני ש"ח		
293	239	סך ההתחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות
99	107	השווי הפנימי של התחייבויות שביגין זכות הצד שכנגד למזומן או לנכסים אחרים הבשילה עד תום השנה

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. הון המניות

31 בדצמבר			
2017	2018	2017	2018
מונפק ונפרע*		רשום	
הסכום בש"ח			
1,333,065,159	1,333,703,474	4,000,000,000	4,000,000,000

מניות רגילות, בנות 1 ש"ח ע.ג.

* ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 3,673,637 מניות רגילות (31.12.17: 4,311,952 מניות רגילות) שנרכשו על-ידי הבנק, כפי שיפורט להלן. המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ב. דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

ג. תשלום דיבידנד

לפני מועד אישור הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2018, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד על-ידי הבנק. בהתאם, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחי הרבעונים השני, שלישי ורביעי של שנת 2018, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק.

להלן פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
23.05.2018	12.06.2018	18.825	251
25.03.2018	11.04.2018	18.345	245
27.11.2017	14.12.2017	14.08	188
14.08.2017	31.08.2017	24.365	325
23.05.2017	13.06.2017	22.980	307
29.03.2017	18.04.2017	3.105	41

ד. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 3 כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, נוכחו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עמד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 50%. בשנת 2018 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
36,582	38,004	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
1,221	977	הון רובד 1 נוסף
37,803	38,981	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
9,728	10,042	הון רובד 2
47,531	49,023	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
295,986	312,900	סיכון אשראי ⁽²⁾
5,114	3,429	סיכונים שוק
23,672	24,268	סיכון תפעולי
324,772	340,597	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.26%	11.16%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.64%	11.44%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.64%	14.39%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.23%	10.24%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾⁽⁴⁾
13.73%	13.74%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾⁽⁴⁾

- (1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [סעיף ז. להלן](#).
- (2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 640 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018 ו-853 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.
- (3) עם השלמת ההיפרדות מקבוצת ישראל, נכסי הסיכון של הבנק צפויים לרדת בכ-12.5 מיליארד ש"ח בגין חשיפות שאינן באחריות הבנק. למהלך זה צפויות להיות גם השפעות על הון הפיקוחי שתלויות באופן ההיפרדות.
- (4) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
באחוזים		
4. חברות בת משמעותיות		
ישראלכרט		
19.83%	19.96%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
19.83%	19.96%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
20.89%	21.03%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽¹⁾
11.50%	11.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽¹⁾
בנק הפועלים שוויץ⁽³⁾(4)		
15.93%	(24.27%)	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.93%	(24.27%)	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
16.00%	(24.18%)	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
באזל 2 ⁽²⁾		
בנק פוזיטיף⁽³⁾		
25.56%	31.96%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
25.81%	31.96%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

(1) השיעורים הנדרשים הינם בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 472.

(2) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

(3) בהתאם למדווח לרגולטור המקומי.

(4) בחודש יולי 2018, השקיע הבנק 50 מיליון פרנק שוויצרי בהון של הפועלים שוויץ. בעקבות ההפסד שנבע בעיקר מהפרשה הנוגעת לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, שעל ביצועה החליטו האורגנים המוסמכים של פועלים שוויץ רק בחודש מרץ 2019, ועל מנת שפועלים שוויץ יעמוד ביחס הלימות ההון הרגולטורי הנדרש בשוויץ ולא יהיה בהפרה, השקיע הבנק 250 מיליון פרנק שוויצרי בהון של הפועלים שוויץ ברבעון הראשון של שנת 2019. לאחר הזרמת ההון, למועד פרסום הדוחות הכספיים, הפועלים שוויץ עומד בדרישות ההון הרגולטוריות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
		הון עצמי רובד 1
36,004	37,656	סך ההון
24	(72)	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
36,028	37,584	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
(32)	(34)	מסים נדחים לקבל
(24)	(3)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(56)	(37)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
610	457	סך התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1*
36,582	38,004	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		הון רובד 1 נוסף
1,221	977	הון רובד 1 נוסף - מכשירים, לפני ניכויים
-	-	הון רובד 1 נוסף - סך-הכל ניכויים
1,221	977	סך-הכל הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
37,803	38,981	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		הון רובד 2
6,028	6,131	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,700	3,911	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
9,728	10,042	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
-	-	ניכויים:
-	-	סך-הכל ניכויים - הון רובד 2
9,728	10,042	סך-הכל הון רובד 2
47,531	49,023	סך-הכל הון כולל

* התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ז. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רוברד 1

31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018	
באחוזים			
יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.01%	11.00%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות	
0.04%	-	השפעת הוראות המעבר	
11.05%	11.00%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות	
0.21%	0.16%	השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות*	
11.26%	11.16%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון	

* התאמות בגין תוכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

ה. רכיבי הון הנתונים לתנודות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מניירות-ערך זמינים למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רוברד 1 ליום 31 בדצמבר 2018:

השפעת קיטון		השפעת גידול	
ב-100 מיליוני ש"ח ב-1 מיליארד ש"ח			
בהון עצמי רוברד 1 בסך נכסי הסיכון			
באחוזים			
	(0.03%)	(0.03%)	בנק בנתוני המאוחד
	(1.25%)	(0.67%)	ישראלכרט

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ט. יעד הלימות הון

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי הנתונים ליום 31 בדצמבר 2018, הינם 10.24%-13.74%, בהתאמה. תכנון ההון בבנק מתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומו לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. בהמשך לאמור ועל-פי החלטת דירקטוריון הבנק, יעד יחס הון עצמי רובד 1 החל מיום 31 בדצמבר 2017 עומד על 10.75%.

י. דרישות הון בגין חובות בביטחון נכס למגורים

ביום 15 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 203 בנושא חובות בביטחון נכס למגורים, לפיו הלוואות המובטחות במלואן על-ידי משכנתאות על נכס למגורים בשיעור מימון הגבוה מ-60%, תשוקללנה בשיעור של 60%. ההוראה נכנסה לתוקף ביום פרסומה וחלה על הלוואות בביטחון נכס למגורים אשר ניתנו מיום 15 במרץ 2018. השפעת האמור לעיל ליום 31 בדצמבר 2018 על יחס הון עצמי רובד 1 הינה גידול של כ-0.02%.

יא. התייעלות תפעולית

השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, המוערכת בכ-0.16% ליום 31 בדצמבר 2018, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. בחודש יוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן). במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון. הפיקוח על הבנקים האריך את התוקף ליישום תוכנית התייעלות עד ליום 31 בדצמבר 2019.

יב. הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים

הפועלים הנפקות (חברה בת בבעלות מלאה המשמשת זרוע הנפקות של הבנק) ביצעה בחודש אפריל 2018 הנפקה פרטית למשקיעים מוסדיים של כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה יח'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 1.42% ממועד רישומם למסחר בבורסה בסכום קרן כולל של כ-1.1 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2028 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בשנת 2023). כתבי התחייבות הנדחים כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, על-ידי מחיקת קרן באופן חלקי או מלא במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ירד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים, והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק. בנוסף, בחודש יוני 2018 השלימה הפועלים הנפקות הנפקה לציבור של כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה יט'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 1.59% בסכום קרן כולל של כ-0.7 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2028 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בשנת 2023). כתבי התחייבות אלה כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בדומה לכתבי התחייבות הנדחים (סדרה יח') כאמור לעיל והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק.

יג. פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 1

הבנק פדה בפדיון מוקדם מלא את שטרי ההון הנדחים סדרה ב' (לא סחיר) לאחר תאריך הדוחות הכספיים בחודש פברואר 2019, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-582 מיליוני ש"ח.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

י.ד. רכישה עצמית על-ידי תאגידים בנקאיים

בחודש יוני 2018 השלים הבנק את ביצועה של תוכנית רכישה עצמית של מניות במסגרתה נרכשו 1 מיליון מניות רגילות של הבנק לצורך יישום תוכניות תגמול הוניות שאימץ הבנק. תוכנית הרכישה בוצעה בהתאם לכללים שבהנחיית הרשות לניירות-ערך בעניין הגנת "נמל מבטחים" ברכישה עצמית, לאחר שאושרה על-ידי דירקטוריון הבנק ובהתאם לאישור שקיבל הבנק מהפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 24 במאי 2018.

בחודש פברואר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקן 332 בנושא "רכישה עצמית על-ידי תאגידים בנקאיים", לפיו בנקים יוכלו לבצע רכישה עצמית של ניירות-ערך שהונפקו על ידם, בכפוף לעמידה בתנאים מסוימים. עד כה, ההוראה הקיימת אוסרת על בנקים לבצע רכישה עצמית למעט במקרים חריגים, בשעה שחוק החברות מתיר פעולה זו בכפוף לעמידה בתנאים לביצוע חלוקה.

החוזר קובע את התנאים בהתקיימם יוכלו תאגידים בנקאיים לבצע רכישה עצמית של ניירות-ערך שהונפקו על ידם, ובכללם בין היתר נקבע כי:

- נדרש אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע הרכישה, בהתבסס על תוכנית רכישה שהציג הבנק.
- היקף הרכישה בכל תוכנית לא יעלה על 3% מהון המניות המונפק והנפרע של התאגיד הבנקאי.
- התאגיד הבנקאי יפעל על-פי מנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה הרשות לניירות-ערך שיבטיח לו הגנה משפטית מפני טענת שימוש במידע פנים.
- ההצעה לרכישה לא תופנה לקבוצה מסוימת של בעלי מניות (למעט אם מדובר בבעל מניות שהוא לקוח כשיר, כהגדרתו בהוראה).
- תוכנית הרכישה תאושר על-ידי דירקטוריון הבנק.

טו. ערבויות על-פי חוק המכר

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר שבמסגרתו עודכן שיעור מקדם ההמרה לאשראי בגין ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות שניתנו על-פי חוק המכר. בהתאם לחוזר, לגבי ערבויות כאמור אשר הדירה טרם נמסרה למשתכן, הופחת מקדם ההמרה לאשראי מ-50% ל-30%. השפעת האמור בחוזר ליום 31 בדצמבר 2018 על יחס הון עצמי רובד 1 הינה גידול של כ-0.12% ועל יחס ההון הכולל הינה גידול של כ-0.15%.

טז. שלוחת הבנק בתורכיה

בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מבנק ישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיו, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין הפעילות בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
 - החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בשיעור של 600% לכל הפחות.
- הבנק בוחן אפשרות למכירת מלוא החזקותיו, ועל פי התוכנית האסטרטגית הוחלט על הקטנה הדרגתית של תיק האשראי. השפעת הנחיה זו על יחס הון עצמי רובד 1 על בסיס הנתונים ליום 31 בדצמבר 2018 הינה קיטון של כ-0.05% בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-300% וקיטון של כ-0.13% בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-600%.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יז. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 להגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 6%. יחס המינוף של הבנק ושל חברות בנות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף". יחס המינוף של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מוצג בהתאם להוראות הרגולטוריות והיחסים הנדרשים בכל תחום שיפוט. על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.

	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
במיליוני ש"ח			
א. בנתוני המאוחד			
הון רובד *1	37,803	38,981	
סך החשיפות*	513,037	518,980	
באחוזים			
יחס מינוף	7.37%	7.51%	
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים	6.00%	6.00%	

ב. חברות בת משמעותיות

ישראל			
ישראל			
יחס מינוף	12.50%	12.62%	
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים	5.00%	5.00%	
בנק פודיטיף			
יחס מינוף	14.29%	26.56%	
יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	3.00%	3.00%	

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2018, המוערכת בכ-0.09% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

	השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון רובד 1 בסך החשיפות	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך החשיפות
באחוזים		

ג. להלן השפעות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2018:

בנק בנתוני המאוחד	(0.02%)	(0.01%)
ישראל	(0.42%)	(0.51%)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יח. יחס כיסוי הנזילות

הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" ובמאחד מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן). היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 64. חברות כרטיסי אשראי פטורות מחישוב עצמאי אך נכללות בנתוני המאחד.

לשלושה חודשים		לשלושה חודשים	
שהסתיימו ביום		שהסתיימו ביום	
31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018	
באחוזים			
א. בנתוני המאחד			
יחס כיסוי נזילות	122%	120%	
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים	100%	100%	
ב. בנתוני הבנק			
יחס כיסוי נזילות	120%	118%	
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים	100%	100%	
ג. חברות בת משמעותיות*			
בנק הפועלים שוויץ			
יחס כיסוי נזילות בהתאם לרגולציה המקומית	200%	266%	
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית**	80%	90%	

* בשלב זה, חברות כרטיסי האשראי לא נדרשות למלא אחר החוזר והן תמשכנה לעמוד בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 342. בהמשך, חברות כרטיסי האשראי יידרשו לעמוד במודל כמותי פיקוחי, אשר יותאם למאפייני הפעילות שלהן. כמו-כן, בנק פוזיטיף אינו כפוף בתורכיה להוראת יחס כיסוי נזילות.
** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית גדל ב-10% כל שנה עד לשיעור של 100% בשנת 2019. היחס במאחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה

31 בדצמבר		
2017	2018	
יתרת האשראי מפיקדונות לפי מידת גבייה ⁽²⁾		
28	28	מטבע ישראלי לא-צמוד
1,493	1,313	מטבע ישראלי צמוד מדד
198	202	מטבע-חוץ
1,719	1,543	סך-הכל

(1) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
(2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 87 מיליוני ש"ח (2017: 76 מיליוני ש"ח), לא נכללו בלוח זה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

א. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה (המשך) תזרימים בגין עמלת גבייה ומירווחי ריבית בגין הפעילות במידת גבייה⁽¹⁾

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018						
	סך-הכל	סך-הכל	עד מעל 20 שנים	עד מעל 10 שנים	עד מעל 5 שנים	עד מעל 3 שנים	עד מעל 3 שנים
							במגזר הצמוד למדד⁽²⁾
71	54	1	4	9	9	18	תזרימים חוזיים עתידיים
58	44	-	2	6	7	16	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
58	44	-	2	6	7	16	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽³⁾

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:

31 בדצמבר		
2017	2018	
44	88	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגבייה
3	36	הלוואות עומדות

(1) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).

(2) כולל מגזר מטבע-חוץ.

(3) ההיוון בוצע לפי שיעור 0.32% (2017: לפי שיעור -0.16%).

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר		
*2017	2018	
397	460	1. התחייבות לרכישת ניירות-ערך
4	11	2. הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
		3. חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:
153	139	בשנה הראשונה
147	134	בשנה השניה
126	124	בשנה השלישית
115	115	בשנה הרביעית
107	107	בשנה החמישית
901	887	מעל חמש שנים
1,549	1,506	סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

* הוצג מחדש.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

4. בחודש מרץ 2008, הבנק מכר לפסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: פסגות) תיקי עמיתי קופות-גמל. בעקבות המכירה, הבנק היה ערב לשלם במועד הזכאות לפחות את סכום תקבולי הקרן הנומינליים בחשבון העמית בניכוי סכומים המותרים על-פי החוק לכיסוי הוצאות הקופה, ניכוי מס וכן כל סכום שהקופה מחויבת להחזיר למעבידו של העמית, והכל בהתאם לנאמרו בתקנון ההתאגדות המאושר של כל קופה.

במסגרת המכירה, פסגות התחייבה להעביר בתום שבע שנים ממועד השלמת העסקה את ערבות הבנק למבטח או לגורם אחר שיאושר על-ידי הממונה באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו. בתקנוני הקופות של פסגות נאמר כי כל עוד לא ניתן אישור הממונה להחלפת ערבות הבנק או המחאתה, תיותר ערבות הבנק כלפי חלק מעמיתי קופות גמל לעמוד בתוקפה. נכון למועד המאזן הערבות שניתנה לפסגות הוארכה עד לתום שנת 2019, בכפוף לכתב שיפוי שקיבל הבנק מפסגות. יתרת הסכומים הנומינליים בגינם הבנק ערב, הסתכמה לתאריך המאזן לסך של 1,627 מיליוני ש"ח ויתרת החשבונות של העמיתים הסתכמה לתאריך המאזן לסך של 6,997 מיליוני ש"ח. יודגש, כי "השווי והוגן" של התחייבות הבנק בגין הערבויות האמורות ליום 31 בדצמבר 2018 אינו מהותי.

5. ביום 18 בפברואר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, בהמלצת ועדת התגמול והדירקטוריון, את התחייבות הבנק לשפות דירקטורים ונושאי משרה בבנק, המכהנים ו/או שיכהנו מעת לעת, אשר בעלת השליטה בבנק עשויה להיחשב כבעלת עניין במתן כתבי השיפוי להם, וזאת לתקופה קצובה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2024, כפי שהמליצה ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק. התחייבות הבנק לפי כתבי השיפוי תחול גם ביחס לאירועים שאירעו טרם הענקתו וחיידוש תקופו.

נוסח כתב השיפוי לאותם נושאי המשרה הינו זהה מבחינת תנאיו, לנוסח כתב השיפוי הניתן ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק, לרבות מנכ"ל הבנק, אשר אושר באסיפה הכללית של הבנק ביום 3 בינואר 2012 (להלן: "האסיפה הכללית"), ואשר לבעלת השליטה בבנק אין עניין אישי במתן כתב השיפוי להם. נכון למועד הדוח, כל הדירקטורים ונושאי המשרה המכהנים בבנק מחזיקים בכתבי שיפוי שאינם קצובים בזמן. במסגרת כתבי השיפוי מתחייב הבנק לשפות את נושאי המשרה, בין היתר, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם אירועים שפורטו (עד לסכום שיפוי במצטבר לכל נושאי המשרה של 25% מההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק על-פי דוחותיו הכספיים האחרונים הידועים לפני תשלום השיפוי בפועל) וכן לשפות בגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחה עורך-דין, בהליכים שונים (לרבות הליכים מינהליים), והכל כמפורט בכתב השיפוי ובהתאם להוראותיו. בהמשך לאמור, בשנת 2018 נשא הבנק בעלויות התדיינות של נושאי משרה בעבר ובהווה בהליכים שונים (שכר טרחה עורך-דין בקביע הליכים נגזרים וחקירת הרשויות האמריקאיות) בסכומים זניחים.

6. הבנק התחייב לשפות חברות בנות לצורך קיום מגבלות ניהול בנקאי תקין (יחס הון לרכיבי סיכון ומגבלות חבות לווה בודד ואנשים קשורים) ולצורך קבלת פטור מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון". השיפוי יפקע מאליו, ללא צורך בפעולה כלשהי של מי מן הצדדים במועד בו הבנק יחדל להחזיק, בין בעצמו ובין באמצעות חברות שבבעלותו המלאה, בכל אמצעי השליטה בחברה.

7. הפועלים הנפקות בע"מ, שהינה חברה מאוחדת ו"תאגיד עזר" כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "הפועלים הנפקות"), העוסקת בהנפקת כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב לציבור בהתאם לדוחות הצעת מדף המתפרסמים על-פי תשקיף מדף, לשם הפקדת תמורתם בבנק, קיבלה במהלך השנים 2018-1988 החלטות לאשר מתן שיפוי בגין תשקיפים להנפקת אגרות-חוב (סדרות 29-36) וכתבי התחייבות נדחים (סדרות י-ט) שהתפרסמו במהלך שנים אלו על כל הנובע מהם ו/או הקשור בהם, במישרין או בעקיפין (להלן: "האירוע") לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים וכן ליועצים המשפטיים של ההנפקות (להלן: "מקבלי השיפוי"), בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בתוקף מתן השירותים על ידיהם לחברה, כמפורט בתשקיפים שפורסמו בגין ההנפקות. בגין הנפקות אגרות-חוב (סדרות 29-36) ובגין כתבי התחייבות נדחים (סדרות י-ט) ושטרי הון נדחים (סדרה 1) תקרת השיפוי נקבעה לכל מקבלי השיפוי במצטבר בסכום מירבי שלא יעלה על 10% מסכום המסגרת הכולל שנקבע להנפקה על-פי התשקיפים הנ"ל. יצוין כי הבנק הינו ערב לשיפוי הדירקטורים ונושאי המשרה. כמו-כן, הפועלים הנפקות מתחייבת מעת לעת להעניק שיפוי לנאמנים של תעודות ההתחייבות המונפקות על ידיה, במסגרת שטרי הנאמנות הרלוונטיים.

8. במסגרת דוח הצעת המדף לרישום למסחר של אגרות-החוב (סדרה 35) וכתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה יח'), אשר פורסם על-ידי הפועלים הנפקות ביום 4 ביוני, 2018 (להלן: "דוח הצעת המדף"), התחייבה הפועלים הנפקות להעניק לחתם המתמחר שיפוי בשל חבות כספית שהוטלה עליו לטובת אדם אחר על-פי פסק דין, מחמת שהיה בדוח הצעת המדף או בתשקיף המדף פרט מטעה, וכן בגין הוצאות התדיינות סבירות, או בקשר לאישום פלילי ממנו זוכה החתם או בו הורשעו בעבירה שאיננה דורשת מחשבה פלילית או עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי רשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך אשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו ובלו שהוטלה עליו חבות כספית כחלופה להליך פלילי (כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999) או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, והכל מחמת שהיה בדוח הצעת המדף פרט מטעה. סכום השיפוי הכולל לא יעלה בכל מקרה על הסך של שווי ניירות הערך שנרשמו למסחר על-פי דוח הצעת המדף במועד רישומם (צמוד למדד המחירים לצרכן החל במדד הידוע במועד חתימת הסכם החיתום) (להלן: "סכום השיפוי המירבי"). על אף האמור, לא ישולם בגין השיפוי סכום העולה במצטבר על 25% מהונה העצמי של הפועלים הנפקות על-פי דוחותיה הכספיים המאוחדים האחרונים (מבוקרים או סקורים) בעת הדרישה לשיפוי על-ידי החתם (להלן: "סכום הביניים"), היה וקיים חשש סביר כי תשלומם ימנע ממנה לעמוד בהתחייבויותיה הקיימות והצפויות (למעט התחייבויות הפועלים הנפקות כלפי בעלי השליטה בה) במועד הדרישה לשיפוי על-ידי החתם (להלן: "התנאי"). עם זאת, משעה שהחשש הסביר, כאמור לעיל, חדל מלהתקיים, החתם יהיה זכאי להשלמת השיפוי עד לגובה ההפרש בין סכום השיפוי המירבי לסכום הביניים, והכל כאמור בהסכם החיתום ובכפוף להוראותיו.

9. מכוח הסכם קיימת התחייבות תלויה בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ (ובהם הבנק), הדנה במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה לשלם את הכסף, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שאחד מחברי הבורסה חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את הכסף, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד, שהם מגיעים לו. חלקו של כל חבר בשיפוי הוא כיחס שבין המחזור הכספי של החבר לגבי המחזור הכספי הכולל של כל החברים האחראים לשלם למסלקה עקב ההפסד, במשך תקופה של 12 חודשים, המסתיימת ביום האחרון של החודש הקודם לחודש בו אירע המקרה שגרם להפסד.

10. חברות מאוחדות של הבנק עוסקות במגוון שרותי נאמנות בתחום העסקי, הפרטי והאישי לטובת נהנים שונים בעלי כספים, זכויות ונכסים אחרים, להחזקתם ולניהולם על-פי הוראות בעליהם. בתחום הנאמנות העסקיות החברות משמשות כנאמן להבטחת מילוי תנאים בהסכמים עסקיים בין הצדדים. בתחום הנאמנות הפרטיות מטפלות החברות בין היתר בצוואות, בניהול עיזבונות, בהקדשים, בעמותות ובאגודות.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

11. א. בחודשים אפריל ומאי 2018 אישרו האורגנים המוסמכים והאסיפה הכללית של ישראלכרט, יורפוי (יורוקרד) ישראל בע"מ ("יורופוי") ופועלים אקספרס בע"מ ("פועלים אקספרס") הענקת כתי שיפוי מתוקנים (בהמשך לכתבי שיפוי שהחלטה בדבר הענקתם לנושאי המשרה התקבלה בשנת 2012) וכתבי פטור מאחריות לדירקטורים ולנושאי משרה בכל אחת מהחברות כאמור ולמי שמכהנים מטעמן כנושאי משרה בחברות מוחזקות של ישראלכרט (הכלל כפי שהוגדרו בנוסח כתבי השיפוי), והכל - כפי שיהיו מעת לעת, בהתאם לתנאי חוק החברות, התשנ"ט-1999. סכום השיפוי המירבי מכח ההתחייבות כאמור לכלל הדירקטורים ונושאי המשרה האחרים במצטבר, בגין חבויות שהוגדרו בכתבי השיפוי, לא יעלה על 30% מההון המיוחס לבעלי המניות על-פי הדוחות הכספיים (המאוחדים) האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני תשלום השיפוי בפועל, ביחס לכתבי השיפוי של ישראלכרט ויורופוי, ולא יעלה על 50% מההון המיוחס לבעלי המניות כאמור ביחס לכתבי השיפוי של פועלים אקספרס.

ב. על פי הסדר שבין חברת ישראלכרט וחברות כרטיסי האשראי לאומי קארד וכו.א.ל שאושר על-ידי בית הדין לתחרות ביום 7 במרץ 2012 (להלן: "ההסדר") החל מיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. ביום 25 בנובמבר 2018 פורסם ברשומות צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות סליקה צולבת של עסקות בכרטיס חיוב ושל עסקות חיוב מידי), התשע"ט-2018, בהמשך לפרסום בנק ישראל מחודש פברואר 2018 בדבר המתווה הסופי להפחתת העמלה הצולבת. המתווה להורדת העמלה הצולבת בעסקות חיוב נדחה יהיה כדלקמן: מיום 1 בינואר 2019 תרד העמלה הצולבת מ-0.7% ל-0.6%; מיום 1 בינואר 2020 תרד העמלה הצולבת מ-0.6% ל-0.575%; מיום 1 בינואר 2021 תרד העמלה הצולבת מ-0.575% ל-0.55%; מיום 1 בינואר 2022 תרד העמלה הצולבת מ-0.55% ל-0.525%; מיום 1 בינואר 2023 תרד העמלה הצולבת מ-0.525% ל-0.5%. כמו-כן נקבע בצו, כי שיעור העמלה הצולבת לגבי בית עסק המהווה "מוסד ציבורי" כהגדרתו בצו האמורה, יהיה 0.55% עד ליום 1 בינואר 2022, ולאחר מכן יחול על בתי עסק אלה שיעור העמלה הצולבת החל על כלל בתי העסק.

לגבי העמלה המשולמת בעסקות חיוב מידי - החל מיום 1 בינואר 2021 תרד העמלה הצולבת מ-0.3% ל-0.275%. ומיום 1 בינואר 2023 תרד העמלה הצולבת מ-0.275% ל-0.250%.

ג. באוקטובר 1985 חקר בנק הפועלים שוויץ לתקופה של כ-100 שנים בניין אשר משמש אותו לפעילותו, עבור דמי חכירה שנתיים צמודים למדד בסך 2 מיליון פר"ש (למועד זה כ-3 מיליון פר"ש). בסמוך לתחילת תקופת החכירה חילק בנק הפועלים שוויץ את הנכס המוחזק ומכר כמחצית מהחכירה לצד ג' (תאגיד בנקאי זר), אשר נושא מאז במחצית מדמי החכירה השנתיים. למיטב ידיעת הבנק, התאגיד הבנקאי ביקש למכור את חלקו בנכס החכור, אך הוא נמצא בהליך משפטי מול בעל הנכס (המחכיר) ביחס לחבותו לדמי החכירה בגין הנכס בשלמותו, ובפרט אם בית המשפט יכריע שהתאגיד הבנקאי לא יישא בחבות לדמי החכירה לאחר הפועלים שוויץ אחראי לתשלום מלוא דמי החכירה בגין הנכס בשלמותו, ולעמדת יועציו המשפטיים, לא סביר שתוטל עליו אחריות לחלקו של התאגיד הבנקאי בחכירה, בין היתר, בהתחשב בכך שמכר חלק מזכות החכירה כאמור וכן בשים לב לאיתנותו של החוכר והיותו תאגיד בנקאי. לבנק הפועלים שוויץ הפרשה בסך של כ-23 מיליון פר"ש בגין פער בין דמי החכירה החזויים על חלקו בנכס לבין שוויה ההוגן של ההתחייבות בגין חלקו ליתרת תקופת החכירה. החשיפה הנוספת בגין דמי החכירה לחלקו של התאגיד הבנקאי עומדת על כ-23 מיליון פר"ש, בגינה לא בוצעה הפרשה בהסתמך על הערכת יועציו המשפטיים של בנק הפועלים שוויץ כאמור.

ד. ברבעון הרביעי של 2018 הושלמה עסקה למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ, בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג ל-Banque Safra Sarasin (Luxembourg) SA-I Bank J. Safra Sarasin AG (ביחד, "ספרא סאראסין"). במסגרת העסקה הוסכם על הסדרי שיפוי, לפיהם, בין היתר, הפועלים שוויץ ישפה את ספרא סאראסין בגין תשלומים והוצאות של הרוכש בקשר עם הליכים משפטיים וחקירות של רשויות ממשלתיות, הנובעים מאירועים טרם השלמת העסקה. הבנק ערב להתחייבויות הפועלים שוויץ כלפי הרוכש.

ג. הליכים משפטיים

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התמשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 31 בדצמבר 2018 בכ-291 מיליון ש"ח.

א. להלן פירוט התביעות, לרבות בקשות לאישור וניהולן כתובענות ייצוגיות, שהסכום הנטען בהן (במועד הגשתן) הוא מהותי (סכומי התביעות המופיעים להלן הינם בהתאם לסכומים הנקובים בכתבי התביעות), אשר לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על דעת הנהלת החברות המאוחדות הרלוונטיות ובהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות אלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בגין כל ההפסדים הצפויים (probable) הנובעים מתביעות אלה.

1. ביום 19 בפברואר 2019 קיבל בית המשפט לערעורים של מחוז קולומביה בארצות-הברית ערעור שהוגש על פסק דינו של בית המשפט הפדרלי בווישינגטון DC, אשר דחה על הסף תביעה שהוגשה על-ידי מספר גורמים פלסטיניים נגד שורה ארוכה של נתבעים ובהם הבנק. התביעה נסובה, לטענת התובעים, על "פשעי מלחמה במזרח ירושלים, שטחי יהודה ושומרון ורצועת עזה" והסיוע שהנתבעים מעניקים, לכאורה, לפעילות זו. ביחס לבנק נטען כי הסיוע נעשה, בין היתר, באמצעות העברות הכספיים שבוצעו דרך סניפי הבנק בארצות-הברית, מימון פעילות ביהודה ושומרון וכיו"ב. סכום התביעה עומד על 1 מיליארד דולר של ארצות-הברית כנגד כל הנתבעים. בניגוד לעמדת הערכאה הנמוכה, פסקה ערכאת הערעור כי אין המדובר בתביעה שכולה פוליטית ובלתי שפיטה, וכי ניתן לברר לפחות חלק מסעיפי התביעה באמצעים משפטיים. עם קבלת הערעור הוחזר התיק לדיון בבית המשפט הפדרלי בווישינגטון DC.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים משפטיים (המשך)

2. ביום 27 ביוני 2017 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק. התביעה אינה נוקבת בסכום. עניינה של הבקשה בטענה לפיה, הבנק גבה עמלת ליווי פיננסי שלא כדין מיחידים או מעסקים קטנים, כאשר כלל במסגרת עמלה זו אחוז מכלל העלות בניית הדירה בתוספת עלות הקרקע ולא רק אחוז מתוך סכום האשראי שהעמיד הבנק ללקוח. בדיון שנערך ביום 13 בפברואר 2018 הורה בית המשפט על קבלת עמדת בנק ישראל (הפיקוח על הבנקים) בקשר עם המחלוקת בין הצדדים. ביום 10 ביוני 2018 הוגשה העמדה במסגרתה תמך בנק ישראל בעמדת הבנק, לה התנגד המבקש. לאחר שנערך קדם משפט במסגרתו נתבקש המבקש להודיע על עמדתו בקשר עם המשך ניהול הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, הגיש המבקש ביום 31 בדצמבר 2018, בהסכמת הבנק, בקשה להסתלקות מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית ולדחיית תביעתו האישית. ביום 3 בינואר 2019 בקשת ההסתלקות אושרה ובכך הסתיים ההליך.

3. ביום 11 בינואר 2017, הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית, נגד הבנק. המבקש העמיד את סכום התביעה על כ-591 מיליון ש"ח אך ביקש להתיר לו לתקן את הסכום בהתאם לעובדות שיתבררו.

לטענת המבקש, הבנק גובה עמלות בגין החזרת שיקים, מלקוחות שחשבונו הוגבל במשיכת שיקים, וזאת בניגוד להוראות הדין או בהתאם לתקנות שהותקנו בחוסר סמכות ובניגוד להוראות חקיקה ראשית. המבקש טוען בין היתר, כי מי שחשבונו הוגבל, אין לראות בשיקים שנמשכו על ידו שיקים, אלא פיסוט נייר בלבד שאין באי כיבודן משום שירות המתיר גביית עמלה. לטענת המבקש, גביית עמלות בגין החזרת שיק מחמת כך שהחשבון מוגבל, הן בחשבון המושך והן בחשבון הנפרע, מהווה הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו. ביום 21 בפברואר 2019 ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי, אשר דחה את התביעה.

4. ביום 9 ביוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תביעה ובקשה מתוקנת לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד שלוש חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק. הנזק הנטען כנגד כל המשיבות נאמד על-ידי המבקשים בתרחיש "שמרני" על כ-4.2 מיליארד ש"ח, בתרחיש "סביר" על כ-6.9 מיליארד ש"ח ובתרחיש "יקיצון" על כ-8.4 מיליארד ש"ח. לטענת המבקשים, שלוש חברות כרטיסי האשראי הן צד להסדר כובל שלא קיבל אישור כנדרש על-פי הדין ולפיו בעסקות חיוב מידי (דביט) ו-Prepaid הן מעכבות אצלן שלא כדין כספים המגיעים לבתי העסק וכמו-כן, הן מחייבות את בתי העסק בעמלה המחושבת על בסיס עמלה צולבת כנהוג בעסקות בתשלום נדחה. כמו-כן נטען כי סעיפים בהסכם בית עסק הינם סעיפים מקפחים בחוזה אחיד. לאחר שבית המשפט המחוזי הביע עמדתו בדבר העדר סמכות לדון בחלק מהנושאים העולים בבקשה, הגיש המבקש המרצת פתיחה לבית הדין להגבילים עסקיים. הליך זה סולק על הסף בחודש אוקטובר 2018. ערעור על כך הוגש ודיון מקדמי בו נקבע ליום 18 ביוני 2019. ההליך בבית המשפט המחוזי מעוכב בינתיים. במקביל להגשת הערעור, הוגש גם בג"צ כנגד החלטת רשות התחרות שלא לפנות לבית הדין לפתיחת ההסכם.

5. ביום 24 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק. סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-500 מיליון ש"ח. עניינה של הבקשה בטענה, כי לקוחות הבנק אשר היו או הינם זכאים לחסות תחת הגדרת "עסק קטן", כקבוע בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, שילמו עמלות שלא בהתאם לתעריפון החל על עסק קטן, ומבלי שהבנק יידע לקוחות אלו כי קיימת האפשרות לסווגם כעסק קטן. בקשה לאיחוד הדיון עם בקשות אישור דומות שהוגשו נגד בנקים אחרים, אושרה. הבנק הודיע כי אינו מעוניין בהליך גישור נוסף בתביעות המאוחדות. ביום 19 בדצמבר 2018, התקיים דיון מקדמי בתיק.

6. ביום 7 ביולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד מספר חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ וחברת פועלים אקספרס בע"מ, שתיהן חברות בת של הבנק. סכום התביעה הייצוגית הועמד על-ידי המבקשים, כאומדן בלבד, על סך של 200 מיליון ש"ח כנגד כל המשיבות. לטענת המבקשים, האופן על פיו מבצעות המשיבות את ההמרה לש"ח של עסקות המבוצעות במטבע-חוץ מהווה עמלה נוספת שלא ניתן בגינה גילוי ראוי ללקוחות וכי בכך מפרות המשיבות הוראות חוק שונות. הדיון בבקשה אוחד עם בקשות דומות שהוגשו כנגד מספר בנקים. בחודש מרץ 2018 דחה בית המשפט המחוזי את בקשת האישור. המבקשים הגישו ערעור על פסק דין זה לבית המשפט העליון, ודיון בו נקבע ליום 1 באפריל 2019.

7. ביום 12 בינואר 2014 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תביעה ובקשה לאישורה תובענה כייצוגית נגד הבנק. סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה הוא 546 מיליון ש"ח.

לטענת המבקשים, הבנק התקשר בהסדר עם קבוצת ישראלכרט להנפקת כרטיסי אשראי בנקאיים עבור לקוחותיו שהתנאים שנקבעו באותו הסדר הובילו לכך שעמלת דמי הכרטיס המשולמת על-ידי לקוחות הבנק לקבוצת ישראלכרט היא הגבוהה ביותר ביחס לעמלות שמשלמים לקוחותיהם של בנקים אחרים שהתקשרו עם קבוצת ישראלכרט להנפקת כרטיסי אשראי בנקאיים. לטענת המבקשים, הבנק פועל בניגוד עניינים ומעדיף את אינטרס הבנק וקבוצת ישראלכרט על פני אינטרס לקוחות הבנק. בין הצדדים מתנהל הליך גישור.

8. ביום 28 באוגוסט 2013 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד חמישה בנקים ובהם גם הבנק, וכן נגד המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על התחרות כמשיבים פורמליים. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים הועמד על סכום של כ-10.5 מיליארד ש"ח. המבקשים טענו, שהבנקים הנתבעים גובים שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות, עמלה הקשורה לפעילות של המרה והעברה של מטבע-חוץ. לטענתם, לקוח המבצע פעולת המרה של מטבע-חוץ, משלם בגין שירותי ההמרה עמלה נוספת על זו המפורטת בתעריפון הבנק, שהיא, כך נטען, הפרש בין השער בו קונים הבנקים מטבע-חוץ בשוק הבין-בנקאי לבין השער בו הם מוכרים מטבע-חוץ ללקוחות וזאת, ללא גילוי נאות ובניגוד לדין. כן נטען כי בפעילות זאת הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל.

לאחר הגשתה תוקנה התובענה מספר פעמים לבקשת המבקשים וביום 4 בפברואר 2014 הוגשה בקשת אישור מתוקנת במסגרתה, בין היתר, הוספה טענה לפיה עסקות המרה של מטבע-חוץ לפי "שער הזמנה" הן "עסקות עתידיות" והבנק הפר לכאורה את הוראות הדין בקשר עם עסקות אלה, וכמו-כן תוקן סכום התביעה המקורית לסכום של כ-11 מיליארד ש"ח. בהמשך, ביום 23 באפריל 2015, הגישו המבקשים בהתאם להחלטת בית המשפט, בקשה לאישור תובענה ייצוגית מתוקנת ומקוצרת ("הבקשה המקוצרת").

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים משפטיים (המשך)

במהלך השנים, הוגשו על-ידי מבקשים שונים, מספר בקשות להכרה בתביעות כייצוגיות בנושאים הדומים לדעתם לטענות דלעיל כנגד משיבים שונים ("הבקשות הנוספות") והוגשו בקשות לאיחוד תיקים על-ידי חלק מהמבקשים. ביום 25 באוקטובר 2015 החליט בית המשפט לאחד את הבקשה המקוצרת עם חלק מהבקשות הנוספות וביניהן גם התביעה המפורטת בסעיף 7 לעיל. ביום 1 במרץ 2018 התקבל פסק דין המקבל את עמדת הבנק ודוחה את הבקשה לאישור התובענה. ביום 18 במרץ 2018 נודע לבנק כי הוגש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין. דיון בערעור נקבע ליום 1 באפריל 2019.

9. באפריל 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית, נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ ("פסגות") בתפקידיה כמנהלת קופת-גמל גדיש, סכום התביעה הייצוגית הועמד על כ-3,840 מיליוני ש"ח. הבקשה אושרה על-ידי בית המשפט. טענות המבקשת נוגעות לניהולם של כספים בחשבונות עמיתים שהלכו לעולמם. בין היתר היא טוענת, כי פסגות לא עושה די כדי ליידיע מוטבים על קיומה של הקופה, כי פסגות מערימה קשיים על מוטבים המבקשים לקבל מידע על הקופה וכן כי פסגות העלתה את דמי הניהול בחשבונות עמיתים שנפטרו ללא משלוח הודעה מוקדמת. פסגות הודיעה לבנק כי ככל שיתברר במהלך בירור התובענה כי יש עילות הנוגעות לאופן ניהול קופת גדיש עת נוהלה על-ידי גדיד פועלים בע"מ לשעבר גד-גמולים חברה לניהול קופות-גמל בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק (להלן: "גדיד") בתקופה שקדמה ליום 24 במרץ 2008 (מועד השלמת מכירת זכויות הניהול של קופת הגמל גדיש על-ידי גד-גמולים לפסגות גמל), פסגות שומרת על זכויותיה לשיפוי מגדיד בערבות הבנק, בהתאם להסכם המכר שנחתם בין הצדדים. במרץ 2016 הוגשה בקשה לתיקון כתב התביעה במסגרתה מבוקש להגדיל את סכום התביעה נגד פסגות לכ-10 מיליארד ש"ח (להלן: "סכום התביעה המוגדל"). יצוין כי סכום התביעה המוגדל מתייחס לכלל קופות הגמל המנוהלות על-ידי פסגות (ולא רק לגדיש) וביחס לגדיש, גם לתקופה שלאחר רכישתה על-ידי פסגות (במרץ 2008). עוד יצוין כי כמחצית מסכום התביעה המוגדל, מתייחס לכספים המצויים בחשבונות העמיתים המנוהלים על-ידי פסגות והסעד המבוקש לגביהם הינו סעד הצהרתי בלבד. בין הצדדים מתנהל הליך גישור.

10. ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: "פסגות") כמנהלת קופות-גמל. סכום התביעה הועמד על 1 מיליארד ש"ח. המבקשים טוענים כי מדובר בתביעה משלימה לתביעה הייצוגית המפורטת בסעיף 9 לעיל. עניינה של התובענה בהפרות (נטענות), כלפי עמיתים, מוטבים ויורשיהם בקשר עם ביטוח חיים קבוצתי (מסוג ריסק) אשר נרכש על-ידי פסגות או קודמותיה כמנהלת קופות-גמל שונות, במימון העמיתים. פסגות הודיעה לבנק כי היא שומרת על כל זכויותיה בהתאם להסכם מכירת זכויות הניהול של קופת הגמל גדיש על-ידי גד-גמולים חברה לניהול קופות-גמל בע"מ - חברת בת של הבנק, לפסגות.

המבקשים טוענים להפרת חובותיה של פסגות וקודמותיה, בכך שלא פעלו לקבלת תגמולי הביטוח מהחברה המבטחת ובכך סיכלו את העברתם למוטבי/יורשי העמית. עוד טוענים המבקשים כי פסגות וקודמותיה נמנעו מלהודיע למוטבי/יורשי העמית אודות דבר קיומה של פוליסת ביטוח החיים, זכות פסגות להגיש תביעה לקבלת תגמולי הביטוח, ואודות תקופת ההתיישנות הקצרה. פסגות הגישה בקשה להעברת הדיון בבקשה לבית הדין לעבודה. הבקשה עודנה תלויה ועומדת. בחודש מאי התקיים דיון קדם משפט. בקשת פסגות מחדש נובמבר 2018 אושרה, ולבנק ניתן ביום 9 בדצמבר 2018 צו לגילוי מידע והעברתו לב"כ המבקשים. הבנק השיב לצו ביום 6 בינואר 2019. נקבע דיון נוסף בתיק.

11. ביום 16 באוגוסט 2010 הוגשה ל-US Bankruptcy Court of the Southern District of New York (להלן: "Bankruptcy Court") תביעה נגד Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd, חברת בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "הפועלים שווייץ") ונגד אחרים. התובעת, Fairfield Sentry Ltd, באמצעות מפרקה (להלן: "הקרן"), היא קרן שבה השקיעו לקוחות הפועלים שווייץ. תביעה זו תוקנה והורחבה. התביעה עומדת על סך של כ-27 מיליוני דולר ארצות-הברית. התביעה נגד הפועלים שווייץ היא אחת מתביעות דומות רבות שהקרו הגישה, ושבהן נדרשים נתבעים שונים להשיב לקרן את כל הפדיונות שמשכו מהקרן במהלך מספר שנים קודם לפירוקה (להלן: "תביעות Fairfield").

במהלך חודש ספטמבר 2011 התקבלה החלטה של בית המשפט ב-British Virgin Island (איי הבתולה) (מקום התאגדותה של הקרן), לפיה הקרן קיבלה בשעתו תמורה נאותה עבור כספי הפדיונות שנמשכו ממנה. הערעור על החלטה בפני ה-Eastern Caribbean Court of Appeal נדחה. בקשת רשות ערעור של הקרן ל-Privy Council באנגליה נדחתה אף היא. כמו-כן, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ספטמבר 2011, כי ל-Bankruptcy Court אין סמכות עניינית לדון בתביעות Fairfield. עם זאת, בדיון בתביעת השבה דומה הקשורה לפרשת מיידוף, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ינואר 2013, כי ל-Bankruptcy Court יש סמכות להמליץ על ממצאים עובדתיים מוצעים ומסקנות משפטיות. ביום 6 לאוגוסט 2018, קבע ה-Bankruptcy Court כי הוא נעדר סמכות ביחס לתביעות המפרקים ככל שהבסיס היחיד לסמכות זו הינם הסכמי ההצטרפות לקרן, הכוללים סעיפי ברירת דין וברירת פורום. ה-Bankruptcy Court עיכב את דחייתו של איזו מתביעות Fairfield, ובכללן התביעות כנגד בנק הפועלים (שווייץ) בע"מ, וזאת עד להתפתחות עובדתית נוספת לפיה ייקבע באם ל-Bankruptcy Court קיימת סמכות לדון בטענות אלה.

בהחלטה נפרדת מיום 6 בדצמבר 2018, דחה ה-Bankruptcy Court את חלקן של תביעות Fairfield המבוססות על המשפט המקובל (common law) ודיני החוזים של איי הבתולה, אך דחה את בקשת הסילוק ביחס לעילות המבוססות על דיני חדלות פירעון (Insolvency Act) של איי הבתולה. בכך, החלק הנוגע לתביעות המפרקים כנגד הפועלים שווייץ בהתבסס על דיני חדלות הפירעון של איי הבתולה, נותר בעינו בכפוף להחלטות נוספות של בית המשפט, לרבות לעניין שאלת הסמכות של ה-Bankruptcy Court בענייניו של הפועלים שווייץ.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים משפטיים (המשך)

בנוסף לתביעה הנ"ל, הגיש ביום 29 במרץ 2012 עורך-דין אירווינג פיקרד, המפרק של Bernard L LLC Securities Investment Madoff (להלן: "מיידוף") תביעה נגד הבנק ונגד הפועלים שוויץ ל-Bankruptcy Court. התביעה היא בסכום של כ-27.5 מיליוני דולר ארצות-הברית, מתוך זה כ-26 מיליוני דולר נגד הפועלים שוויץ. בתביעה, נדרשים הנתבעים להשיב לקופת הפירוק של מיידוף, פדיונות שנמשכו מהקרן ומקרן Kingate בתקופה שלפני חדלות הפירעון של מיידוף. המדובר בקרנות שבהן השקיעו בשעתם לקוחות הבנק ולקוחות הפועלים שוויץ, וקרנות אלה מצידן השקיעו כספי מיידוף. ביום 11 בנובמבר 2016 דחה ה-Bankruptcy Court את דרישות ההשבה של המפרק כנגד כלל הנתבעים (לרבות הבנק והפועלים שוויץ) אשר קיבלו פדיונות מתת הקרנות הזרות (foreign-based feeder funds), אולם ביום 25 בפברואר 2019 התקבלה החלטה של בית המשפט לערעורים בארצות-הברית המבטלת את החלטת ה-Bankruptcy Court כאמור. יש לציין, כי חלק ניכר מהסכומים הנדרשים להשבה בתביעה זו (כ-22 מיליוני דולר מתוך 27.5 מיליוני דולר) חופפים לסכומים הנתבעים בתביעה שהגישה הקרן והמפורטת לעיל, ולפיכך נראה כי אין חשש לכפל תשלום בגין סכומים חופפים אלה.

ב. כמו-כן, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, המתבססת על דעת הנהלת החברות המאוחדות הרלוונטיות ועל חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי הליכים משפטיים אלו ולפיכך לא בוצעה בגינם הפרשה:
1. ביום 30 בינואר 2019 הוגשו לבית המשפט המחוזי - תל-אביב כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד הבנק, התביעה אינה נוקבת בסכום. עניינה של הבקשה בטענה כי הבנק גובה מלקוחותיו עמלה בגין השירות של הסבת ערבות לפי חוק מכר, הגם שהשירות והעמלה בגינו אינם מופיעים בתעריפוני העמלות של הבנק.

2. ביום 22 ביולי 2018, הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה ובקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד ישראל כרטיס בע"מ, חברה בת של הבנק ונגד שתי חברות כרטיסי אשראי נוספות. לטענת המבקשים חברות כרטיסי האשראי העלימו עין במשך שנים ממדיניות ניצול ועושיק צרכנים קשישים על-ידי חברות שיווקי שיר, תוך שגרפו לכיסן עמלות סליקה בהיקפים גדולים. לטענת המבקשים, עילות התביעה הן הפרת חובה חקוקה, רשלנות, הפרת חובות אמון, עשיית עושר ולא במשפט, פגיעה באוטונומיה של הפרט, הפרת ההסכם והטעיה. לטענת המבקשים, נדרשת בדיקת מומחה כדי להעריך ולכמת את היקף הנזקים שנגרמו, אך כיוון שלטענתם מדובר בתופעה ממנה נפגעו עשרות אלפי קשישים לאורך השנים, ובהתחשב בהיקף הנזק הנטען, הם מעריכים כי היקף ההשבה או הפיצוי ובגין הנזקים הממוניים יעמוד על סך של 1,000 ש"ח לכל אחד מחברי הקבוצה ובמצטבר, על מאות מיליוני שקלים. באשר לפיצוי בגין הנזקים הבלתי ממוניים, העריכו המבקשים כי הפיצוי יעמוד על סך של 1,000 ש"ח לכל אחד מחברי קבוצת התובעים.

ג. הליכים אחרים ובקשות לאישור תביעות נגזרות

במרבית הסעיפים המתוארים בפרק זה להלן מתוארים הליכים הכוללים בקשות לאישור הגשת תביעות נגזרות בשם הבנק כנגד נושאי משרה בבנק בעבר ו/או בהווה. ביחס להליכים אלה, יצוין כי גם במקרה שבו תתקבל איזו מהבקשות, צפוי הבנק ככלל להיות מוטב פוטנציאלית באותו הליך, ולא חייב פוטנציאלית בו.
1. ביום 7 בנובמבר 2018 הוגשה עתירה לבג"ץ כנגד נגיד בנק ישראל, הוועדה המוניתרית של בנק ישראל, המפקחת על הבנקים ועשרה בנקים ישראלים, בהם הבנק, במרכז העתירה, טענה לפיה חוזי הלוואה של בנקים בישראל הינם חוזים מטעים ולמראית עין ובמקרים מסוימים מביאים לכך שהבנקים מתעשרים שלא במשפט. בהחלטתו מיום 11 לנובמבר 2018 הורה בית המשפט לנגיד בנק ישראל, הוועדה המוניתרית של בנק ישראל והמפקחת על הבנקים להגיש תגובתם לעתירה, וזו הוגשה ביום 19 בפברואר 2019.

2. ביום 6 בפברואר 2017, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת לפי סעיף 198א לחוק החברות. הבקשה נוגעת לתלונת עובדת הבנק לשעבר כנגד מנכ"ל הבנק לשעבר בנושא של הטרדה מינית והפיצוי שקיבלה בעת פרישתה מהבנק. לאחר שהפיקוח על הבנקים והבנק השלימו את בדיקת העניין, הגיש הבנק את עמדתו לבית המשפט ביום 13 במרץ 2018, לפיה אין מקום לנקוט הליכים כלשהם בקשר עם העניין ויש לדחות את הדרישות שהופנו לבנק בנדון. לרבות הבקשה לגילוי מסמכים שהוגשה. ביום 24 באפריל 2018 התקיים דיון בבקשה, במסגרתו הסכים המבקש להמלצת בית המשפט לחוק את הבקשה. ביום 6 בדצמבר 2018 הגיש המבקש, בגדרי הליך גילוי המסמכים שהסתיים, בקשה לאישור תביעה נגזרת בשם הבנק, באותו יום הורה בית המשפט למבקש להגיש את הבקשה לאישור תביעה נגזרת במסגרת הליך חדש ונפרד, נוכח מחיקת הליך גילוי המסמכים. למיטב ידיעת הבנק, למועד זה לא הוגשה בקשת האישור בהליך נפרד.

3. ביום 6 בספטמבר 2017 הוגשה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תביעה נגזרת כנגד הבנק ונושאי משרה בבנק בעבר ובהווה (להלן "המשיבים"). בקשת האישור הוגשה לאחר שבקשת המבקש לגילוי מסמכים נדחתה במסגרת בקשת רשות ערעור שהוגשה מטעם הבנק, והיא עוסקת בטענות כנגד התנהלות המשיבים בכל הנוגע להעמדת אשראי לחברות מקבוצת מר אליעזר פישמן (להלן: "קבוצת פישמן") וגבייתו. במסגרת הבקשה נטען כי בשל מעשי ומחדלי המשיבים נגרם לבנק נזק המוערך בלמעלה ממיליארד וחצי ש"ח. לבקשת הצדדים אושרה הסכמה דיונית, לפיה המועדים בתיק יעוכבו עד למיצוי הליך גישור אליו הופנתה המחלוקת. הודעה מעדכנת ביחס להתקדמות הליך הגישור תוגש עד ליום 31 במרץ 2019.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים משפטיים (המשך)

4. ביום 13 ביולי 2017, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת לפי סעיף 198 א לחוק החברות תשנ"ט-1999, בקשר עם חקירה המתנהלת בארצות-הברית בחשד כי קבוצת הבנק שימשה צינור להחזקה ולהעברת כספי שוחד ששולמו לבכירי ארגון הכדורגל FIFA. ביום 14 בספטמבר 2017, הוגשה לבית המשפט בקשה מוסכמת מטעם הצדדים לעיכוב הדיון בבקשת הגילוי, וזאת עד להשלמת החקירה נשוא הבקשה. ביום 17 בספטמבר 2017 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה הדיון בבקשה יעוכב כמבוקש. בהתאם להחלטות בית המשפט מהימים 3 באוקטובר 2018 ו-3 בפברואר 2019, עדכון נוסף על התפתחות החקירה יימסר על-ידי הצדדים עד ליום 3 ביוני 2019.

5. ביום 9 באפריל 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לגילוי מסמכים לפי סעיף 198 א לחוק החברות, תשנ"ט-1999, זאת לצורך בחינת הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת בשם הבנק. בקשת הגילוי עוסקת בטענות בדבר סיוע שניתן כביכול על-ידי הבנק ובנק פועלים שווייץ, חברה בשליטת הבנק (להלן: "פועלים שווייץ") ללקוחות באוסטרליה על מנת להתחמק מתשלום מסים במדינתם, כפי שעולה מהליכים משפטיים שננקטו באוסטרליה כנגד הלקוחות וכנגד הבנק ופועלים שווייץ. ביום 23 במאי 2017, הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו להליך מכוח פקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח חדש]. ביום 6 בנובמבר 2018 הוגשה בקשה לאישור תובענה נגזרת בגין אותן עילות וטענות של בקשת גילוי המסמכים כנגד נושאי המשרה בבנק בין השנים 2012-1990. בהמשך להליכי גישור שהתנהלו בין הצדדים, בכוונת הצדדים להגיש לאישור בית המשפט הסכם פשרה, לפיו מבלי שהדבר יהווה הסכמה או הודאה מכל מין או סוג בטענה מהטענות המפורטות בבקשת האישור, ישולם לבנק סך של 1.2 מיליון דולר (בניכוי גמול למבקש ושכר טרחה לב"כ) כנגד מיצוי כל עילות התביעה והטענות בבקשת האישור. בקשת האישור תתקבל והתביעה כנגד נושאי המשרה תדחה באופן מלא וסופי. הסכם הפשרה טעון את אישור בית המשפט.

6. ביום 29 ביוני 2014, הוגשה על-ידי התנועה לאיכות השלטון בישראל לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, עתירה למתן צווים על תנאי כנגד המפקח על הבנקים ונגידת בנק ישראל, בה התבקש בית המשפט להורות למפקח על הבנקים לבצע חקירה מקיפה ומערכתית בעניין האשראי שהועמד על-ידי המערכת הבנקאית לקבוצת אי.די.בי וכן, לפרסם את תוצאות הבדיקה. הבנק ויתר הבנקים המעורבים צורפו כמשיבים פורמליים. לבקשת העותרת ניתנה ביום 7 באוקטובר 2015 החלטת בית המשפט לפיה יידחה הדיון בעתירה עד לאחר מתן הכרעה בעתירה מנהלית אשר הגישה העותרת ביום 12 במאי 2015 לבית המשפט המחוזי בירושלים, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים. במסגרתה התבקש בית המשפט להורות לבנק ישראל, בין היתר, למסור לידי העותרת דוחות ביקורת שערך המפקח על הבנקים במספר תאגידים בנקאיים ובניהם בבנק, בקשר עם מתן האשראי לחברות בקבוצת נוחי דנקנר. ביום 2 ביולי 2018, בעקבות דחייתה של העתירה המנהלית דלעיל בפסק דין מיום 2 ביוני 2016, דחיית ערעורה של העותרת על פסק הדין ביום 30 במאי 2018, ולפי בקשת העותרת, נמחקה העתירה.

7. ביום 1 במרץ 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תביעה נגזרת, נגד הבנק ונגד שורה של נושאי משרה, אשר כיהנו או מכהנים בין השנים 2015-2000, או בחלק מתקופה זו, וכן נגד רואי החשבון של הבנק (להלן ביחד: "המשיבים הפורמליים"). המבקשת מבקשת מבית המשפט לקבוע, כי על המשיבים לפצות, לשפות ולהיטיב את הבנק בגין נזק שגרמו לכאורה לבנק במעשיהם ובמחדליהם בסך של 228 מיליוני דולר ארצות-הברית, אותו להערכת המבקשת יידרש הבנק לשלם לרשויות האכיפה האמריקאיות, בקשר לחשבונות של לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שווייץ.

עוד טוענת המבקשת, כי הבנק לא פעל ולא הפריש כמתחייב על-פי כללי חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות הדין, הפרשה חשבונאית ראויה בדוחותיו הכספיים בגין התשלום הצפוי.

במסגרת התביעה הנגזרת הגישה המבקשת בקשה לגילוי ועיון במסמכים הקשורים לחקירה וביניהם, חומרי חקירה ותכתובות שנערכו בין הבנק לבין רשויות החוק בארצות-הברית.

בית המשפט קיבל את ההסכמה הדיונית אליה הגיעו הצדדים ולפיה, הדיון בבקשה יידחה עד שהליכי החקירה המתנהלת נגד הבנק על-ידי שלטונות ארצות-הברית יושלמו ויוודעו תוצאותיהם. (להלן: "התביעה הראשונה").

ביום 1 במרץ 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת, בקשר לחקירת הרשויות בארצות-הברית לגבי פעילות בנק הפועלים שווייץ ביחס ללקוחות אמריקאים (להלן: "התביעה השנייה"). התביעה הראשונה והתביעה השנייה יקראו ביחד בסעיף זה להלן: "ההליכים הנ"ל".

ביום 5 במרץ 2017 הגישו המבקשים בהליכים הנ"ל בקשה לאיחוד הבקשות וייצוג משותף, במסגרתה התבקש בית המשפט לאחד את הדיון בשתי הבקשות בפני אחד המותבים. ביום 5 באפריל 2017 ניתנה החלטה לפיה הבקשה לאיחוד הבקשות וייצוג משותף התקבלה, תוך שנקבע כי שאלת השלכות האיחוד על אופן המשך ההליכים יקבעו לאחר שיחודשו ההליכים בתיק. בהמשך להודעות הבנק כי הליכי החקירה בארצות-הברית טרם הסתיימו וטרם נודעו תוצאותיהם, קבע בית המשפט כי הדיון בהליכי התובענות המאוחדות יעוכב, עד ליום 1 ביוני 2019, עד מועד זה יודיעו הצדדים עמדתם בקשר עם המשך ניהול הבקשה. באשר להתפתחויות הנוגעות לחקירת הרשויות האמריקאיות, ראה סעיף ד להלן.

8. ביום 13 במאי 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ונגד 20 נושאי משרה (בהווה ובעבר) בבנק על-ידי מי שנטען כי הוא מחזיק במניות הבנק. עניינה של הבקשה באשראים שניתנו לחברת טומוהוק השקעות בע"מ ("טומוהוק") אשר בשליטתו של מר נוחי דנקנר, בהיקף נטען של 150 מיליון ש"ח. המבקש מצייין כי הוא מעריך שטומוהוק תפרע מחצית מהחוב ולפיכך הועמד סכום התביעה הנגזרת על 75 מיליון ש"ח. בבקשה נטען כי עילת התביעה הנגזרת האפשרית מטעם הבנק הינה הפרת חובת הזהירות של נושאי המשרה בבנק באשרם את האשראי האמור ללא ביטחונות. ביום 12 בינואר 2017 נדחתה בבקשת הבנק לדחיית בקשת האישור על הסף.

ביום 19 במרץ 2017 הגיש המבקש בקשה לגילוי ועיון במסמכים על-פי סעיף 198 א לחוק החברות, תשנ"ט-1999.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים משפטיים (המשך)

בנוסף, ביום 24 ביולי 2018, הגיש המבקש בקשה נוספת ונפרדת לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, לאישור תביעה נגזרת כנגד הבנק ונושאי משרה בו (בהווה ובעבר) בעניין אשורים שניתנו למר נוחי דנקנר (אישית), בהיקף נטען של 95 מיליון ש"ח, לטענת המבקש, תוך הפרת חובת זהירות של נושאי המשרה בבנק והתנהלות פזיזה ואדישה מצידם, באישורם את האשורים האמור לכלא ביטחונות ובהעדר פעולות מספקות לגביית החוב. הנזק הנטען בבקשה עומד על כ-60 מיליון ש"ח.

ביום 13 במרץ 2019 הגישו המבקש, המשיבים והבנק (לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק) לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור הסדר פשרה, ביחס לשתי בקשות האישור המתוארות בסעיף זה לעיל. לפי עיקרי הסכם הפשרה חברת הביטוח, המבטחת את המשיבים, תשלם לבנק סך של 15.65 מיליון ש"ח ומתוך סכום זה ישולם גמול למבקש ושכר טרחה לבא כוחו; שתי התביעות יסולקו באופן מלא וסופי והמבקש והבנק יותרו כלפי נושאי המשרה על העילות והתביעות בקשר לאשורים שניתנו לטומוהוק ולנוחי דנקנר; אין בפשרה הודאה של מי מהצדדים בטענותיו של הצד האחר. הסכם הפשרה טעון את אישור בית המשפט ואין ודאות כי אישור זה ינתן. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 14 במרץ 2019 אוחד הדיון בשתי בקשות האישור דלעיל והתבקשה תגובת ב"כ היועץ המשפטי לממשלה.

ד. במהלך שנת 2011, בעקבות הודעת רשויות שוויץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוויץ"), כי מספר בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית, מסר הפועלים שוויץ לרשויות בשוויץ מידע סטטיסטי אודות עסקיו עם לקוחות אמריקאים על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם כי שלטונות ארצות-הברית ושוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי") לפיו בנקים שוויצריים מקטגוריה 2 אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי יועמדו בתנאים (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יועמדו לדיון בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר ולחתום על הסכם אי העמדה לדיון (Non-Prosecution Agreement). באותו היום הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי בהתאם להוראות ההסדר, הפועלים שוויץ לא ייכללו בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

החל מראשית שנת 2015 בעקבות דרישות ובקשות שהתקבלו בבנק ממשרד המשפטים האמריקאי (ה-DOJ), מחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (ה-NYDFS) וה-Federal Reserve, קבוצת הבנק, בסיוע יועציה המשפטית, מעבירה לרשויות האמריקאיות האמורות נתונים, מידע ומסמכים מקבוצת הבנק בקשר עם פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים, ככל שהדבר ניתן ובגבולות הדיון. החקירה ואיסוף המידע והמסמכים כמו גם עדכון ותיקוף מאגר המידע הכמותי ביחס ללקוחות האמריקאים של הבנק ושל בנק הפועלים שוויץ (לרבות הסניף בלוקסמבורג והסניף בסינגפור אשר נסגר בשנת 2012) מצויים בשלבים מתקדמים. כחלק מהחקירה הועברו לרשויות בארצות-הברית נתונים ומידע כמותי אודות לקוחות אמריקאים בבנק ובפועלים שוויץ. כמו-כן, לבקשת ה-DOJ הנתונים הכמותיים, המתודולוגיה ואופן הבדיקות שערכה קבוצת הבנק נבדקים ומתוקפים במקביל באמצעות צדדים שלישיים (Independent Examiner), הליך זה טרם הושלם.

בשלב זה, משחקירת הרשויות האמריקאיות לא הסתיימה, טרם הושגה הסכמה כלשהי בקשר עם הסדר או הסדרים מוסכמים (אם יושגו) עם מי מהרשויות האמריקאיות ובכלל זה טרם סוכמו הסכומים אותם יידרש הבנק לשלם וכן סוג ההסדר או ההסדרים.

קיים מנעד של אפשרויות לדרגת החומרה של ההסדרים ולמידת האחריות לביצוע עבירות על הדיון האמריקאי שיידרשו הבנק והפועלים שוויץ לקחת על עצמם במסגרת הסדר או הסדרים מוסכמים (אם יושגו). למועד זה, נראה שהסדר או הסדרים מוסכמים עם ה-DOJ יכול שיהיו מסוג של Deferred Prosecution Agreement או Plea Agreement. שורה של שיקולים עלולים להשפיע לרעה על ההסדר או ההסדרים (אם יושגו) ובכללם טענות אפשריות ביחס לפעולות מסוימות של בכירים לשעבר בפועלים שוויץ שעלו במסגרת החקירה, אופי והיקף שיתוף הפעולה עם ה-DOJ וקביעות ביחס לחומרת המעשים והיקפי הפעילות. בשבועות האחרונים המשיך הבנק לקיים שיחות עם ה-DOJ. במסגרת מגעים אלו החלו דיונים בדבר המתודולוגיה לחישוב הסכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם ל-DOJ במסגרת הסדר או הסדרים אפשריים בעקבות זאת וכן על בסיס על בסיס נתונים שנאספו ועובדו במהלך תקופה זו על-ידי קבוצת הבנק, הגדיל הבנק ברבעון הרביעי של שנת 2018 את סכום ההפרשה בקשר עם החשיפה הנובעת מחקירת הרשויות האמריקאיות בסך של כ-246 מיליון דולר (כ-922 מיליון ש"ח), אשר התווספו לסך כולל של כ-365 מיליון דולר אשר הופרשו בעבר. סכום ההפרשה הכולל בעניין זה עומד, נכון ליום 31 בדצמבר 2018, על סך השווה לכ-611 מיליון דולר (כ-2,290 מיליון ש"ח), סכום זה כולל כאמור גם הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בשיעור של 30% מסכום ההפרשה בגין ה-DOJ. זאת, בהמשך להוראת הפיקוח על הבנקים שניתנה לבנק ביחס לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31.12.2016 - ראו את האמור בעניין זה בביאור 26.ד. לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2016).

סכום ההפרשה הכולל, כולל הפרשה בגין שלושת הרכיבים אשר למיטב הערכת הבנק, למועד זה ועל בסיס חוות דעת יועציו המשפטיים האמריקאים בעקבות התקדמות במגעים המתוארים לעיל עם ה-DOJ, צפויים להיכלל בהסדר, אם וכאשר יושג, קרי - רכיב המס שהיה על לקוחות אמריקאים מסוימים של קבוצת הבנק לשלם לרשויות המס האמריקאיות, רכיב ההכנסות של קבוצת הבנק מלקוחות אמריקאים כאמור ורכיב של קנס שעשויה קבוצת הבנק לשלם. הגם שמדובר ברכיבים נפרדים ושונים על-פי הדיון האמריקאי, למיטב ידיעת הבנק, קיימת תחליפיות מסוימת בין רכיבים אלו, באופן שמקשה לחזות את דרך חישוב הסך הכולל לתשלום במסגרת הסדר, ככל שיגובש. כאמור לעיל, הסכומים האמורים כוללים גם הפרשה בשיעור של 30% מסכום ההפרשה בגין ה-DOJ בגין חשיפה כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ההפרשה חושבה בהתבסס על המידע הכמותי הקיים בידי קבוצת הבנק נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים בגין לקוחות אלה. בטרם השלמת עדכון ותיקוף מאגר הלקוחות האמריקאים והגעה להסכמות עם הרשויות האמריקאיות בדבר הקריטריונים לקביעת אוכלוסיית הלקוחות הרלוונטיים לחישוב, התקופות הרלוונטיות לחישוב, רכיבי החישוב ואופן החישוב, קבוצת הבנק יועציה המשפטית אינם יכולים להעריך באופן מהימן את היקף או טווח החשיפה הן במישור הכספי והן במישור השלכות אפשריות אחרות. לפיכך, משאין בידי קבוצת הבנק או יועציה המשפטית לאמוד באופן מהימן את ההפסד הצפוי מהשלכות החקירה או את היקף וטווח החשיפה, ההפרשה שכלל הבנק מחושבת על בסיס אומדן שערך הבנק לסכום החשיפה המינימלי בהתאם לתמודולוגיה שהוצגה בפני ה-DOJ, וזאת, בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, סכומי התשלום כוללים הפחתות והחרגות מסוימות אשר כפופים לאישור ה-DOJ. הגם שהבנק מעריך שהוא צפוי לשלם סכומים גם לרשויות אחרות במסגרת הסדר או הסדרים עמם (אם וככל שיגובשו) ואפשר שסכומים אלה יהיו משמעותיים, בשלב זה טרם החל משא ומתן עם הרשויות האחרות בדבר סכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם במסגרת הסדר או הסדרים עמם (אם יושגו). לפיכך, קבוצת הבנק מעריך, כי סביר להניח כי הסך הכולל שתשלם קבוצת הבנק במסגרת הסדרים עם ה-DOJ ורשויות אחרות (אם יושגו), יהיו גבוהים משמעותית מסכום ההפרשה, הגם שאין ביכולתו, כאמור לעיל, לאמוד סכומים אלו.

במסגרת החקירה הפנימית שעורך הבנק בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות, נודע לבנק כי במסגרת התפעול של אחת ממערכות המחשוב של הבנק המשמשת, בין השאר, להעברת מידע ותכתובות מאובטחות בין יחידות שונות בקבוצת הבנק בארץ ובח"ל, מסמכים ומידע של אותן יחידות ובכלל זה מסמכים ומידע מסניפי הפועלים שווים נשמרו בשרתי הבנק בארצות-הברית או נגישים משרתים אלה, וזאת באופן שאפשר שאינו עולה בקנה אחד עם דיני סודיות בנקאית והגנת הפרטיות. הבנק, בסיוע יועציה חיצוניים, פועל למיפוי החומרים על מנת לעמוד על היקפם וטיבם, ועדכן רשויות שלטוניות רלוונטיות בעניין זה. במסגרת זו ועל רקע ההליכים בארצות-הברית, נקט הבנק בצעדים על מנת לשמר את מצב המערכת האמורה ואת המסמכים והמידע השמורים בה במצבם הנוכחי ומסר לרשויות בארצות-הברית מידע ומסמכים מסוימים מתוך המידע שנשמר בשרתי הבנק בארצות-הברית בהמשך לדרישתן. קבוצת הבנק בוחנת את ההשלכות המשפטיות והרגולטוריות, הכוללות גם חשיפות כספיות שבשלב זה קשה להעריך את הסתברות התממשותן והיקפן.

לפני מועד אישור הדוחות הכספיים לרבעון השני 2018, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הוודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד על-ידי הבנק. בהתאם, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחי הרבעונים השני, שלישי ורביעי 2018, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. ראה גם [ביאור 24 לדוחות הכספיים](#).

יודגש כי אין בביצוע ההפרשה עד כה, או בפירוט היקפי החשיפה כאמור, משום הודאה בטענה כלשהיא שעלולה לעלות כנגד קבוצת הבנק על-ידי הרשויות בארצות-הברית או על-ידי כל גורם אחר.

ה. במהלך שנת 2015 הגיש משרד המשפטים האמריקאי לבית המשפט הפדרלי בניו-יורק, כתב אישום נגד בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ואחרים, בעבירות שוחד, תרמית ועבירות קשורות. בחודש דצמבר 2015 פרסם כתב אישום חדש אשר החליף את כתב האישום המקורי (Superseding Indictment). על-פי כתב האישום המקורי וה-Superseding Indictment נאשמים מסוימים החזיקו חשבונות בבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ וביצעו עסקות כספיות הקשורות לכאורה לפרשה, בחשבונות אלה.

על פי המדווח, כחלק מהפרשה חוקרות הרשויות האמריקאיות גם מוסדות פיננסים שונים. במסגרת זו, משרד המשפטים האמריקאי חוקר האם קבוצת הבנק הפרה חקיקה פלילית בארצות-הברית הנוגעת למרמה ולהלבנת הון, בקשר עם חשבונות בנק שהוחזקו בקבוצת הבנק על-ידי נאשמים מסוימים המעורבים בפרשה. במסגרת זו נמסרו לבנק צווי גילוי מסמכים ובקשות שונות לקבלת מידע וחומרים. בכפוף להוראות החוקים הרלוונטיים החלים על הגופים השונים בקבוצת הבנק, נמסרו לרשויות מידע ומסמכים בהיקף משמעותי. כמו-כן, משרד המשפטים האמריקאי קיים ראיונות עם חלק מעובדי הבנק. קבוצת הבנק מתקדמת בצורה משמעותית בביצועה של חקירה פנימית שהיא מנהלת בקשר עם נושא זה באמצעות עורכי דין חיצוניים, והיא משתפת פעולה עם הרשויות. על פי חוות דעת יועציה המשפטית של קבוצת הבנק לא ניתן בשלב זה להעריך האם קבוצת הבנק תישא בחבות כלשהי במישור הפלילי, האזרחי או הרגולטורי בנושא זה, ולפיכך לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

י. איגוח

1. הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב-187 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-173 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2017. עד ליום 31 בדצמבר 2018 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. בהתחשב בעובדה שבדרך כלל הבנק מספק חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות לגופי איגוח אלו ואינו מספק להם תמיכה מסוגים אחרים, הבנק קבע כי הוא אינו מחזיק בזכויות אשר הופכות אותו לנהנה העיקרי ב-VIE (ישויות בעלות זכויות משתנות) כלשהן של אותם גופי איגוח.

2. במהלך הרבעון השני של שנת 2018 התקשר הבנק בעסקת מימון תיקי חייבים כמשקיע. במסגרת זו נתן הבנק הלוואות בסך של כ-120 מיליוני ש"ח המגובות בתיקי חייבים שהועברו על-ידי היזם לישות משפטית ייעודית נפרדת שהוקמה לצורך מטרה זו (SPE). הבנק אינו מאחד את ה-SPE בדוחות הכספיים ואינו מחויב לספק לו קווי נזילות נוספים. ההלוואות שווגו כאשראי לציבור בדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ז. התקשרויות עם חברות כרטיסי אשראי

בהתאם לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרות"), החל מחודש פברואר 2019 הבנק מחויב לתפעל הנפקה של כרטיסי אשראי חדשים שיונפקו ללקוחות הבנק, באמצעות שני מתפעלי הנפקה, לכל הפחות, כאשר חלקו של מתפעל הנפקה כלשהו לא יעלה על 52% מהכרטיסים החדשים שיונפקו על-ידי הבנק. לאור הוראה זו קיים הבנק משא ומתן עם חברות כרטיסי האשראי להתקשרות בהסכמי תפעול הנפקה.

בחודש נובמבר 2018 חתם הבנק על הסכם הנפקה משותפת ותפעול הנפקה של כרטיסי חיוב עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כ.א.ל"). לפי ההסכם האמור, מנפיקים הצדדים כרטיסי חיוב החל מחודש פברואר 2019 וכ.א.ל מתבצעת את תפעול הנפקה. בהסכם נקבעה חלוקת ההכנסות בין הצדדים וכן זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים והסדרים נוספים ביחס לפעילות המתוארת.

בנוסף, הבנק הגיע להסכמות עקרוניות להנפקה משותפת ותפעול הנפקת כרטיסי חיוב עם חברת MAX מבית לאומי קארד בע"מ. הצדדים פועלים לחתימה על הסכם מפורט.

נוכח השינויים הנדרשים מהחוק להגברת התחרות ולאור ההפרדה הצפויה בין קבוצת ישראלכרט לבנק, נחתם ביום 3 במרץ 2019 הסכם הנפקה ותפעול של כרטיסי אשראי בין הבנק לישראלכרט ויורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אשר יחליף את ההסכם הקיים בין הצדדים ושיחול גם על כרטיסים שהונפקו לפי ההסכם הקיים. בהתאם להסכם, הצדדים ינפיקו כרטיסי חיוב מסוג VISA, MASTERCARD וישראלכרט שתפעולם יבוצע על-ידי ישראלכרט. בהסכם האמור נקבעה חלוקת ההכנסות בין הצדדים וכן נקבעו זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים והסדרים נוספים ביחס לפעילות המתוארת. ההסכם יהיה בתוקף עד לחודש פברואר 2023, והוא יוארך אוטומטית לתקופות נוספות בנות חמש שנים כל אחת, אלא אם אחד הצדדים הביע רצונו לסיים את ההסכם בתנאים ובמועדים המפורטים בהסכם. הפיקוח על הבנקים נתן את אישורו להסכם.

בנוסף, לנוכח השינויים הנדרשים מהחוק להגברת התחרות ולאור ההפרדה הצפויה בין קבוצת ישראלכרט לבנק, נחתם ביום 3.3.2019 בין הבנק לפועלים אקספרס הסכם – הסדרים כספיים והתחשבות, אשר יחליף את ההסדרים הכספיים הקיימים בין הצדדים ושיחולו גם על כרטיסי American Express שהונפקו לפי ההסדר הכספי הקיים. בהתאם להסכם, הצדדים ינפיקו כרטיסי חיוב מסוג American Express שתפעולם יבוצע על-ידי פועלים אקספרס. בהסכם האמור נקבעה חלוקת ההכנסות בין הצדדים וכן נקבעו זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים והסדרים נוספים ביחס לפעילות המתוארת. ההסכם יהיה בתוקף עד לחודש פברואר 2023, והוא יוארך באופן אוטומטי לתקופה של שנתיים נוספות בכל פעם, אלא אם אחד הצדדים הביע רצונו לסיים את ההסכם בתנאים ובמועדים המפורטים בהסכם. הפיקוח על הבנקים נתן את אישורו להסכם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 26 שיעבודים והגבלות אחרות

א. ניירות-ערך במטבע-חוץ, המוחזקים על-ידי קבוצת הבנק בחו"ל, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2018 מסתכמת ב-1.7 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2017: 1.8 מיליארד ש"ח), משועבדים בעיקר להבטחת פיקדונות הציבור (באמצעות ה-FDIC) בהתאם להוראות הרשויות השלטוניות בארצות-הברית ובגין הלוואות מוניטריות שנתקבלו מבנקים מרכזיים באותן מדינות.

ב. הבנק חבר במסלקת הירוקליר שהינה מערכת סליקה לניירות-ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות-ערך באמצעות המסלקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי שהעמיד מפעיל המסלקה לטובת הבנק, שיעבד הבנק מזומנים וניירות-ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-60 מיליון דולר (225 מיליון ש"ח). (31 בדצמבר 2017: כ-60 מיליון דולר (208 מיליון ש"ח)).

ג. ליום 31 בדצמבר 2018 אין יתרות ניירות-ערך ששועבדו להבטחת פיקדונות שנתקבלו במסגרת עסקות מכירה של נכסים בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase Agreements) (יתרת נירות ערך ששועבדו ליום 31 בדצמבר 2017: 367 מיליון ש"ח).

ד. הבנק חבר במסלקת המעו"ף בע"מ ובמסלקת הבורסה בע"מ. לצורך פעילות המסלקות להבטחת עסקות שהבנק אחראי להן, שיעבד הבנק אגרות-חוב בחשבונות שנפתחו לשם כך במסלקות הנ"ל.

יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-2.0 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית במהלך שנת 2018 2.1 מיליארד ש"ח). יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-2.1 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית במהלך שנת 2017 4.1 מיליארד ש"ח). בנוסף לביטחונות המפורטים לעיל, הבנק הפקיד ביטחונות במזומן בסך של 27 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2017: 27 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלקת הבורסה וסך של 103 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2017: 103 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף. סכום הבטוחות שנדרשים חברי המסלקות להפקיד מתעדכן מעת לעת על-פי תקנוני המסלקות.

ה. הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג CSA (CREDIT SUPPORT ANNEX) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על-פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של השווי ההוגן של התחייבויות וזכויות הצדדים בנוגע לעסקות בנגזרים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני העברה לתיחום החשיפה עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2018 העמידה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים, פיקדונות בשווי של 540 מיליון דולר (31 בדצמבר 2017: 600 מיליון דולר).

ו. בחודש יולי 2008 נחתם הסכם בין הבנק לבין בנק ישראל, במסגרתו התחייב בנק ישראל לתת לבנק מסגרת הלוואות עד לסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, וזאת, לצורך מילוי התחייבויות הבנק כספק נזילות בש"ח של ה-CLS BANK INTERNATIONAL. כתנאי להעמדת הלוואות, הבנק חתם על אגרת-חוב על-פיה שיעבד בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחיובים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו לבנק מפעם לפעם מלקוחותיו, שהינם תאגידים, שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל (להלן: "הלקוחות החייבים") ואשר אינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים כלשהם שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בש"ח, שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי לא עולה על 3 שנים, שניתנו ו/או שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות החייבים, וזאת, עד לסך כולל של 1.1 מיליארד ש"ח.

31.12.17	31.12.18	
		ז. המקורות של ניירות-ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
684	708	ניירות-ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
		ח. השימושים בניירות-ערך שהתקבלו כביטחון וניירות-הערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
367	-	ניירות-ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
		ט. פירוט ניירות-ערך אשר שועבדו למלווים*:
396	28	ניירות-ערך זמינים למכירה

* ניירות-ערך אלה הועמדו כביטחון למלווים אשר רשאים למכור או לשעבד אותם.

י. מלבד ניירות-ערך אלו, הועמדו כביטחון ניירות-ערך נוספים המוצגים בסעיף ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה בסך 3,782 מיליוני ש"ח (31.12.2017: 3,917 מיליוני ש"ח) אשר המלווים אינם רשאים למכורן או לשעבדן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2018					
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגדרים*					
14,877	-	-	-	14,877	-
Swaps					
14,877	-	-	-	14,877	-
סך-הכל נגזרים מגדרים					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
9,863	-	-	-	9,863	-
2. נגזרי ALM***					
3,542	-	-	-	3,542	-
חוזי Futures					
214,649	325	-	171,405	22,825	20,094
חוזי Forward					
חוזי אופציה אחרים:					
42,512	478	2,399	15,209	24,426	-
אופציות שנכתבו					
40,360	477	761	16,056	23,066	-
אופציות שנקנו					
733,792	-	9,997	39,547	678,636	5,612
Swaps					
1,034,855	1,280	13,157	242,217	752,495	25,706
סך-הכל נגזרי ALM					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
343,945	-	-	-	339,029	4,916
3. נגזרים אחרים*					
11,872	-	11,872	-	-	-
חוזי Futures					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
15,924	-	13,197	2,727	-	-
אופציות שנכתבו					
15,924	-	13,197	2,727	-	-
אופציות שנקנו					
-	-	-	-	-	-
Swaps					
43,720	-	38,266	5,454	-	-
סך-הכל נגזרים אחרים					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	-	-	-	-	-
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט					
16,452	-	-	16,452	-	-
חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט					
1,109,904	1,280	51,423	264,123	767,372	25,706
סך-כל הסכום הנקוב					

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגזרים*						
2,076	-	-	2,076	-	-	חוזי Forward
9,922	-	-	-	9,922	-	Swaps
11,998	-	-	2,076	9,922	-	סך-הכל נגזרים מגזרים
7,843	-	-	-	7,843	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**						
3,221	-	-	-	3,221	-	חוזי Futures
177,826	157	-	140,233	14,065	23,371	חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים:						
37,869	193	2,712	14,212	20,752	-	אופציות שנכתבו
35,036	176	941	14,230	19,689	-	אופציות שנקנו
658,468	-	9,073	42,737	598,078	8,580	Swaps
912,420	526	12,726	211,412	655,805	31,951	סך-הכל נגזרי ALM
306,428	-	-	-	298,671	7,757	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
10,752	-	10,752	-	-	-	חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
14,719	-	10,996	3,723	-	-	אופציות שנכתבו
14,719	-	10,996	3,723	-	-	אופציות שנקנו
59	-	-	-	59	-	Swaps
40,249	-	32,744	7,446	59	-	סך-הכל נגזרים אחרים
59	-	-	-	59	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
121	121	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
10,593	-	-	10,593	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
975,431	697	45,470	231,527	665,786	31,951	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2018					
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגזרים*					
93	-	-	-	93	-
192	-	-	-	192	-
2. נגזרי ALM**					
9,351	63	322	4,250	4,350	366
8,386	64	316	3,387	4,395	224
3. נגזרים אחרים*					
1,090	-	1,055	35	-	-
1,100	-	1,064	36	-	-
4. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:					
-	-	-	-	-	-
10,534	63	1,377	4,285	4,443	366
-	-	-	-	-	-
10,534	63	1,377	4,285	4,443	366
2,260	16	1,194	941	80	29
9,678	64	1,380	3,423	4,587	224
-	-	-	-	-	-
9,678	64	1,380	3,423	4,587	224
1,815	16	1,085	680	34	-

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

*** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 2 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2017					
	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
						1. נגזרים מגזרים*
107	-	-	57	50	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
206	-	-	7	199	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
						2. נגזרי ALM***
11,097	11	147	4,250	6,244	445	שווי הוגן ברוטו חיובי
11,060	11	137	4,040	6,407	465	שווי הוגן ברוטו שלילי
						3. נגזרים אחרים*
808	-	767	41	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
808	-	767	41	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
						4. נגזרי אשראי
						נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:
1	1	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
12,013	12	914	4,348	6,294	445	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוּזוּ במאזן
12,013	12	914	4,348	6,294	445	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
1,818	9	797	797	125	90	(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***
12,074	11	904	4,088	6,606	465	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוּזוּ במאזן
12,074	11	904	4,088	6,606	465	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
1,879	8	877	884	109	1	(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

*** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 25 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2018					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
10,534	4,005	3	1,358	4,641	527
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(5,783)	(723)	(3)	(1,027)	(4,030)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(1,867)	(1,219)	-	(139)	(509)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
2,884	2,063	-	192	102	527
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
10,260	4,059	43	1,620	4,217	321
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
(3,556)	(696)	(26)	(603)	(2,231)	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני					
20,794	8,064	46	2,978	8,858	848
סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים					
9,678	2,566	123	1,528	5,197	264
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(5,783)	(723)	(3)	(1,027)	(4,030)	-
מכשירים פיננסיים					
3,895	1,843	120	501	1,167	264
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
31 בדצמבר 2017					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
12,013	3,960	83	1,872	6,019	79
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(7,648)	(626)	-	(1,600)	(5,422)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(1,084)	(513)	(36)	(128)	(407)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
3,281	2,821	47	144	190	79
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
9,966	4,074	82	1,616	3,924	270
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
(3,612)	(823)	-	(651)	(2,138)	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני					
6,354	3,251	82	965	1,786	270
סיכון אשראי חוץ-מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים					
21,979	8,034	165	3,488	9,943	349
סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים					
12,074	2,893	44	2,420	6,261	456
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(7,648)	(626)	-	(1,600)	(5,422)	-
מכשירים פיננסיים					
4,426	2,267	44	820	839	456
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

(1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
(2) מתוך זה, שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 2 מיליוני ש"ח (31.12.17: 25 מיליוני ש"ח).

ד. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

31 בדצמבר 2018				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
				חוזי ריבית
25,706	6,536	10,221	6,120	שקל-ממד
767,372	96,109	400,724	131,736	אחר
264,123	16,604	23,787	62,287	חוזי מטבע-חוץ
51,423	-	4,706	6,694	חוזים בגין מניות
1,280	-	19	700	חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
1,109,904	119,249	439,457	207,537	סך-הכל
31 בדצמבר 2017				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
975,431	129,080	412,913	170,469	262,969

ה. מכשירים פיננסיים נגזרים - בקרת סיכונים

(1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מייעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדרים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים. המכשירים הנגזרים המגדרים נמדדים על-פי הכללים המפורטים בביאור 1(ה)6.

(2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:

- עסקות אקדמה (Forward)
- חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקות החלפה (Swap)
- חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options)
- חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקות למסירה מיידית (Spot)

עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.

(3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.

סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.

סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.

סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.

סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics-I Devon, Summit וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.

הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות. הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות. ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ובמונחים של סכומים נומינליים. במקרים מסוימים מכתוב הנוהל גם הגבלת הפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים

שיוך לקוחות למגזרי הפעילות הפיקוחיים

- הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן.
- מגזר בנקאות פרטית:** אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליוני ש"ח.
 - מגזר משקי בית:** אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
 - מגזר עסקים זעירים וקטנים:** עסקים שמחזור פעילותו השנתי קטן מ-50 מיליוני ש"ח.
 - מגזר עסקים בינוניים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
 - מגזר עסקים גדולים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
 - מגזר ניהול פיננסי:** כולל פעילות למסחר, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, פעילות השקעה ריאלית ופעילויות נוספות, כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים.
 - מגזר גופים חסדיים:** כולל קופות-גמל, קרנות נאמנות, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, חברות ביטוח, בהתאם להגדרות המפקח על הבנקים.
 - מגזר אחר:** לרבות רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים והתאמות בין סך-כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך-כל הפריטים בדוחות הכספיים. בנוסף, כוללות תוצאות המגזר הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. כמו-כן, המגזר כולל את פעילות קבוצת ישראלקרט, אשר סווגה כפעילות מופסקת, כמפורט בביאור 2.1.

בהתאם להוראת הפיקוח, כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, הסיווג נעשה בהתאם לאמור להלן: אם החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח, ניתן לסווג את הלקוח למגזר עסקים גדולים. כאשר החבות שלו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח, ניתן לסווג את הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים במאזן של העסק, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה. כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות לבנק, ניתן לסווג את הלקוח לפי סך נכסיו הפיננסיים בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), בהתאם לכללים שפורטו בהוראה. יצוין כי הבנק מבצע פעולות שונות להשגת המידע על מחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. עם זאת, במקרים מסוימים, בהיעדר מידע על מחזור הפעילות, סיווג הלקוח נקבע על בסיס הערכות ואומדנים המבוססים על היכרות הבנק עם הלקוח ופעילותו. הבנק פועל להשלמת הנתונים ללקוחות אלה. חלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים המבוצעת בהלימה לכללי החלוקה המשמשים את הבנק בגישת ההנהלה – לפירוט ראה [ביאור 28](#) להלן.

סיווג מחדש למספרי ההשוואה

מספרי ההשוואה לשנים 2017 ו-2016 הוצגו מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראלקרט כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת תחת מגזר "אחר". לפרטים נוספים ראה [ביאור 2.1](#). כמו-כן, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות. בנוסף, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
4,476	41	2,607	882	1,645
(319)	(186)	(156)	(100)	(217)
4,157	(145)	2,451	782	1,428
(1,028)	305	(143)	(74)	(422)
3,129	160	2,308	708	1,006
7	1	7	10	30
1,330	161	820	272	330
1,337	162	827	282	360
4,466	322	3,135	990	1,366
498	-	379	(48)	(305)
3,755	129	1,318	300	291
(270)	53	367	13	16
3,485	182	1,685	313	307
483	140	1,071	725	1,364
176	50	389	266	497
307	90	682	459	867
-	-	-	-	-
307	90	682	459	867
-	-	-	-	-
307	90	682	459	867
-	-	-	-	-
307	90	682	459	867

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018								
סך-הכל	פעילות חוייל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חוייל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
11,672	1,065	277	780	8	10,607	-	900	56
(2,766)	(363)	(40)	(302)	(21)	(2,403)	-	(1,029)	(396)
8,906	702	237	478	(13)	8,204	-	(129)	(340)
-	(185)	(143)	(78)	36	185	-	1,110	437
8,906	517	94	400	23	8,389	-	981	97
1,445	90	90	-	-	1,355	-	1,264	36
3,423	121	2	98	21	3,302	135	124	130
4,868	211	92	98	21	4,657	135	1,388	166
13,774	728	186	498	44	13,046	135	2,369	263
613	101	-	102	(1)	512	-	2	(14)
8,960	1,758	333	323	1,102	7,202	597	698	114
-	(8)	3	(15)	4	8	(6)	(210)	45
8,960	1,750	336	308	1,106	7,210	591	488	159
4,201	(1,123)	(150)	88	(1,061)	5,324	(456)	1,879	118
2,009	45	(25)	47	23	1,964	(65)	608	43
2,192	(1,168)	(125)	41	(1,084)	3,360	(391)	1,271	75
4	-	-	-	-	4	-	4	-
2,196	(1,168)	(125)	41	(1,084)	3,364	(391)	1,275	75
364	-	-	-	-	364	364	-	-
2,560	(1,168)	(125)	41	(1,084)	3,728	(27)	1,275	75
35	20	9	11	-	15	-	15	-
2,595	(1,148)	(116)	52	(1,084)	3,743	(27)	1,290	75

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾	108,504	1,047	60,540	27,925
מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברטון ⁽¹⁾	109,592	1,057	61,396	28,349
יתרת האשראי לציבור, ברטון, לסוף תקופת הדיווח	112,634	921	64,672	29,882
יתרת חובות פגומים	689	-	1,019	223
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	633	-	107	56
יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾	127,099	32,371	58,312	19,153
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾	127,095	32,369	58,202	19,049
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	134,655	34,277	60,823	20,993
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾	82,011	1,385	67,200	41,026
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾	84,264	1,280	68,580	41,662
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾	71,989	47,462	35,128	15,217
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
מרווח מפעילות מתן אשראי	2,788	24	2,084	649
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	341	136	224	59
אחר	-	-	-	-
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	3,129	160	2,308	708

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתייחה ביום 31 בדצמבר 2018								
סך-הכל	פעילות חוייל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חוייל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
451,862	33,547	16,179	17,112	256	418,315	14,003	149,577	2,583
120	-	-	-	-	120	-	120	-
288,564	17,427	-	17,173	254	271,137	13,883	-	2,192
300,870	17,529	-	17,420	109	283,341	14,605	-	1,568
2,786	353	-	336	17	2,433	65	-	-
808	3	-	-	3	805	-	-	-
414,946	23,766	11,885	9,020	2,861	391,180	15,696	52,332	50,107
343,751	21,580	9,751	8,968	2,861	322,171	65	-	49,814
352,342	19,120	10,972	7,967	181	333,222	82	-	43,402
333,358	20,575	471	19,003	1,101	312,783	18,362	21,526	7,296
340,597	22,162	557	21,145	460	318,435	16,078	21,980	6,341
982,731	19,021	-	14,323	4,698	963,710	2,870	63,990	645,547
10,524	799	367	427	5	9,725	-	3,204	34
(1,636)	(502)	(492)	(28)	18	(1,134)	-	(2,011)	53
18	220	219	1	-	(202)	-	(212)	10
8,906	517	94	400	23	8,389	-	981	97

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,517	41	20	-	21	4,476	2,419	25	2,032	הכנסות ריבית מחיצוניים
(505)	(186)	(186)	-	-	(319)	(319)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
4,012	(145)	(166)	-	21	4,157	2,100	25	2,032	מחיצוניים
(723)	305	320	-	(15)	(1,028)	409	(2)	(1,435)	בינמגזרי
3,289	160	154	-	6	3,129	2,509	23	597	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
8	1	1	-	-	7	7	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,491	161	153	8	-	1,330	1,062	209	59	עמלות והכנסות אחרות
1,499	162	154	8	-	1,337	1,069	209	59	סך הכנסות שאינן מריבית
4,788	322	308	8	6	4,466	3,578	232	656	סך הכנסות
									הוצאות בגין הפסדי אשראי
498	-	-	-	-	498	458	-	40	הוצאות תפעוליות ואחרות:
									לחיצוניים
3,884	129	123	4	2	3,755	3,342	199	214	לחיצוניים
(217)	53	53	-	-	(270)	(270)	-	-	בינמגזרי
3,667	182	176	4	2	3,485	3,072	199	214	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
									רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
623	140	132	4	4	483	48	33	402	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
226	50	48	1	1	176	19	11	146	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
397	90	84	3	3	307	29	22	256	
109,551	1,047	494	153	400	108,504	37,366	4,439	66,699	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
110,649	1,057	502	153	402	109,592	38,106	4,439	67,047	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
									יתרת האשראי לציבור, ברוטו,
113,555	921	456	160	305	112,634	37,169	5,360	70,105	לסוף תקופת הדיווח
689	-	-	-	-	689	689	-	-	יתרת חובות פגומים
633	-	-	-	-	633	107	-	526	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
159,470	32,371	32,371	-	-	127,099	127,099	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
159,464	32,369	32,369	-	-	127,095	127,095	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
168,932	34,277	34,277	-	-	134,655	134,655	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
83,396	1,385	982	-	403	82,011	39,608	3,679	38,724	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
85,544	1,280	1,103	-	177	84,264	39,762	3,679	40,823	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
119,451	47,462	47,462	-	-	71,989	71,989	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
2,812	24	18	-	6	2,788	2,168	23	597	מרווח מפעילות מתן אשראי
477	136	136	-	-	341	341	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3,289	160	154	-	6	3,129	2,509	23	597	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
5,134	1,645	1,219	426	882	501	381	2,607	1,854	753	הכנסות ריבית מחיצוניים
(473)	(217)	(209)	(8)	(100)	(93)	(7)	(156)	(144)	(12)	הוצאות ריבית לחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,661	1,428	1,010	418	782	408	374	2,451	1,710	741	מחיצוניים
(639)	(422)	(317)	(105)	(74)	(10)	(64)	(143)	(37)	(106)	בינמגזרי
4,022	1,006	693	313	708	398	310	2,308	1,673	635	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
47	30	30	-	10	10	-	7	7	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,422	330	237	93	272	134	138	820	656	164	עמלות והכנסות אחרות
1,469	360	267	93	282	144	138	827	663	164	סך הכנסות שאינן מריבית
65	2	2	-	3	3	-	60	60	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
5,491	1,366	960	406	990	542	448	3,135	2,336	799	סך הכנסות
										הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
26	(305)	(30)	(275)	(48)	(7)	(41)	379	306	73	הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,909	291	209	82	300	169	131	1,318	973	345	לחיצוניים
396	16	7	9	13	2	11	367	317	50	בינמגזרי
2,305	307	216	91	313	171	142	1,685	1,290	395	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,160	1,364	774	590	725	378	347	1,071	740	331	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
1,152	497	280	217	266	138	128	389	268	121	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,008	867	494	373	459	240	219	682	472	210	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
142,601	54,136	41,467	12,669	27,925	16,759	11,166	60,540	41,694	18,846	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
144,413	54,668	41,831	12,837	28,349	17,037	11,312	61,396	42,445	18,951	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
153,613	59,059	45,395	13,664	29,882	17,826	12,056	64,672	45,308	19,364	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
1,679	437	255	182	223	95	128	1,019	699	320	יתרת חובות פגומים
172	9	-	9	56	56	-	107	79	28	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
113,575	36,110	30,150	5,960	19,153	15,334	3,819	58,312	49,188	9,124	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
112,828	35,577	29,684	5,893	19,049	15,322	3,727	58,202	49,163	9,039	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
120,806	38,990	33,923	5,067	20,993	17,301	3,692	60,823	51,437	9,386	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
182,203	73,977	52,470	21,507	41,026	21,270	19,756	67,200	44,014	23,186	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
188,492	78,250	56,358	21,892	41,662	21,481	20,181	68,580	44,912	23,668	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
131,852	81,507	81,507	-	15,217	15,217	-	35,128	35,128	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:										
3,675	942	636	306	649	345	304	2,084	1,470	614	מרווח מפעילות מתן אשראי
347	64	57	7	59	53	6	224	203	21	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
4,022	1,006	693	313	708	398	310	2,308	1,673	635	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
מגזר ניהול פיננסי					
סך-הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
900	1	-	858	41	הכנסות ריבית מחיצוניים
(1,029)	-	-	(1,029)	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:					
(129)	1	-	(171)	41	מחיצוניים
1,110	(6)	(9)	1,125	-	בינמגזרי
981	(5)	(9)	954	41	סך הכנסות ריבית, נטו
הכנסות מימון שאינן מריבית					
1,264	58	405	(780)	1,581	מחיצוניים
-	-	-	1,413	(1,413)	בינמגזרי
124	60	-	64	-	עמלות והכנסות אחרות
1,388	118	405	697	168	סך הכנסות שאינן מריבית
2,369	113	396	1,651	209	סך הכנסות
2	-	-	2	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
698	311	34	162	191	לחיצוניים
(210)	(214)	-	9	(5)	בינמגזרי
488	97	34	171	186	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,879	16	362	1,478	23	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
608	5	124	471	8	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,271	11	238	1,007	15	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
4	-	4	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
1,275	11	242	1,007	15	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
15	-	-	15	-	הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,290	11	242	1,022	15	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
149,577	365	2,380	124,526	22,306	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
120	-	120	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
52,332	87	-	43,248	8,997	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
21,526	-	2,181	12,454	6,891	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
21,980	-	1,714	14,567	5,699	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
63,990	-	-	63,990	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית					
-	-	-	106	64	הפרשי שער, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	127	-	הפרשי מדד, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	575	37	חשיפות ריבית, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	-	9	חשיפות למניות, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	626	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
-	-	-	1,434	110	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
-	-	-	153	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת-ערך שאינה זמנית של אגרות-חוב שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של
-	-	-	64	-	מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
-	-	-	-	99	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	1,651	209	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) לרבות בגין ניירות-ערך ומכשירים נגזרים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
הכנסות ריבית מחיצוניים	38	2,471	813	1,566
הוצאות ריבית לחיצוניים	(125)	(77)	(49)	(145)
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	(87)	2,394	764	1,421
בינמגזרי	211	(193)	(112)	(431)
סך הכנסות ריבית, נטו	124	2,201	652	990
הכנסות שאינן מריבית:				
הכנסות מימון שאינן מריבית	1	9	14	35
עמלות והכנסות אחרות	152	809	265	343
סך הכנסות שאינן מריבית	153	818	279	378
סך הכנסות	277	3,019	931	1,368
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	-	497	(255)	(613)
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	126	1,340	288	252
בינמגזרי	49	314	19	43
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	175	1,654	307	295
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים	102	868	879	1,686
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת	38	333	338	651
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים	64	535	541	1,035
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כוללות	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת	64	535	541	1,035
רווח נקי מפעילות מופסקת	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	64	535	541	1,035
הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	64	535	541	1,035

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
10,613	954	282	653	19	9,659	-	800	50
(2,189)	(245)	(148)	(86)	(11)	(1,944)	-	(908)	(348)
8,424	709	134	567	8	7,715	-	(108)	(298)
-	(155)	(73)	(112)	30	155	-	1,061	377
8,424	554	61	455	38	7,870	-	953	79
652	58	59	(1)	-	594	3	508	18
3,501	213	57	105	51	3,288	149	114	129
4,153	271	116	104	51	3,882	152	622	147
12,577	825	177	559	89	11,752	152	1,575	226
202	37	(1)	34	4	165	-	-	2
8,121	1,125	376	432	317	6,996	494	711	118
-	(3)	10	(17)	4	3	(2)	(211)	40
8,121	1,122	386	415	321	6,999	492	500	158
4,254	(334)	(208)	110	(236)	4,588	(340)	1,075	66
1,959	36	(16)	53	(1)	1,923	38	396	26
2,295	(370)	(192)	57	(235)	2,665	(378)	679	40
17	-	-	-	-	17	-	17	-
2,312	(370)	(192)	57	(235)	2,682	(378)	696	40
314	-	-	-	-	314	314	-	-
2,626	(370)	(192)	57	(235)	2,996	(64)	696	40
34	19	18	(2)	3	15	-	15	-
2,660	(351)	(174)	55	(232)	3,011	(64)	711	40

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
106,714	1,003	56,485	26,768	49,401	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
107,542	1,015	57,453	27,318	50,292	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
109,604	866	60,105	28,146	53,210	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
714	-	925	389	512	יתרת חובות פגומים
686	1	218	-	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
122,974	31,697	52,674	19,665	36,627	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
122,963	31,695	52,560	19,561	36,113	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
123,759	31,788	57,412	20,700	36,654	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
81,498	1,722	61,368	37,387	69,108	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
81,918	1,480	65,105	38,573	69,070	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
71,519	45,119	24,098	15,564	85,091	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
2,604	23	2,087	611	932	מרווח מפעילות מתן אשראי
267	101	114	41	58	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	-	-	אחר
2,871	124	2,201	652	990	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*								
סך-הכלל	פעילות חוייל				פעילות ישראל			
	סך-הכלל פעילות חוייל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכלל פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
450,131	41,466	24,848	15,963	655	408,665	13,005	152,989	2,300
174	-	-	-	-	174	5	169	-
274,652	16,830	-	16,175	655	257,822	12,298	-	1,904
282,507	15,157	-	14,695	462	267,350	13,002	-	2,417
2,664	87	-	52	35	2,577	37	-	-
913	8	-	4	4	905	-	-	-
414,795	28,065	11,037	12,331	4,697	386,730	15,310	54,834	52,949
340,777	25,456	8,438	12,321	4,697	315,321	7	-	52,422
347,351	20,858	7,563	9,962	3,333	326,493	7	-	56,173
320,753	21,076	469	19,007	1,600	299,677	18,081	24,802	5,711
324,772	20,264	663	17,973	1,628	304,508	19,257	22,555	6,550
979,201	20,441	-	13,653	6,788	958,760	2,532	59,768	655,069
9,675	737	277	444	16	8,938	-	2,653	28
(1,137)	(321)	(354)	11	22	(816)	-	(1,438)	41
(114)	138	138	-	-	(252)	-	(262)	10
8,424	554	61	455	38	7,870	-	953	79

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
3,959	38	19	-	19	3,921	2,324	25	1,572	הכנסות ריבית מחיצוניים
(417)	(125)	(125)	-	-	(292)	(292)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
3,542	(87)	(106)	-	19	3,629	2,032	25	1,572	מחיצוניים
(547)	211	224	-	(13)	(758)	339	(2)	(1,095)	בינמגזרי
2,995	124	118	-	6	2,871	2,371	23	477	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
7	1	1	-	-	6	6	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,479	152	145	7	-	1,327	1,065	202	60	עמלות והכנסות אחרות
1,486	153	146	7	-	1,333	1,071	202	60	סך הכנסות שאינן מריבית
4,481	277	264	7	6	4,204	3,442	225	537	סך הכנסות
534	-	-	-	-	534	548	-	(14)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,793	126	120	4	2	3,667	3,252	197	219	לחיצוניים
(200)	49	49	-	-	(249)	(249)	-	-	בינמגזרי
3,593	175	169	4	2	3,418	3,003	197	219	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
354	102	95	3	4	252	(108)	28	333	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
									הפרשה למס (הטבת מס) על הרווח
141	38	37	-	1	103	(44)	10	137	(הפסד) מפעילות נמשכת
213	64	58	3	3	149	(64)	18	196	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
107,717	1,003	540	5	458	106,714	36,759	6,112	63,843	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
108,557	1,015	548	5	462	107,542	37,230	6,112	64,200	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
110,470	866	489	5	372	109,604	38,728	6,072	64,804	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
714	-	-	-	-	714	714	-	-	יתרת חובות פגומים
687	1	-	-	1	686	95	-	591	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
154,671	31,697	31,697	-	-	122,974	122,968	-	6	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
154,658	31,695	31,695	-	-	122,963	122,963	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
155,547	31,788	31,788	-	-	123,759	123,759	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
83,220	1,722	1,206	-	516	81,498	41,181	3,848	36,469	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
83,398	1,480	1,032	-	448	81,918	41,371	3,860	36,687	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
116,638	45,119	45,119	-	-	71,519	71,519	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
									פיצול הכנסות ריבית נטו:
2,627	23	17	-	6	2,604	2,104	23	477	מרווח מפעילות מתן אשראי
368	101	101	-	-	267	267	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2,995	124	118	-	6	2,871	2,371	23	477	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
4,850	1,566	1,195	371	813	460	353	2,471	1,789	682	הכנסות ריבית מחיצוניים
(271)	(145)	(135)	(10)	(49)	(41)	(8)	(77)	(71)	(6)	הוצאות ריבית לחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,579	1,421	1,060	361	764	419	345	2,394	1,718	676	מחיצוניים
(736)	(431)	(344)	(87)	(112)	(48)	(64)	(193)	(99)	(94)	בינמגזרי
3,843	990	716	274	652	371	281	2,201	1,619	582	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
58	35	35	-	14	14	-	9	9	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,417	343	180	163	265	104	161	809	604	205	עמלות והכנסות אחרות
1,475	378	215	163	279	118	161	818	613	205	סך הכנסות שאינן מריבית
59	1	1	-	3	3	-	55	55	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
5,318	1,368	931	437	931	489	442	3,019	2,232	787	סך הכנסות
										הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(371)	(613)	(364)	(249)	(255)	(14)	(241)	497	431	66	הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,880	252	152	100	288	140	148	1,340	991	349	לחיצוניים
376	43	33	10	19	9	10	314	252	62	בינמגזרי
2,256	295	185	110	307	149	158	1,654	1,243	411	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,433	1,686	1,110	576	879	354	525	868	558	310	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
1,322	651	429	222	338	136	202	333	214	119	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,111	1,035	681	354	541	218	323	535	344	191	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סוג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
132,654	49,401	37,514	11,887	26,768	16,655	10,113	56,485	39,155	17,330	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
135,063	50,292	38,222	12,070	27,318	17,070	10,248	57,453	39,865	17,588	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
141,461	53,210	40,031	13,179	28,146	17,242	10,904	60,105	41,490	18,615	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
1,826	512	440	72	389	149	240	925	610	315	יתרת חובות פגומים
218	-	-	-	-	-	-	218	144	74	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
108,966	36,627	31,886	4,741	19,665	15,474	4,191	52,674	44,539	8,135	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
108,234	36,113	31,444	4,669	19,561	15,463	4,098	52,560	44,514	8,046	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
114,766	36,654	31,894	4,760	20,700	16,678	4,022	57,412	48,521	8,891	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
167,863	69,108	50,150	18,958	37,387	20,393	16,994	61,368	39,352	22,016	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
172,748	69,070	49,547	19,523	38,573	21,093	17,480	65,105	41,469	23,636	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
124,753	85,091	85,091	-	15,564	15,564	-	24,098	24,098	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:										
3,630	932	658	274	611	330	281	2,087	1,505	582	מרווח מפעילות מתן אשראי
213	58	58	-	41	41	-	114	114	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3,843	990	716	274	652	371	281	2,201	1,619	582	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*				
מגזר ניהול פיננסי				
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות ריאלית	פעילות השקעה אחר	סך-הכל	
24	774	-	800	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	(908)	-	(908)	הוצאות ריבית לחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:				
24	(134)	-	(108)	מחיצוניים
-	1,070	(6)	1,061	בינמגזרי
24	936	(6)	953	סך הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית:				
(427)	754	179	508	מחיצוניים
595	(595)	-	-	בינמגזרי
-	77	-	114	עמלות והכנסות אחרות
168	236	179	622	סך הכנסות שאינן מריבית
192	1,172	173	1,575	סך הכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
192	257	17	711	לחיצוניים
-	(42)	-	(211)	בינמגזרי
192	215	17	500	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
-	957	156	1,075	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
-	354	55	396	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
-	603	101	679	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
-	-	17	17	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
-	603	118	696	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	16	(1)	15	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	619	117	711	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
14,856	135,664	2,172	152,989	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	169	169	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
11,774	42,962	-	54,834	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
9,607	12,782	2,413	24,802	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
10,226	9,956	2,373	22,555	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
-	59,768	-	59,768	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית				
38	(26)	-	-	הפרשי שער, נטו ⁽⁴⁾
-	38	-	-	הפרשי מדד, נטו ⁽⁴⁾
39	564	-	-	חשיפות ריבית, נטו ⁽⁴⁾
18	-	-	-	חשיפות למניות, נטו ⁽⁴⁾
-	528	-	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
95	1,104	-	-	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
-	108	-	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת-ערך שאינה זמנית של אגרות-חוב
-	(40)	-	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
97	-	-	-	הכנסות אחרות שאינן מריבית
192	1,172	-	-	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

* סוגו מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) לרבות בגין ניירות-ערך ומכשירים נגזרים.

בנק הפועלים בע"מ והחברות המאחדות שלו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
3,660	40	2,112	785	1,577
(268)	(97)	(26)	(24)	(87)
3,392	(57)	2,086	761	1,490
(625)	161	(226)	(137)	(471)
2,767	104	1,860	624	1,019
7	2	10	18	161
1,357	153	784	283	383
1,364	155	794	301	544
4,131	259	2,654	925	1,563
364	(1)	212	(92)	(417)
3,568	120	1,351	328	273
(242)	51	295	(6)	61
3,326	171	1,646	322	334
441	89	796	695	1,646
160	35	297	262	623
281	54	499	433	1,023
-	-	-	-	-
281	54	499	433	1,023
-	-	-	-	-
281	54	499	433	1,023
-	-	-	-	-
281	54	499	433	1,023

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*								
סך-הכל	פעילות חוייל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חוייל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
9,962	951	195	700	56	9,011	-	791	46
(2,004)	(230)	(150)	(62)	(18)	(1,774)	-	(1,026)	(246)
7,958	721	45	638	38	7,237	-	(235)	(200)
-	(101)	37	(173)	35	101	-	1,128	271
7,958	620	82	465	73	7,338	-	893	71
1,163	125	90	34	1	1,038	2	816	22
3,754	330	32	159	139	3,424	176	137	151
4,917	455	122	193	140	4,462	178	953	173
12,875	1,075	204	658	213	11,800	178	1,846	244
179	113	-	109	4	66	-	4	(4)
8,142	1,280	231	412	637	6,862	345	771	106
-	(2)	7	(17)	8	2	(36)	(166)	45
8,142	1,278	238	395	645	6,864	309	605	151
4,554	(316)	(34)	154	(436)	4,870	(131)	1,237	97
2,229	40	(3)	62	(19)	2,189	337	439	36
2,325	(356)	(31)	92	(417)	2,681	(468)	798	61
12	-	-	-	-	12	-	12	-
2,337	(356)	(31)	92	(417)	2,693	(468)	810	61
274	-	-	-	-	274	274	-	-
2,611	(356)	(31)	92	(417)	2,967	(194)	810	61
17	-	-	(2)	2	17	-	17	-
2,628	(356)	(31)	90	(415)	2,984	(194)	827	61

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
103,502	1,749	57,097	27,457	53,474
-	-	-	-	-
104,239	1,840	56,494	27,114	55,109
105,043	1,450	56,241	28,509	51,733
699	1	920	476	1,723
689	-	190	1	4
122,317	31,829	41,045	18,053	36,254
122,303	31,822	40,965	17,991	35,772
122,601	31,982	49,191	18,994	38,184
81,925	2,345	58,840	38,324	75,236
83,670	1,929	60,744	37,088	59,981
75,050	46,903	16,666	14,122	73,369
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
2,517	23	1,805	593	974
236	81	52	30	39
14	-	3	1	6
2,767	104	1,860	624	1,019

- * סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.
- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר *2016								
סך-הכלל	פעילות חוייל				פעילות ישראל			
	סך-הכלל פעילות חוייל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכלל פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
441,216	52,120	30,898	19,135	2,087	389,096	12,097	131,077	2,643
149	-	-	-	-	149	3	146	-
279,573	21,138	-	19,056	2,082	258,435	11,404	-	2,235
276,084	18,728	-	17,184	1,544	257,356	12,243	-	2,137
3,975	129	-	98	31	3,846	27	-	-
884	-	-	-	-	884	-	-	-
407,302	38,434	11,243	16,677	10,514	368,868	15,232	59,880	44,258
326,287	34,056	8,005	15,836	10,215	292,231	8	-	43,370
338,502	30,975	6,146	15,816	9,013	307,527	8	-	46,567
334,715	26,547	450	23,455	2,642	308,168	17,282	29,010	5,206
318,379	23,688	450	21,284	1,954	294,691	17,364	28,946	4,969
984,847	31,675	-	15,806	15,869	953,172	2,198	61,213	663,651
9,228	659	153	459	47	8,569	-	2,632	25
(901)	(129)	(161)	6	26	(772)	-	(1,247)	37
(369)	90	90	-	-	(459)	-	(492)	9
7,958	620	82	465	73	7,338	-	893	71

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	כרטיסי אשראי אחר	הלוואות לדיור	כרטיסי אשראי אחר	סך-הכל	כרטיסי אשראי אחר	הלוואות לדיור	כרטיסי אשראי אחר	
3,700	40	23	-	17	3,660	2,326	27	1,307	הכנסות ריבית מחיצוניים
(365)	(97)	(97)	-	-	(268)	(268)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
3,335	(57)	(74)	-	17	3,392	2,058	27	1,307	מחיצוניים
(464)	161	174	-	(13)	(625)	299	-	(924)	בינמגזרי
2,871	104	100	-	4	2,767	2,357	27	383	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
9	2	2	-	-	7	7	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,510	153	144	9	-	1,357	1,064	230	63	עמלות והכנסות אחרות
1,519	155	146	9	-	1,364	1,071	230	63	סך הכנסות שאינן מריבית
4,390	259	246	9	4	4,131	3,428	257	446	סך הכנסות
									הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
363	(1)	(1)	-	-	364	362	-	2	הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,688	120	114	4	2	3,568	3,237	144	187	לחיצוניים
(191)	51	51	-	-	(242)	(242)	-	-	בינמגזרי
3,497	171	165	4	2	3,326	2,995	144	187	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
530	89	82	5	2	441	71	113	257	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
195	35	32	2	1	160	25	41	94	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
335	54	50	3	1	281	46	72	163	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיר	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיר	
105,251	1,749	807	-	942	103,502	37,689	6,022	59,791	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
106,079	1,840	830	-	1,010	104,239	38,030	6,022	60,187	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
106,493	1,450	551	-	899	105,043	38,778	5,422	60,843	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
700	1	1	-	-	699	699	-	-	יתרת חובות פגומים
689	-	-	-	-	689	96	-	593	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
154,146	31,829	31,829	-	-	122,317	122,312	-	5	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
154,125	31,822	31,822	-	-	122,303	122,303	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
154,583	31,982	31,982	-	-	122,601	122,601	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
84,270	2,345	1,728	-	617	81,925	41,641	4,067	36,217	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
85,599	1,929	1,359	-	570	83,670	41,817	4,067	37,786	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
121,953	46,903	46,903	-	-	75,050	75,050	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
2,540	23	18	-	5	2,517	2,108	27	382	מרווח מפעילות מתן אשראי
317	81	81	-	-	236	236	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
14	-	1	-	(1)	14	13	-	1	אחר
2,871	104	100	-	4	2,767	2,357	27	383	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סוג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
4,474	1,577	1,225	352	785	446	339	2,112	1,483	629	הכנסות ריבית מחיצוניים
(137)	(87)	(87)	-	(24)	(24)	-	(26)	(26)	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,337	1,490	1,138	352	761	422	339	2,086	1,457	629	מחיצוניים
(834)	(471)	(383)	(88)	(137)	(69)	(68)	(226)	(126)	(100)	בינמגזרי
3,503	1,019	755	264	624	353	271	1,860	1,331	529	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
189	161	161	-	18	18	-	10	10	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,450	383	198	185	283	103	180	784	608	176	עמלות והכנסות אחרות
1,639	544	359	185	301	121	180	794	618	176	סך הכנסות שאינן מריבית
55	2	2	-	4	4	-	49	49	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
5,142	1,563	1,114	449	925	474	451	2,654	1,949	705	סך הכנסות
(297)	(417)	(177)	(240)	(92)	101	(193)	212	247	(35)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,952	273	180	93	328	178	150	1,351	1,008	343	לחיצוניים
350	61	52	9	(6)	(15)	9	295	240	55	בינמגזרי
2,302	334	232	102	322	163	159	1,646	1,248	398	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,137	1,646	1,059	587	695	210	485	796	454	342	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
1,182	623	402	221	262	80	182	297	169	128	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,955	1,023	657	366	433	130	303	499	285	214	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
138,028	53,474	41,944	11,530	27,457	16,272	11,185	57,097	39,121	17,976	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
138,717	55,109	42,446	12,663	27,114	16,335	10,779	56,494	38,830	17,664	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
										יתרת האשראי לציבור, ברוטו,
136,483	51,733	39,218	12,515	28,509	17,240	11,269	56,241	39,002	17,239	לסוף תקופת הדיווח
3,119	1,723	1,545	178	476	214	262	920	565	355	יתרת חובות פגומים
195	4	4	-	1	1	-	190	125	65	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
95,352	36,254	31,747	4,507	18,053	14,190	3,863	41,045	34,428	6,617	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
94,728	35,772	31,306	4,466	17,991	14,180	3,811	40,965	34,399	6,566	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
106,369	38,184	33,833	4,351	18,994	14,499	4,495	49,191	41,740	7,451	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
172,400	75,236	49,653	25,583	38,324	20,480	17,844	58,840	38,505	20,335	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
157,813	59,981	40,233	19,748	37,088	20,326	16,762	60,744	39,018	21,726	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
104,157	73,369	73,369	-	14,122	14,122	-	16,666	16,666	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:										
3,372	974	710	264	593	322	271	1,805	1,276	529	מרווח מפעילות מתן אשראי
121	39	39	-	30	30	-	52	52	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	6	6	-	1	1	-	3	3	-	אחר
3,503	1,019	755	264	624	353	271	1,860	1,331	529	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק (הנהלת הבנק והדירקטוריון) לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

פעילות קבוצת ישראל כרוכה החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2018 כ"פעילות מופסקת". לפיכך, מספרי ההשוואה הוצגו מחדש כך שיתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת, שהוצגו טרם הסיווג במגזר פעילות נפרד - "קבוצת ישראל כרוכה", מוצגות בנפרד מהפעילות הנמשכת תחת מגזר "התאמות". לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#).

שיוך לקוחות למגזרים לפי גישת ההנהלה

שיוך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים המנויים להלן. עם זאת, יובהר כי שיוך הלקוח לעיתים לוקח בחשבון קריטריונים נוספים. לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלת פרופיל או פוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם למגזר לקוחות פרטיים או למגזר העסקי, לפי העניין. לצורך שיוך לקוח עסקי ליחידה ארגונית מטפלת, תילקח בחשבון גם השתייכותו לקבוצת חברות.

להלן המגזרים ברי הדיווח שזיהה הבנק בהתאם לגישת ההנהלה:

פעילות קמעונאית

מגזר לקוחות פרטיים - הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות פרטיים, להם הבנק מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות.

מגזר עסקים קטנים - מספק מגוון שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים, בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) נמוך מ-10 מיליון ש"ח או בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח, אך בעלי אובליגו בבנק נמוך מ-6 מיליון ש"ח ומחזור מכירות נמוך מ-30 מיליון ש"ח.

מגזר הלוואות לדיור - המגזר אחראי על מתן שירותי אשראי לדיור ללקוחות הפעילות הקמעונאית.

פעילות עסקית

מגזר מסחרי - במסגרת מגזר זה נכללים ללקוחות עסקיים בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח או מחזור מכירות מעל 30 מיליון ש"ח ועד מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 350 מיליון ש"ח או יתרת אשראי כוללת בסך 150 מיליון ש"ח ומטה.

מגזר עסקי - מספק שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל ובח"ל, בעלי אובליגו כולל בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה או מחזור מכירות העולה על מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן הנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל בסך 550 מיליון ש"ח ומעלה או יתרת אשראי כוללת בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה.

קבוצת בעלות אובליגו כולל הנע בין 100 מיליון ש"ח ל-250 מיליון ש"ח, וקבוצת בענף הבניה והנדל"ן בעלות אובליגו כולל הנע בין 350 מיליון ש"ח לבין 550 מיליון ש"ח ואז יתרות אשראי כוללות בין 150 מיליון ש"ח לבין 250 מיליון ש"ח, משויכות בחלקם למגזר העסקי ובחלקם למגזר המסחרי, וזאת על סמך פרמטרים שונים הנבחנים ספציפית לכל קבוצה.

מגזר פעילות בינלאומית - כולל פעילויות חברות הבנות בחו"ל וסניפי הבנק בחו"ל לרבות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd, סניפי ארצות-הברית ובנק פוזיטיף.

מגזר ניהול פיננסי - אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובחו"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק.

ניהול סיכוני השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, נגזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד.

התאמות - לרבות התאמות בין סך-כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך-כל הפריטים בדוחות הכספיים המאוחדים ופעילויות אחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח, ובכלל זה תוצאות הפעילות של פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ. בנוסף, נכללות במגזר זה הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. כמו-כן, המגזר כולל את פעילות קבוצת ישראל כרוכה, אשר סווגה כפעילות מופסקת, כמפורט בביאור 1.1.

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו – כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן ההלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה.

הוצאות בגין הפסדי אשראי – הוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הכנסות מימון שאינן מריבית – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות – הוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

חיוב על שירותים בינמגזריים – מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחויב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחויב בעלויות אלו. החיוב נקבע על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישרין או בעקיפין מהשירות כאמור.

חסים על ההכנסה – ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי, ובהתחשב בהשפעות המס המת"חסות למגזרים מסוימים, כדלהלן: (1) השפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל – מיוחסות למגזר "ניהול פיננסי"; (2) הוצאות שאינן מוכרת לצורכי מס מיוחסות למגזר הרלוונטי. מקום בו לא ניתן לייחס את ההוצאות באופן ספציפי – ההוצאות מיוחסות ל"אחרים והתאמות"; (3) השפעת שינויים בשיעור המס – מיוחסת למגזר "אחרים והתאמות"; (4) הוצאות המס של חברות הבנות לרבות השלמת המס שמבוצעת בבנק – מיוחסות למגזר אליו משויכת החברה;

סיווג מחדש למספרי ההשוואה

מספרי ההשוואה לשנים 2017 ו-2016 הוצגו מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת תחת מגזר "התאמות".

לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#).

בנוסף, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018								
סך-הכל	התאמות ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית		
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדירור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾
הכנסות ריבית, נטו:								
8,906	17	(443)	625	1,856	1,069	2,318	1,568	1,896
-	2	1,410	(154)	(486)	(63)	(1,622)	53	860
1,445	64	1,159	89	113	6	-	3	11
10,351	83	2,126	560	1,483	1,012	696	1,624	2,767
3,423	136	153	136	445	388	61	584	1,520
13,774	219	2,279	696	1,928	1,400	757	2,208	4,287
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי								
613	-	(2)	101	(333)	(37)	37	392	455
הוצאות תפעוליות ואחרות:								
8,960	679	709	1,744	648	478	378	946	3,378
-	(56)	(238)	13	(33)	28	(132)	171	247
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים								
4,201	(404)	1,810	(1,162)	1,646	931	474	699	207
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת								
2,009	(52)	564	31	611	345	173	259	78
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים								
2,192	(352)	1,246	(1,193)	1,035	586	301	440	129
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים								
4	-	4	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת								
2,196	(352)	1,250	(1,193)	1,035	586	301	440	129
רווח נקי מפעילות מופסקת								
364	364	-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי:								
2,560	12	1,250	(1,193)	1,035	586	301	440	129
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
35	-	15	20	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
2,595	12	1,265	(1,173)	1,035	586	301	440	129
המיוחס לבעלי מניות הבנק								
296,873	14,366	831	14,136	71,937	37,489	81,454	32,561	44,099
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח								
352,342	82	34,283	19,017	44,150	25,259	-	42,415	187,136
פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח								

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,035 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,527 מיליוני ש"ח.
- (3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*								
סך-הכל	התאמות ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית		
				עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	עסקים קטנים ⁽²⁾	הלוואות לדיוור
הכנסות ריבית, נטו:								
8,424	13	(506)	625	1,971	1,038	1,768	1,551	1,964
-	1	1,443	(119)	(622)	(110)	(1,219)	(12)	638
652	62	444	58	67	7	-	1	13
9,076	76	1,381	564	1,416	935	549	1,540	2,615
3,501	166	146	234	436	381	65	573	1,500
12,577	242	1,527	798	1,852	1,316	614	2,113	4,115
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי								
202	-	1	37	(824)	(3)	(3)	528	466
הוצאות תפעוליות ואחרות:								
8,121	576	717	1,114	653	460	360	918	3,323
-	(91)	(222)	24	(28)	43	(119)	169	224
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים								
4,254	(243)	1,031	(377)	2,051	816	376	498	102
הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת								
1,959	77	372	21	797	315	145	192	40
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים								
2,295	(320)	659	(398)	1,254	501	231	306	62
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים								
17	-	17	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת								
2,312	(320)	676	(398)	1,254	501	231	306	62
רווח נקי מפעילות מופסקת								
314	314	-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי:								
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
2,626	(6)	676	(398)	1,254	501	231	306	62
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
34	(1)	16	19	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי מניות הבנק								
2,660	(7)	692	(379)	1,254	501	231	306	62
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח								
278,663	12,810	1,224	12,902	65,494	33,859	74,124	32,393	45,857
פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח								
347,351	7	49,881	20,858	42,207	24,653	-	38,227	171,518

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות פעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,578 מיליוני ש"ח.

(2) המגזר כולל גם את היתרות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,176 מיליוני ש"ח.

(3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

(4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	עסקים קטנים ⁽²⁾	הלוואות לדיור	
הכנסות ריבית, נטו:									
7,958	8	(429)	603	1,980	965	1,452	1,490	1,889	מחיצוניים
-	1	1,277	(47)	(532)	(133)	(1,032)	(45)	511	בינמגזרי
1,163	33	791	107	199	9	-	-	24	הכנסות מימון שאינן מריבית
9,121	42	1,639	663	1,647	841	420	1,445	2,424	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,754	167	180	354	544	369	64	587	1,489	עמלות והכנסות אחרות
12,875	209	1,819	1,017	2,191	1,210	484	2,032	3,913	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
179	-	(5)	113	(781)	124	-	443	285	הוצאות תפעוליות ואחרות:
8,142	515	676	1,264	584	447	226	975	3,455	מחיצוניים
-	(86)	(139)	23	37	31	-	214	(80)	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
4,554	(220)	1,287	(383)	2,351	608	258	400	253	הפרשה למסים על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,229	299	467	16	881	227	95	149	95	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
2,325	(519)	820	(399)	1,470	381	163	251	158	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כוללות לאחר מסים
12	5	7	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
2,337	(514)	827	(399)	1,470	381	163	251	158	רווח נקי מפעילות מופסקת
274	274	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
2,611	(240)	827	(399)	1,470	381	163	251	158	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
17	(1)	19	(1)	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,628	(241)	846	(400)	1,470	381	163	251	158	המיוחס לבעלי מניות הבנק
271,957	12,079	1,305	15,272	68,008	32,173	68,822	30,158	44,140	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
338,502	8	38,267	30,975	38,968	23,010	-	37,431	169,843	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,420 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,094 מיליוני ש"ח.
- (3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרים גיאוגרפיים*(1)

ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	
סך נכסים		רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			הכנסות ⁽²⁾			
398,685	411,414	2,763	2,739	3,373	11,843	11,785	13,032	ישראל
31,081	27,373	7	49	65	502	507	480	צפון אמריקה
11,159	6,962	(403)	(429)	(1,209)	512	284	259	אירופה
70	67	(13)	(13)	2	18	1	3	אחר
42,310	34,402	(409)	(393)	(1,142)	1,032	792	742	סך-הכל מחוץ לישראל
440,995	445,816	2,354	2,346	2,231	12,875	12,577	13,774	סך-הכל מאוחד

* נתוני קבוצת ישראל כרוזגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).
 (1) החלוקה לאיזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים.
 (2) הכנסות- הכנסות ריבית, נטו, והכנסות שאינן מריבית.

ג. נתוני פרופורמה בדבר השפעת הוצאות הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק בישראל עם לקוחות אמריקאים על מגזרי הפעילות

ההוצאות שנזקפו בבנק הפועלים שוויץ, הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, בקשר ללקוחות בנק הפועלים שוויץ, יוחסו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר פעילות בינלאומית.
 ההוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, כוללות הפרשה בגין לקוחות בעלי אינדיקציות אמריקאיות מסוימות בסניפי הבנק בישראל וכן הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בשיעור של 30% מסכום ההפרשה בגין ה-DOJ (בגין הלקוחות בישראל ובחול). הוצאות אלה נזקפו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר התאמות.
 אילו היו מיוחסות ההוצאות שנזקפו בישראל, בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 ובשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, למגזר פעילות קמעונאית ולמגזר פעילות בינלאומית באופן שווה (ולא למגזר התאמות), היה מסתכם הרווח הנקי של הפעילות הקמעונאית בכ-731 מיליון ש"ח וכ-425 מיליון ש"ח, בהתאמה; במגזר הפעילות הבינלאומית היה מסתכם ההפסד לתקופה בכ-1,312 מיליון ש"ח וכ-552 מיליון ש"ח, בהתאמה, ובמגזר התאמות היה נרשם רווח נקי בסך של כ-290 מיליון ש"ח וכ-340 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי**:

2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,266	7	4,259	940	333	2,986	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
613	2	611	457	40	114	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,630)	-	(1,630)	(821)	(8)	(801)	מחיקות חשבונאיות
1,082	-	1,082	325	3	754	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(548)	-	(548)	(496)	(5)	(47)	מחיקות חשבונאיות נטו
3	-	3	3	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,334	9	4,325	904	368	3,053	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
(40)	-	(40)	(13)	-	(27)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
568	1	567	35	-	532	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

2017						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,627	7	4,620	794	366	3,460	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
202	-	202	549	(14)	(333)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,921)	-	(1,921)	(718)	(25)	(1,178)	מחיקות חשבונאיות
1,360	-	1,360	317	6	1,037	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(561)	-	(561)	(401)	(19)	(141)	מחיקות חשבונאיות נטו
(2)	-	(2)	(2)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,266	7	4,259	940	333	2,986	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
(49)	1	(50)	12	-	(62)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
608	1	607	48	-	559	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

2016						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,937	3	4,934	730	392	3,812	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
181	4	177	406	(5)	(224)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,575)	-	(1,575)	(652)	(21)	(902)	מחיקות חשבונאיות
1,085	-	1,085	311	-	774	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(490)	-	(490)	(341)	(21)	(128)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	(1)	(1)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,627	7	4,620	794	366	3,460	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
8	-	8	(3)	-	11	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
657	-	657	36	-	621	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה⁽³⁾

31 בדצמבר 2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*:
151,947	16,526	135,421	962	-	134,459	שנבדקו על בסיס פרטני
150,844	-	150,844	42,176	70,410	38,258	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
302,791	16,526	286,265	43,138	70,410	172,717	סך-הכל חובות*
81,261	-	81,261	-	70,217	11,044	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
2,207	8	2,199	159	-	2,040	שנבדקו על בסיס פרטני
1,559	-	1,559	710	368	481	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
3,766	8	3,758	869	368	2,521	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
424	-	424	-	368	56	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*:
149,200	26,382	122,818	1,449	-	121,369	שנבדקו על בסיס פרטני
146,687	-	146,687	44,180	65,176	37,331	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
295,887	26,382	269,505	45,629	65,176	158,700	סך-הכל חובות*
74,285	-	74,285	-	64,940	9,345	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
2,168	6	2,162	227	-	1,935	שנבדקו על בסיס פרטני
1,490	-	1,490	665	333	492	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
3,658	6	3,652	892	333	2,427	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
397	-	397	-	333	64	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-11,044 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.17: 9,345 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-284 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.17: 259 מיליוני ש"ח).

(3) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרם המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור I.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים⁽⁶⁾

31 בדצמבר 2018					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף	סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾ עד 30 ימים ⁽⁴⁾ עד 89 ימים ⁽⁴⁾					
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
53	25	25,982	259	372	25,351
					בינוי ונדל"ן - בינוי
25	9	19,629	284	277	19,068
					בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2	2	15,606	28	60	15,518
					שירותים פיננסיים
200	133	90,159	1,085	2,051	87,023
					מסחרי - אחר
280	169	151,376	1,656	2,760	146,960
					סך-הכל מסחרי
531	526	69,955	-	526	69,429
					אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾
176	107	42,963	688	178	42,097
					אנשים פרטיים - אחר
987	802	264,294	2,344	3,464	258,486
					סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	111	-	-	111
					בנקים בישראל
-	-	1,092	-	-	1,092
					ממשלת ישראל
987	802	265,497	2,344	3,464	259,689
					סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
54	3	7,371	87	133	7,151
					בינוי ונדל"ן
84	-	13,970	272	276	13,422
					מסחרי אחר
138	3	21,341	359	409	20,573
					סך-הכל מסחרי
13	3	630	18	3	609
					אנשים פרטיים
151	6	21,971	377	412	21,182
					סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	13,980	-	-	13,980
					בנקים בחו"ל
-	-	1,343	-	-	1,343
					ממשלות חו"ל
151	6	37,294	377	412	36,505
					סך-הכל פעילות בחו"ל
1,138	808	286,265	2,721	3,876	279,668
					סך-הכל ציבור
-	-	14,091	-	-	14,091
					סך-הכל בנקים
-	-	2,435	-	-	2,435
					סך-הכל ממשלות
1,138	808	302,791	2,721	3,876	296,194
					סך-הכל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה [ביאור 29.ב.2.29](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-227 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.17: 26 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-66 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.17: 66 מיליוני ש"ח).

(6) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**
1. איכות אשראי ופיגורים⁽⁶⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2017					
חובות לא פגומים*** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
59	49	22,866	338	246	22,282
18	21	18,904	273	147	18,484
11	2	14,217	30	56	14,131
223	146	84,977	1,047	2,450	81,480
311	218	140,964	1,688	2,899	136,377
*419	592	64,703	-	595	64,108
222	97	45,170	713	110	44,347
*952	907	250,837	2,401	3,604	244,832
-	-	172	-	-	172
-	-	998	-	-	998
*952	907	252,007	2,401	3,604	246,002
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
8	4	4,978	16	4	4,958
14	-	12,758	174	143	12,441
22	4	17,736	190	147	17,399
12	2	932	36	2	894
34	6	18,668	226	149	18,293
-	-	23,915	-	-	23,915
-	-	1,297	-	-	1,297
34	6	43,880	226	149	43,505
*986	913	269,505	2,627	3,753	263,125
-	-	24,087	-	-	24,087
-	-	2,295	-	-	2,295
*986	913	295,887	2,627	3,753	289,507

- * הוצג מחדש.
** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
*** לענין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 29.ב.ג.2](#). להלן.
(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
(4) צוברים הכנסות ריבית, חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-227 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.17: 26 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
(5) כולל יתרת הלוואות לדירור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-66 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.17: 66 מיליוני ש"ח).
(6) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות האשראי – מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ויתורים וארגון מחדש של חוב בעייתי

במדיניות הויתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק. ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה. ויתורים ניתנים רק במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את ההלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו. במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב ויתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה מעניק, החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתי. ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'. הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית⁽³⁾

31 בדצמבר 2018					
ייתר קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
	2,898	259	84	42	בינוי ונדל"ן - בינוי
	1,336	284	123	13	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
	334	28	22	2	שירותים פיננסיים
	4,648	1,085	269	300	מסחרי - אחר
	9,216	1,656	498	357	סך-הכל מסחרי
	1,433	688	190	498	אנשים פרטיים - אחר
	10,649	2,344	688	502	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
	163	87	86	-	בינוי ונדל"ן
	522	272	181	51	מסחרי אחר
	685	359	267	51	סך-הכל מסחרי
	20	18	-	18	אנשים פרטיים
	705	377	267	69	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
	11,354	2,721	955	571	סך-הכל ציבור*
					* מזה:
	-	2,040	620	437	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
	-	1,300	513	183	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(3) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית⁽³⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2017					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
3,177	338	121	53	217	בינוי ונדל"ן – בינוי
1,517	273	146	15	127	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
397	30	26	1	4	שירותים פיננסיים
4,702	1,047	256	232	791	מסחרי – אחר
9,793	1,688	549	301	1,139	סך-הכל מסחרי
1,412	713	176	190	537	אנשים פרטיים – אחר
11,205	2,401	725	491	1,676	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

31 בדצמבר 2017					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
ציבור – מסחרי					
119	16	-	2	16	בינוי ונדל"ן
406	174	133	3	41	מסחרי אחר
525	190	133	5	57	סך-הכל מסחרי
39	36	-	36	36	אנשים פרטיים
564	226	133	41	93	סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל
11,769	2,627	858	532	1,769	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	1,769	538	415	1,231	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,308	559	217	749	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(3) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית⁽²⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2016			2017			2018		
מזה:	הכנסות	יתרה**	מזה:	הכנסות	יתרה**	מזה: נרשמו	הכנסות	יתרה**
נרשמו על	ריבית	ממוצעת של	נרשמו על	ריבית	ממוצעת של	על בסיס	ריבית	ממוצעת של
בסיס מזומן	שנרשמו*** ⁽¹⁾	חובות פגומים	בסיס מזומן	שנרשמו*** ⁽¹⁾	חובות פגומים	מזומן	שנרשמו*** ⁽¹⁾	חובות פגומים
5	6	386	3	4	363	3	4	293
11	11	417	3	5	326	2	5	271
6	6	290	1	1	76	-	-	31
14	20	2,675	11	18	1,511	9	17	1,086
36	43	3,768	18	28	2,276	14	26	1,681
18	43	687	19	50	729	14	48	707
54	86	4,455	37	78	3,005	28	74	2,388

פעילות לווים בישראל

ציבור - מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי	3	4	293
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	5	271
שירותים פיננסיים	-	-	31
מסחרי - אחר	9	17	1,086
סך-הכל מסחרי	14	26	1,681
אנשים פרטיים - אחר	14	48	707
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	28	74	2,388

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי

בינוי ונדל"ן	-	-	62
מסחרי - אחר	-	-	255
סך-הכל מסחרי	-	-	317
אנשים פרטיים	-	-	33
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	-	-	350
סך-הכל ציבור	28	74	2,738

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 284 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (2017: 243 מיליוני ש"ח, 2016: 345 מיליוני ש"ח).

(2) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽³⁾

31 בדצמבר 2017				31 בדצמבר 2018				
יתרת חוב רשומה								
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית	סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל								
ציבור - מסחרי								
50	24	-	26	47	17	-	30	בינוי ונדל"ן - בינוי
170	74	-	96	126	67	-	59	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	1	-	3	4	1	-	3	שירותים פיננסיים
435	93	-	342	429	102	-	327	מסחרי - אחר
659	192	-	467	606	187	-	419	סך-הכל מסחרי
636	349	-	287	624	355	-	269	אנשים פרטיים - אחר
1,295	541	-	754	1,230	542	-	688	סך-הכל ציבור
פעילות לווים בחו"ל								
ציבורי - מסחרי								
-	-	-	-	15	-	-	15	בינוי ונדל"ן
13	-	13	-	55	1	-	54	מסחרי אחר
13	-	13	-	70	1	-	69	סך-הכל מסחרי
1,308	541	13	754	1,300	543	-	757	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

(3) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

התחייבויות לתת אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2018 בסך של כ-5 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.17: 21 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽¹⁾ (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו								
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		
מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב
רשומה לאחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לאחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לאחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל								
ציבור - מסחרי								
97	135	199	36	43	243	56	64	257
2	2	19	10	11	38	11	13	35
1	1	10	2	2	19	6	6	14
175	201	843	236	325	1,187	226	228	1,305
275	339	1,071	284	381	1,487	299	311	1,611
444	474	8,309	442	474	8,143	352	362	7,139
719	813	9,380	726	855	9,630	651	673	8,750
פעילות לווים בחו"ל								
ציבור - מסחרי								
-	-	1	-	-	1	15	15	2
7	8	1	-	-	1	55	55	2
1	2	30	-	-	16	-	-	9
8	10	32	-	-	18	70	70	13
727	823	9,412	726	855	9,648	721	743	8,763

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראלכרט המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽¹⁾ (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*					
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
41	79	7	91	10	140
בינוי ונדל"ן - בינוי					
-	9	-	13	1	18
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	8	-	3	1	5
שירותים פיננסיים					
33	364	32	391	31	552
מסחרי - אחר					
74	460	39	498	43	715
סך-הכל מסחרי					
70	3,331	66	3,187	60	3,136
אנשים פרטיים - אחר					
144	3,791	105	3,685	103	3,851
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	-	-	54	1
מסחרי - אחר					
1	12	-	5	-	6
אנשים פרטיים					
1	12	-	5	54	7
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
145	3,803	105	3,690	157	3,858
סך-הכל ציבור					

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור – אנשים פרטיים

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג ההחזר וסוג הריבית

31 בדצמבר 2018					
סיכון אשראי חץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור – אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה		
2,518	28,722	1,521	45,364	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
1,624	16,693	416	24,409	מעל 60%	
561	365	29	637		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
4,703	45,780	1,966	70,410		סך-הכל

31 בדצמבר 2017					
סיכון אשראי חץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור – אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה		
***1,489	26,194	1,775	41,627	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
***803	15,995	355	22,907	מעל 60%	
***604	364	23	642		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,896	42,553	2,153	65,176		סך-הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
 ** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 *** סוג מחדש.

איכות אשראי – יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV – מהווה יחס בין סכום הלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החרגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-פסו בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי שלא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- הביאור מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה 1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנמכר										
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נתן עבורו שירות	סך-הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ-מאזני* אשראי שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נתן עבורו שירות	סך-הכל רווח בגין אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ-מאזני* אשראי שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה
2,359	5	-	-	135	2,402	56	13	101	225	סך-הכל מסחרי
743	-	-	-	-	621	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	(1)	-	-	51	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
3,102	4	-	-	186	3,023	56	13	101	225	סך-הכל סיכון אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנרכש										
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
יתרה לסוף שנה של האשראי שנרכש	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ-מאזני* אשראי שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽¹⁾	אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽¹⁾	יתרה לסוף שנה של האשראי שנרכש	סיכון אשראי חוץ-מאזני* אשראי שנרכש השנה	מזה: אשראי בעייתי	אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽¹⁾	אשראי לציבור שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה
1,498	-	616	6,096	1,862	-	37	-	8,170	8,170	סך-הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
1,498	-	616	6,096	1,862	-	37	-	8,170	8,170	סך-הכל סיכון אשראי לציבור

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
(1) כולל ברובו עסקות ניכיון לטווח קצר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה (המשך) 2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות⁽²⁾

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018					
עסקות סינדיקציה שזמו אחרים		עסקות סינדיקציה שהבנק יזם*			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור
4,201	6,393	7,839	16,981	3,089	8,413
-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	-	34
4,201	6,393	7,839	16,994	3,089	8,447

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017 ⁽¹⁾					
עסקות סינדיקציה שזמו אחרים		עסקות סינדיקציה שהבנק יזם*			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני**	אשראי לציבור
2,765	4,133	4,132	16,256	2,631	8,414
-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	-	44
2,765	4,133	4,132	16,271	2,631	8,458

* לרבות אם הבנק נותן שירות מהותי בעסקת הסינדיקציה.

** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(1) הוצג מחדש.

(2) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה*

31 בדצמבר 2018			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי** ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
907	712	761,183	עד 10
1,603	1,161	198,733	10-עד 20
2,927	3,038	209,321	20-עד 40
4,437	7,861	213,875	40-עד 80
4,968	14,724	179,650	80-עד 150
5,087	20,058	121,210	150-עד 300
4,272	26,188	70,838	300-עד 600
6,016	47,393	63,392	600-עד 1,200
3,455	21,521	16,870	1,200-עד 2,000
2,621	12,443	5,688	2,000-עד 4,000
2,749	8,395	2,015	4,000-עד 8,000
6,442	13,069	1,533	8,000-עד 20,000
8,197	14,578	817	20,000-עד 40,000
33,601	52,495	1,005	40,000-עד 200,000
14,910	18,705	124	200,000-עד 400,000
14,574	18,693	62	400,000-עד 800,000
8,344	9,373	18	800,000-עד 1,200,000
3,032	2,651	4	1,200,000-עד 1,600,000
1,834	15	1	1,600,000-עד 2,000,000
3,516	2,044	2	2,000,000-עד 3,200,000
2,315	1,276	1	מעל 3,200,000
135,807	296,393	1,846,342	סך-הכל

- * אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).
- ** אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 286,265, 4,238 ו-5,890 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני ("האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה* (המשך)

31 בדצמבר 2017			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי** ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
908	646	736,541	עד 10
1,602	1,176	198,577	10-עד 20
2,852	3,134	209,267	20-עד 40
4,267	8,086	214,620	40-עד 80
4,731	14,835	178,220	80-עד 150
4,848	20,338	121,396	150-עד 300
4,058	26,176	70,598	300-עד 600
5,086	43,893	58,285	600-עד 1,200
2,694	19,624	15,029	1,200-עד 2,000
2,361	12,008	5,428	2,000-עד 4,000
2,664	8,487	2,022	4,000-עד 8,000
6,261	13,263	1,537	8,000-עד 20,000
8,353	14,064	803	20,000-עד 40,000
32,691	46,618	948	40,000-עד 200,000
17,977	16,921	130	200,000-עד 400,000
15,228	18,549	61	400,000-עד 800,000
3,411	4,570	8	800,000-עד 1,200,000
3,350	2,003	4	1,200,000-עד 1,600,000
1,937	1,831	2	1,600,000-עד 2,000,000
680	1,365	1	2,000,000-עד 3,200,000
5,012	1,558	2	מעל 3,200,000
130,971	279,145	1,813,479	סך-הכל

- * אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).
- ** אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 2,69,505, 3,729 ו-5,911 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים⁽¹⁾

31 בדצמבר			
2017	2018	2017	2018
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים*	
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
7	8	1,825	1,397
(א) אשראי תעודות			
60	35	5,618	5,609
(ב) ערבויות להבטחת אשראי			
68	69	24,511	22,517
(ג) ערבויות לרוכשי דירות			
179	159	22,854	24,364
(ד) ערבויות והתחייבויות אחרות**			
38	36	13,799	14,689
(ה) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק			
102	94	37,604	41,403
(ו) מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו***			
86	101	24,368	30,306
(ז) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן***			
68	66	19,725	20,449
(ח) התחייבויות להוצאת ערבויות			
19	21	23,104	24,845
יתרות חוזי מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים המיוחסים לפעילות מופסקת			

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעו"ף בסך 174 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.17: 311 מיליוני ש"ח).

*** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדו"ר.

(1) נתוני קבוצת ישראל כפי הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#) בדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. ערבוביות⁽¹⁾

הבנק מספק מגוון רחב של ערבוביות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבוביות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות. במידת הצורך הבנק נוהג לקבל ביטחונות או התחייבויות מסוגים שונים כגון פיקדונות, ניירות-ערך, נדל"ן, יחסים פיננסיים וכדומה. מרבית הערבוביות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע האשראי.

ליום 31 בדצמבר 2018						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	
5,609	54	839	158	660	3,898	ערבוביות להבטחת אשראי
22,517	17,354	-	-	-	5,163	ערבוביות לרוכשי דירות
24,364	-	4,655	3,447	5,596	10,666	ערבוביות והתחייבויות אחרות
20,449	-	59	1,422	9,843	9,125	התחייבויות להוצאת ערבוביות
72,939	17,408	5,553	5,027	16,099	28,852	סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2017						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	
5,618	86	434	284	1,092	3,722	ערבוביות להבטחת אשראי
24,511	19,431	-	-	-	5,080	ערבוביות לרוכשי דירות
22,854	-	5,501	1,599	4,397	11,357	ערבוביות והתחייבויות אחרות
19,725	-	-	776	9,879	9,070	התחייבויות להוצאת ערבוביות
72,708	19,517	5,935	2,659	15,368	29,229	סך-הכל

(1) אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה⁽³⁾

ליום 31 בדצמבר 2018							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
84,459	-	1,825	311	12,341	-	69,982	מזומנים ופיקדונות בבנקים
56,116	1,521	288	846	24,881	2,645	25,935	ניירות-ערך
708	-	-	-	-	-	708	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
282,507	819	2,575	4,864	24,463	46,180	203,606	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,428	-	-	973	1,361	-	94	אשראי לממשלות
103	58	-	-	-	-	45	השקעות בחברות כלולות
3,111	3,111	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
10,534	1,096	323	432	4,079	715	3,889	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,850	1,610	43	79	49	7	4,062	נכסים אחרים
15,110	484	-	55	115	62	14,394	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
460,926	8,699	5,054	7,560	67,289	49,609	322,715	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
352,260	830	3,891	10,645	78,007	12,493	246,394	פיקדונות הציבור
4,528	-	22	344	1,934	124	2,104	פיקדונות מבנקים
208	-	-	-	99	3	106	פיקדונות הממשלה
30,024	-	21	11	339	27,796	1,857	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,676	1,100	263	306	3,492	622	3,893	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
11,841	1,291	397	204	2,700	316	6,933	התחייבויות אחרות
14,733	23	-	5	275	68	14,362	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
423,270	3,244	4,594	11,515	86,846	41,422	275,649	סך-כל ההתחייבויות
37,656	5,455	460	(3,955)	(19,557)	8,187	47,066	עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(522)	3,384	20,198	553	(23,613)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(191)	439	(1,401)	-	1,153	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
-	-	59	173	44	-	(276)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
37,656	5,455	(194)	41	(716)	8,740	24,330	סך-הכל כללי
-	-	127	68	(2,111)	-	1,916	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	771	763	1,542	-	(3,076)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* רבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) נתוני קבוצת ישראל כפי הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפריטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה⁽³⁾ (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
86,093	9	3,036	444	20,690	-	61,914	מזמנים ופיקדונות בבנקים
65,416	2,200	590	1,108	24,345	54	37,119	ניירות-ערך
684	-	-	-	-	-	684	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
265,853	851	1,791	3,367	20,989	44,848	194,007	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,292	-	-	1,043	1,150	-	99	אשראי לממשלות
198	143	-	-	-	-	55	השקעות בחברות כלולות
3,123	3,123	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
12,013	816	217	648	1,544	1,041	7,747	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,323	1,181	24	67	61	3	3,987	נכסים אחרים
13,429	371	-	32	113	71	12,842	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
454,424	8,694	5,658	6,709	68,892	46,017	318,454	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
347,344	886	3,758	11,851	74,930	13,642	242,277	פיקדונות הציבור
3,649	-	35	438	1,443	125	1,608	פיקדונות מבנקים
320	-	-	-	98	6	216	פיקדונות הממשלה
367	-	367	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
29,058	-	132	11	937	24,580	3,398	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,049	787	222	437	1,635	1,347	7,621	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
11,199	902	310	182	1,624	703	7,478	התחייבויות אחרות
14,434	52	-	21	209	80	14,072	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
418,420	2,627	4,824	12,940	80,876	40,483	276,670	סך-כל ההתחייבויות
36,004	6,067	834	(6,231)	(11,984)	5,534	41,784	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
-	-	(998)	-	(17)	-	1,015	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	160	5,610	14,237	429	(20,436)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(247)	369	(1,827)	-	1,705	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	66	166	(683)	-	451	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
36,004	6,067	(185)	(86)	(274)	5,963	24,519	סך-הכל כללי
-	-	(260)	(120)	(1,577)	-	1,957	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	208	682	(1,971)	-	1,081	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) נתוני קבוצת ישראל כפי הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון⁽⁵⁾

31 בדצמבר 2018				
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד שנתיים	מעל 2 עד 3 שנים
במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ)				
נכסים	106,814	18,049	60,698	30,049
התחייבויות	220,116	16,234	20,489	9,467
הפרש	(113,302)	1,815	40,209	20,582
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(8,228)	3,296	(12,272)	220
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	117	65	227	(222)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(121,413)	5,176	28,164	20,802
מטבע-חוץ**				
נכסים	23,311	5,504	9,544	10,858
התחייבויות	60,652	11,686	23,873	1,448
הפרש	(37,341)	(6,182)	(14,329)	9,410
מזה: הפרש - בדולר	(28,674)	(5,058)	(14,744)	8,407
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	13,016	(3,346)	(3,373)	3,345
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	8,220	(3,322)	12,346	(161)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(117)	(65)	(227)	222
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(29,238)	(9,569)	(2,210)	9,249
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2018				
נכסים***	130,125	23,553	70,242	40,907
התחייבויות****	280,768	27,920	44,362	10,915
הפרש	(150,643)	(4,367)	25,880	29,992
*** מזה: אשראי לציבור	41,649	19,984	53,995	28,381
**** מזה: פיקדונות הציבור	272,951	22,813	35,516	3,961
נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת	7,434	2,533	2,931	548
התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת	8,989	2,535	2,431	112

- * בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- ** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
- (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 3,790 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 11,569 מיליון ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 2,416 מיליון ש"ח.
- (5) נתוני קבוצת ישראל כפי הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

31 בדצמבר 2018

שיעור תשואה חוזי ⁽³⁾	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכלל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכלל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
%-ב	במיליוני ש"ח							
2.9%	359,018	3,850	389,305	11,268	35,957	47,786	16,433	25,960
1.9%	302,813	26	307,956	5	1,666	11,295	6,597	9,365
-	56,205	3,824	81,349	11,263	34,291	36,491	9,836	16,595
-	(16,974)	-	(16,812)	-	-	694	217	(401)
-	1,352	-	1,442	-	-	592	-	663
-	40,583	3,824	65,979	11,263	34,291	37,777	10,053	16,857
3.9%	78,583	2,208	84,763	181	1,107	10,844	5,182	8,617
2.1%	102,503	4	103,468	4	345	1,047	855	985
-	(23,920)	2,204	(18,705)	177	762	9,797	4,327	7,632
-	18,002	1,723	13,949	179	346	8,887	3,962	7,088
-	16,954	(2)	18,123	166	143	1,166	1,765	1,957
-	16,974	-	16,812	-	(7)	(791)	(216)	395
-	(1,352)	-	(1,442)	-	-	(592)	-	(663)
-	(8,299)	2,204	(3,335)	177	755	8,414	4,111	7,364
3.1%	⁽⁴⁾ 437,601	6,058	474,068	11,449	37,064	58,630	21,615	34,577
1.9%	405,316	30	411,424	9	2,011	12,342	7,452	10,350
-	32,285	6,028	62,644	11,440	35,053	46,288	14,163	24,227
3.3%	281,688	5,940	312,607	11,178	36,270	42,506	17,340	22,418
1.7%	351,430	-	354,334	5	1,650	3,360	3,633	4,327
	14,626	162	14,867	-	-	-	9	361
	14,710	91	14,527	-	-	7	30	36

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון⁽⁵⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2017				
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד שנתיים	מעל 2 עד 3 שנים
במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ)				
נכסים	98,059	20,681	61,248	33,692
התחייבויות	217,721	13,341	23,519	11,362
הפרש	(119,662)	7,340	37,729	22,330
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(7,505)	(3,964)	(2,728)	105
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	140	494	462	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(127,027)	3,870	35,463	22,435
מטבע-חוץ**				
נכסים	30,031	4,294	7,455	6,934
התחייבויות	62,494	12,891	16,195	984
הפרש	(32,463)	(8,597)	(8,740)	5,950
מזה: הפרש - בדולר	(25,025)	(8,236)	(7,639)	4,654
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	11,245	(4,230)	(1,540)	3,259
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	7,481	3,945	2,780	(89)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(140)	(494)	(462)	(243)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(25,122)	(5,146)	(6,422)	5,861
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2017				
נכסים***	128,090	24,975	68,703	40,626
התחייבויות****	280,215	26,232	39,714	12,346
הפרש	(152,125)	(1,257)	28,989	28,280
*** מזה: אשראי לציבור	41,036	17,921	51,001	7,355
**** מזה: פיקדונות הציבור	272,983	21,075	32,438	4,004
נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת	3,674	3,507	3,796	617
התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת	8,306	2,724	2,607	104

- * בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- ** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
- (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 6,016 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 15,053 מיליון ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 3,708 מיליון ש"ח.
- (5) נתוני קבוצת ישראל כפי הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

31 בדצמבר 2017								
שיעור תשואה חוזי ⁽³⁾	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכלל	כלא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכלל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
%-ב	במיליוני ש"ח							
2.8%	354,147	2,916	379,471	12,669	31,748	40,679	17,559	24,977
2.1%	303,274	16	307,449	4,110	1,273	6,709	9,357	7,325
-	50,873	2,900	72,022	8,559	30,475	33,970	8,202	17,652
-	(10,911)	-	(10,696)	-	75	865	(368)	313
-	2,371	-	2,542	-	-	569	634	-
-	42,333	2,900	63,868	8,559	30,550	35,404	8,468	17,965
3.0%	78,525	939	84,677	176	1,278	8,003	8,709	7,434
1.4%	98,137	7	98,514	72	351	856	774	894
-	(19,612)	932	(13,837)	104	927	7,147	7,935	6,540
-	(11,707)	1,028	(8,733)	166	513	6,092	7,491	6,248
-	16,108	(13)	17,305	166	143	1,123	1,791	1,777
-	10,911	-	10,771	-	-	(946)	349	(253)
-	(2,371)	-	(2,542)	-	-	(569)	(634)	-
-	(11,072)	932	(5,608)	104	927	5,632	7,650	6,287
2.9%	⁽⁴⁾ 432,672	3,855	464,148	12,845	33,026	48,682	26,268	32,411
1.9%	401,411	23	405,963	4,182	1,624	7,565	10,131	8,219
-	29,937	3,832	58,185	8,663	31,402	41,117	16,137	24,192
3.2%	265,002	3,790	271,312	7,355	32,320	38,596	16,807	20,927
1.7%	346,458	-	348,767	5	1,595	4,449	4,022	2,305
-	13,058	174	13,210	-	-	6	-	375
-	14,382	91	14,216	-	-	70	-	38

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים – לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. גידול של 1% בשיעורי ריבית הניכיון של חובות פגומים מקטין את שוויים הוגן בסכום של 10 מיליוני ש"ח.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטי לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי הוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-107 מיליוני ש"ח.

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי הוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות – מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבזרה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים פיננסיים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מדידת השווי הוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקות אלו.

אומדן השווי הוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי – השווי הוגן מוצג בהתאם ליתרה המאזנית של העמלות בעסקות הנ"ל המהוות קירוב לשווי הוגן.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי הוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 – פריטים ששוויים הוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים הוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים⁽²⁾

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2018			יתרה במאזן
	שווי הוגן ⁽¹⁾			
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
84,435	81,391	-	3,044	84,459
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
56,119	1,602	24,937	29,580	56,116
ניירות-ערך*				
708	708	-	-	708
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
281,677	277,962	-	3,715	282,507
אשראי לציבור, נטו***				
2,435	2,435	-	-	2,428
אשראי לממשלות				
10,534	2,007	7,428	1,099	10,534
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,880	870	-	1,010	1,814
נכסים פיננסיים אחרים				
14,431	14,386	-	45	14,456
נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת				
452,219	381,361	32,365	38,493	**453,022
סך-כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
352,862	347,139	-	5,723	352,260
פיקדונות הציבור***				
4,544	4,544	-	-	4,528
פיקדונות מבנקים				
220	220	-	-	208
פיקדונות הממשלה				
2	2	-	-	-
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
30,312	1,107	2,023	27,182	30,024
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים				
9,676	851	7,725	1,100	9,676
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
5,758	4,748	-	1,010	5,684
התחייבויות פיננסיות אחרות				
14,508	14,508	-	-	14,544
התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת				
417,882	373,119	9,748	35,015	**416,924
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים				
113	113	-	-	-
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,020 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 12](#).

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 73,001 מיליוני ש"ח ובסך של 16,411 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).

*** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 0 מיליוני ש"ח ו-2 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) נתוני קבוצת ישראל כפי הוצגו בפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים⁽²⁾ (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2017			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
86,064	82,870	-	3,194	86,093	מזומנים ופיקדונות בבנקים
65,421	1,479	23,723	40,219	65,416	ניירות-ערך*
684	684	-	-	684	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
266,985	261,780	-	5,205	265,856	אשראי לציבור, נטו***
2,302	2,302	-	-	2,292	אשראי לממשלות
12,013	3,934	7,270	809	12,013	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,278	661	-	617	1,267	נכסים פיננסיים אחרים
12,864	12,847	-	17	12,885	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
447,611	366,557	30,993	50,061	**446,506	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
348,820	343,449	-	5,371	347,344	פיקדונות הציבור***
3,666	3,666	-	-	3,649	פיקדונות מבנקים
334	334	-	-	320	פיקדונות הממשלה
368	368	-	-	367	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
30,499	2,209	2,114	26,176	29,058	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,049	4,354	6,886	809	12,049	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,213	3,596	-	617	4,179	התחייבויות פיננסיות אחרות
14,130	14,130	-	-	14,164	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
414,079	372,106	9,000	32,973	**411,130	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
113	113	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 848 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 12](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 85,209 מיליוני ש"ח ובסך של 18,062 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 0 מיליוני ש"ח ו-25 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
- רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
- רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) נתוני קבוצת ישראל כהן ושות' מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה*

ליום 31 בדצמבר 2018			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה			
26,373	-	4,570	21,803
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
10,420	-	10,046	374
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
114	-	-	114
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
8,273	191	7,777	305
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
141	-	141	-
אגרות-חוב של אחרים בישראל			
2,539	-	2,403	136
אגרות-חוב של אחרים זרים			
470	-	-	470
מניות סחירות			
ניירות-ערך למסחר			
6,266	-	-	6,266
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
69	-	-	69
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
2	-	-	2
אגרות-חוב של אחרים זרים			
41	-	-	41
מניות סחירות			
54,708	191	24,937	29,580
סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
366	79	287	-
חוזי שקל-מדד			
4,443	652	3,791	-
חוזי ריבית אחרים			
4,285	1,153	3,097	35
חוזי מטבע-חוץ			
1,377	81	232	1,064
חוזי מניות			
63	42	21	-
חוזי סחורות ואחרים			
3,715	-	-	3,715
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
1,010	-	-	1,010
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
69,967	2,198	32,365	35,404
סך-כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
224	25	199	-
חוזי שקל-מדד			
4,588	56	4,532	-
חוזי ריבית אחרים			
3,423	749	2,638	36
חוזי מטבע-חוץ			
1,377	19	294	1,064
חוזי מניות			
64	2	62	-
חוזי סחורות ואחרים			
2	14	(12)	-
התחייבויות בגין נגזרים משובצים			
3,715	-	-	3,715
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
1,010	-	-	1,010
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
2,008	-	-	2,008
התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך			
16,411	865	7,713	7,833
סך-כל ההתחייבויות			

* אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה* (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה			
35,528	-	3,935	31,593
13,097	-	12,424	673
73	-	-	73
6,327	212	5,442	673
402	-	402	-
2,223	-	1,520	703
1,294	-	-	1,294
ניירות-ערך למסחר			
5,069	-	-	5,069
71	-	-	71
3	-	-	3
67	-	-	67
64,154	212	23,723	40,219
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
445	196	249	-
6,294	2,222	4,072	-
4,348	1,418	2,888	42
914	90	57	767
12	8	4	-
5,214	-	-	5,214
617	-	-	617
81,998	4,146	30,993	46,859
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
465	93	372	-
6,606	1,927	4,679	-
4,090	2,231	1,818	41
877	93	16	768
11	10	1	-
25	29	(4)	-
5,214	-	-	5,214
617	-	-	617
157	-	-	157
18,062	4,383	6,882	6,797

* אינו כולל את נתוני קבוצת ישראל כרטיס המהווה פעילות מופסקת. מספרי השוואה הוצגו מחדש בהתאם. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2018				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
117 ⁽¹⁾	681	681	-	-
(34) ⁽²⁾	49	49	-	-
83	730	730	-	-
				סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2017				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(207) ⁽¹⁾	858	858	-	-
(19) ⁽²⁾	48	48	-	-
(226)	906	906	-	-
				סך-הכל

(1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	העברות מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018
נכסים									
ניירות-ערך זמינים למכירה									
212	191	-	-	(37)	-	-	16	212	(2)(1)
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו									
103	54	-	-	10	-	-	(59)	103	(3)(62)
295	596	-	-	256	5	-	40	295	(3)(1)86
(813)	404	-	-	1,441	12	-	(236)	(813)	(3)159
(3)	62	-	-	58	(1)	-	8	(3)	(3)(32)
(2)	40	-	-	3	10	-	29	(2)	(3)(9)
(29)	(14)	-	-	12	-	-	3	(29)	(3)(2)
(237)	1,333	-	-	1,743	26	-	(199)	(237)	140

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	העברות מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017
נכסים									
ניירות-ערך זמינים למכירה									
156	212	-	-	(2)	73	(15)	-	156	(2)(1)(15)
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו									
78	103	-	3	(1)	-	-	23	78	(3)(9)
589	295	(26)	(116)	(75)	(28)	-	(49)	589	(3)(1)(113)
1,523	(813)	(1,121)	(467)	(405)	41	-	(384)	1,523	(3)(848)
25	(3)	-	-	(14)	3	-	(17)	25	(3)(33)
7	(2)	(2)	-	(6)	-	-	(1)	7	(3)(1)
(16)	(29)	-	-	10	(3)	-	(20)	(16)	(3)(20)
2,362	(237)	(1,149)	(580)	(493)	86	(15)	(448)	2,362	(1,039)

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן בין רמה 1 לרמה 2.

א. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה. בהתאם למדיניות התאגיד הבנקאי, ההעברות בין הרמות מוכרות כמתרחשות בסוף תקופת הדיווח.

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

ליום 31 בדצמבר 2018			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
	ציטוט מצד נגדי לעסקה	191	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	54	סיכון צד נגדי לעסקה 0.38%-8.27% (2.03%)
חוזי ריבית אחרים	מודל תמחור נגזרי ריבית	596	סיכון צד נגדי לעסקה 0.38%-18.30% (6.10%)
חוזי מטבע-חוץ	מודל תמחור אופציות	404	סיכון צד נגדי לעסקה
חוזי מניות		-	
חוזי מניות	מודל תמחור נגזרי מניות	64	סיכון צד נגדי לעסקה 0.38%-3.68% (2.57%)
חוזי מניות ⁽¹⁾	מודל תמחור אופציות	(2)	ציטוט מצד נגדי
	תשואת דיבידנד	-	
	ריבית שקלית לא-צמודה	-	
חוזי סחורות ואחרים	מודל תמחור נגזרי מטבע	40	סיכון צד נגדי לעסקה 0.38%-18.30% (6.10%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	מודל תמחור אופציות	(14)	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	הערכת שווי	49	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	681	
	נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים		

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלִייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלִייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלִייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2017			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	212	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	103	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (0.96%) 0.44%-2.77%
חוזי ריבית אחרים	295	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (1.00%) 0.44%-14.85%
חוזי מטבע-חוץ	(813)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (1.20%) 0.44%-14.85%
חוזי מניות	(33)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה (4.58%) 0.44%-14.85%
חוזי מניות	28	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי מניות ⁽¹⁾	2	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן (36.26%) 36.14%-41.81%
תשואת דיבידנד			
			ריבית שקלית לא-צמודה (0.13%) 0.06%-0.97%
חוזי סחורות ואחרים	(2)	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה (0.88%) 0.44%-14.83%
נגזרים משובצים ⁽²⁾	(29)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	48	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	858	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים

חברות אם, בעל שליטה וחברות בנות

עסקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו ככלל במהלך העסקים הרגיל, משיקולים עסקיים ובתנאים דומים לתנאי עסקות עם גופים שאינם קשורים לבנק. במספר מקרים הבנק תמך כמקובל בחברות בת בנקאיות באמצעות השקעה בהון, בהלוואות, בכתבי נוחות וכד'. ההכנסות או ההוצאות הקשורות בעסקות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד. היתרות כוללות את קבוצת ישראלכרט.

א. יתרות במאזן

31 בדצמבר 2018							
בעלי-עניין							
אחרים		נושאי משרה*		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		מחזיקי מניות	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים							
-	-	-	-	247	159	-	-
205	19	12	10	1,704	1,149	-	-
-	-	-	-	(5)	(6)	-	-
205	19	12	10	1,699	1,143	-	-
44	35	-	-	183	14	-	-
התחייבויות							
302	114	88	54	-	-	21	21
105	92	83	56	-	-	-	-
-	-	34	30	-	-	7,886	7,872
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
683	55	9	6	1,805	1,250	-	-

* בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2018							
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו							
אחרים		חברות כלולות		אחרים		חברות-בת שלא אוחדו	
היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה
נכסים							
250	250	-	-	-	-	-	-
151	124	144	137	-	-	-	-
(2)	(2)	(1)	(1)	-	-	-	-
149	122	143	136	-	-	-	-
-	-	203	103	-	-	-	-
6	5	2	2	-	-	-	-
התחייבויות							
139	49	142	113	-	-	10	4
2	1	25	23	-	-	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**							
216	143	169	148	-	-	-	-

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2017							
בעלי-עניין							
אחרים		נושאי משרה*		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים							
-	-	-	-	389	231	-	-
231	205	8	8	1,754	1,699	-	-
(6)	(5)	-	-	-	-	-	-
225	200	8	8	1,754	1,699	-	-
12	2			215	134		
התחייבויות							
1,277	164	65	48	-	-	20	18
-	-	-	-	-	-	-	-
30	-	-	-	-	-	-	-
147	58	82	80	-	-	-	-
-	-	35	35	-	-	7,198	7,198
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
1,031	683	8	7	1,769	730	-	-

* בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור.
 ** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.
 *** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2017							
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו							
אחרים		חברות כלולות		אחרים		חברות-בת שלא אחדו	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים							
228	-	*-	*-	-	-	-	-
-	*14	*123	*121	-	-	-	-
-	-	(1)	(1)	-	-	-	-
-	*14	*122	*120	-	-	-	-
-	-	203	203	-	-	-	-
1	1	1	1	-	-	-	-
התחייבויות							
57	15	134	107	-	-	2	2
-	-	18	18	-	-	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
254	*143	73	65	-	-	-	-

* הוצג מחדש.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות ברוח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018							
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין			
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות
8	3	5	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
38	20	5	-	12	-	-	1
14	9	1	-	4	-	-	-
(148)	(74)	(24)	-	(3)	(48) ⁽¹⁾	-	-
(42)	-	-	-	-	(42)	-	-
(5)	-	-	-	-	(6)	-	1
(102)	(51)	(14)	-	9	(48)	-	-

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הטבות עובד לזמן קצר 35 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 5 מיליון ש"ח.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין			
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה
14	-	4	-	10	-	-	-
2	-	-	-	2	-	-	-
25	-	1	-	24	-	-	-
18	-	-	-	18	-	-	-
(120)	(25) ⁽¹⁾	(41) ⁽¹⁾	-	(10)	(44) ⁽²⁾	-	-
(35)	-	-	-	-	(35)	-	-
(9)	-	-	-	-	(9)	-	-
(79)	(25) ⁽¹⁾	(36) ⁽¹⁾	-	26	(44)	-	-

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הוצג מחדש.

(2) הטבות עובד לזמן קצר 32 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 2 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין			
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה
203	-	2	1	186	-	14	-
27	(1)	-	-	28	-	-	-
132	98	1	-	24	-	9	-
5	-	-	-	5	-	-	-
(209)	(24) ⁽¹⁾	(36) ⁽¹⁾	-	(26)	(103) ⁽²⁾	(19)	-
(89)	-	-	-	-	(89)	-	-
(14)	-	-	-	-	(14)	-	-
153	73 ⁽¹⁾	(33) ⁽¹⁾	1	212	(103)	4	-

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הוצג מחדש.

(2) הטבות עובד לזמן קצר 39 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 44 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות

6 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים

2016	2017	2018	
הכנסות (הוצאות)			
בגין נכסים			
211	14	8	מאשראי לציבור
-	-	-	מפיקדונות בבנקים
-	-	-	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
13	-	-	מאגרות-חוב
-	-	-	מנכסים אחרים
בגין התחייבויות			
(18)	-	-	על פיקדונות הציבור
-	-	-	על פיקדונות מבנקים
-	-	-	על ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(3)	-	-	על אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	-	-	על התחייבויות אחרות
אחר			
-	-	-	עמלות מעיסקי מימון
-	-	-	הכנסות מימון אחרות
203	14	8	סך-הכל

ד. מידע בדבר תנאי העסקות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי-עניין

עסקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו ככלל במהלך העסקים הרגיל, משיקולים עסקיים ובתנאים דומים לתנאי עסקות עם גופים שאינם קשורים לבנק. במספר מקרים הבנק תמך כמקובל בחברות בת בנקאיות באמצעות השקעה בהון, בהלוואות, בכתבי נוחות וכד'.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק

א. תמצית דוח רווח והפסד⁽¹⁾

2016	2017	2018	
9,695	10,433	11,571	הכנסות ריבית
(1,945)	(2,151)	(2,748)	הוצאות ריבית
7,750	8,282	8,823	הכנסות ריבית, נטו
184	205	570	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7,566	8,077	8,253	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית			
1,052	553	1,036	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
*3,245	*3,086	3,124	עמלות
91	138	51	הכנסות אחרות
*4,388	*3,777	4,211	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות			
**3,889	**3,918	3,862	משכורות והוצאות נלוות
1,343	1,291	1,342	אחזקה ופחת בניינים וציוד
***2,037	***2,146	2,273	הוצאות אחרות
*7,269	*7,355	7,477	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,685	4,499	4,987	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
2,120	1,883	1,937	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,565	2,616	3,050	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
274	314	364	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר מסים המיוחס לפעילות מופסקת
(211)	(270)	(819)	חלקו של הבנק בחברות מוחזקות אחרות
			רווח נקי:
2,628	2,660	2,595	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.
 ** על-פי הוראות בנק ישראל, סיווג מחדש של רכיבי עלות אקטואריים מסוימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1 ד.3](#).
 (1) נתוני קבוצת ישראלכרט הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ב. תמצית מאזן⁽¹⁾

31 בדצמבר		
2017	2018	
נכסים		
84,079	85,024	מזומנים ופיקדונות בבנקים
57,054	47,582	ניירות-ערך
684	708	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
262,544	287,061	אשראי לציבור
(3,598)	(3,685)	הפרשה להפסדי אשראי
258,946	283,376	אשראי לציבור, נטו
2,292	2,428	אשראי לממשלות
3,064	3,431	השקעה בפעילות מופסקת
13,717	12,728	השקעות בחברות מוחזקות אחרות
2,904	2,906	בניינים וציוד
11,876	10,365	נכסים בגין מכשירים נגזרים
4,929	5,342	נכסים אחרים
439,545	453,890	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
362,447	370,227	פיקדונות הציבור
4,031	4,409	פיקדונות מבנקים
320	208	פיקדונות הממשלה
14,718	15,261	כתבי התחייבות נדחים
11,944	9,506	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
10,222	16,735	התחייבויות אחרות
403,682	416,346	סך-כל ההתחייבויות
35,863	37,544	הון
439,545	453,890	סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) נתוני קבוצת ישראל כפי הוצגו כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה. לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים

2016	2017	2018	
			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת
2,628	2,660	2,595	רווח נקי לשנה
			התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת
(63)	(44)	453	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות
527	481	532	פחת על בניינים וציוד
24	21	20	הפחתות
184	205	570	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(384)	(115)	(213)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
5	(14)	(26)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
(8)	(39)	(28)	רווח ממימוש בניינים וציוד
98	(4)	(37)	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
(159)	(33)	(30)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
269	27	(21)	מסים נדחים, נטו
(93)	(5)	(56)	רווח ממכירת תיקי אשראי
250	1,880	(453)	התאמות בגין הפרשי שער
818	1,428	(2,221)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בכספים שוטפים
937	(245)	1,511	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(2,179)	3,499	(1,135)	ניירות-ערך למסחר
457	85	(322)	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
(1,072)	(424)	(2,491)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
19	1,247	6,978	התחייבויות אחרות
2,258	10,610	5,626	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים (המשך)

2016	2017	2018	
			תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
(45)	(80)	(511)	פיקדונות בבנקים
4,011	*(4,095)	(17,200)	אשראי לציבור
(136)	212	(136)	אשראי לממשלות
(256)	(309)	(24)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(7)	(130)	-	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
12	131	35	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(36,039)	(36,227)	(29,639)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
12,819	10,945	32,407	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
14,993	26,735	9,821	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
(5,177)	*(6,096)	(8,165)	רכישת תיקי אשראי
4,324	140	382	תמורה ממכירת תיקי אשראי
67	251	97	דיבידנדים שהתקבלו מחברות מוחזקות
(566)	-	(183)	השקעות בחברות מוחזקות
-	-	2	תמורה ממימוש השקעות בחברות מוחזקות
(500)	(571)	(552)	רכישת בניינים וציוד
14	66	46	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(6,486)	(9,028)	(13,620)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון

(448)	(27)	378	פיקדונות מבנקים
22,745	12,628	7,780	פיקדונות מהציבור
(9)	(25)	(112)	פיקדונות מהממשלה
(17)	-	1,799	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(3,034)	(2,561)	(1,349)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
5	-	-	הנפקת מניות ואופציות
(685)	(861)	(496)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(27)	(39)	(24)	רכישה עצמית של מניות
18,530	9,115	7,976	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
14,302	10,697	(18)	גידול (קטיון) במזומנים
57,937	71,989	80,806	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(250)	(1,880)	453	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
71,989	80,806	81,241	יתרת מזומנים לסוף השנה

ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו

12,256	10,921	11,238	ריבית שהתקבלה
(2,650)	(2,497)	(2,741)	ריבית ששולמה
2	220	17	דיבידנדים שהתקבלו
(1,791)	(1,321)	(2,374)	מסים על הכנסה ששולמו
11	157	196	מסים על הכנסה שהתקבלו

* סווג מחדש.

ביאור 35 יוזמות רגולטוריות

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

בחודש ינואר 2017 פורסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרם).

- בתוך שלוש שנים מחודש ינואר 2017 חברות כרטיסי האשראי יורדו משני הבנקים הגדולים (הבנק ובנק לאומי). תקופת המכירה תתארך לארבע שנים במידה והבנק ינפיק תוך 3 שנים לפחות 25% מחברות כרטיסי אשראי בבעלותו וגם ירד לשיעור אחזקה של 40%.
- החל מחודש יולי 2018 הבנקים נדרשים להעביר לגופים פיננסיים שיאשרו ובכפוף לאישור לקוח, יתרות עו"ש יומיות. בנק הפועלים ערוך למימוש ההוראה.
- הבנק חוייב לאפשר להעביר מידע על חשבונות לקוחות לצדדים שלישיים שיתנו ללקוחות שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה תהיה בכפוף לאישור לקוח ותבוצע בשיטת OPEN API. טיטות תקנות בעניין זה טרם פורסמה, אך בנק ישראל פרסם לוח זמנים לביצוע בצוות ההיגוי של הפריקט.
- החל מפברואר 2020 הבנק ידרש להציג באתר שלו, עבור לקוחותיו, פירוט מידע על העסקות המבוצעות על ידם בכרטיסי חיוב חוץ בנקאיים. תיקון להוראות נוהל בנקאי תקן 470 פורסם בנובמבר 2018 ובו הוראות באשר לאופן הצגת המידע.
- כחלק מהגנת הינוקא לחברות כרטיסי האשראי הבנק ידרש לצמצם את מסגרות האשראי שלו ב-50% ביחס למסגרות האשראי שהקצה בשנת 2015, זאת עד חודש פברואר 2021. לאחר מכן לא יוכל הבנק לצמוח בהיקף המסגרות במשך 3 שנים נוספות.
- הבנק ידרש למכור החזקות בחברת שב"א (שירותי בנק אוטומטיים בע"מ) - המפעילה מערכות טכנולוגיות המאפשרות, בין היתר, העברת אישורים לעסקות בכרטיסי חיוב והעברת אישורים לעסקות משיכת מזומן). כיום הבנק מחזיק 34.5% משב"א ויידרש למכור את החזקות העולות על 10% בתוך 4 שנים, כאשר זכויות ההצבעה בגין החזקות מעל השיעור האמור מורדות החל מיום 1 ביוני 2017. הבנק בוחן דרכים למכירת החזקותיו בהתאם להוראות החוק, לרבות בדרך של הצעת מכר של מניות שיוצעו לציבור באמצעות תשקיף שתפרסם שב"א.
- ועדת היישום שמונתה לאחר חקיקת החוק נדרשת לדווח לכנסת מידי תקופה לעניין מצב התחרות בשוק האשראי. בנק ישראל החל באיסוף נתונים לטובת קביעת מחירי האשראי הממוצעים בשוק לצורך השוואה והצגה לוועדה, כחלק מהממדים שישמשו להערכת מצב התחרות בשוק האשראי. הבנק נערך ליישום החוק על-פי לוח הזמנים שנקבע. לפרטים נוספים בדבר היערכות הבנק להיפרדות מקבוצת ישראלכרט ראה [פרק 2.6.1 לעיל](#).

ועדת החקירה הפרלמנטרית להקצאת האשראי ללווים גדולים

בחודש יולי 2017 החליטה הכנסת להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לבחינת הקצאת האשראי במשק והסדרי חוב בראשות ח"כ איתן כבל. הוועדה תבחן את התנהלות בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, גופים מוסדיים, חברות ביטוח ונותני אשראי למיניהם, תקבע מסקנות ותגיש המלצות בנושא זה. מנכ"ל הבנק ויו"ר הדירקטוריון הופיעו בפני הוועדה ביום 21 באוקטובר 2018. טרם הדיון הבנק קיבל דרישה להעביר לוועדה מסמכים על אשראי ללווים גדולים. בדיון העביר הבנק לוועדה נתונים הנוגעים לביצועי תיק האשראי של הבנק, לתמהיל התיק לאורך השנים ולהתמודדות הבנק עם לקוחות בקשיים. כמו-כן, ראשי הבנק ענו על שאלות חברי הכנסת. ראשי הבנק הביעו נכונות לשתף פעולה עם הוועדה ולהעביר לוועדה מסמכים נוספים הנוגעים לנתונים מצרפיים וכן למדיניות ונהלי הבנק, באופן שאינו פוגע בנכסים המסחריים של הבנק, בחובות הסודיות הבנקאית כלפי לקוחות ובחיסיון הקבוע בחוק וחל על האמור בדו"חות הפיקוח על הבנקים. בחודש ינואר 2019 סיימה הוועדה את עבודתה, הוועדה צפויה לפרסם את מסקנותיה והמלצותיה לאחר סיום השימועים.

החוק לניוד חשבונות בין בנקים באופן מקוון

בחודש פברואר 2018 אושר בכנסת החוק להקמת מערכת ניווד חשבונות בנק אוטומטית על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. על-פי החוק - הבנקים יחויבו לאפשר מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח. בחודש פברואר 2021 יכנס החוק לתוקף עם אפשרות להארכה נוספת בשנה. מאז פרסום הצעת החוק מתקיימות בבנק ישראל פגישות הצוות ליישום החוק. הוחלט כי חברת מס"ב תנהל את הפריקט והחברה העבירה לוחות זמנים לביצוע לפיקוח על הבנקים ולכלל הבנקים החברים.

בנובמבר 2018 פרסמה נגידת בנק ישראל כללים ראשוניים מכח החוק העוסקים בסוגי חשבונות אשר הבנקים יחויבו לאפשר את ניוודם במסגרת המערכת. בין היתר, נקבע כי לא יהיה ניתן להשתמש במערכת להעברת חשבונות נאמנות, אפטרופסות או שמנהלים בידי מנהל עיזבון. כמו-כן נקבע כי השימוש במערכת מיועד לחשבונות שבהם יוותר הרכב זהה של בעלים בחשבון - בין אם היא נעשית מחשבון של יחיד ליחיד או שותפים לשותפים, על-פי נתוני בנק ישראל, כ-80% מחשבונות עו"ש למשקי בית יהיו ניתנים לניוד במערכת.

טיטות תקנות נוספת העוסקת בסוגי המוצרים שיהיה ניתן לנייד במערכת - הוראות קבע, שיקים וכיו"ב, צפויה להתפרסם בשבועות הקרובים.

ביאור 35 יוזמות רגולטוריות (המשך)

הרפורמה בשירותי התשלום

הרפורמה בשירותי התשלום היא תולדה של דוח ועדה בין-משרדית לשיפור השימוש באמצעי תשלום מתקדמים, שבה היו חברים משרד האוצר, בנק ישראל, משרד המשפטים ועוד.

בינואר 2019, פורסם חוק שירותי תשלום.

החוק הינו חוק צרכני שצפוי להחליף את חוק כרטיסי חיוב ולמעשה מחיל הגנות צרכניות שהיו שמורות עד עתה לעולם הכרטיסים גם על אמצעי תשלום מסורתיים בבנקים כגון העברות מחשבון והרשאות לחיוב חשבון. בנוסף, ההצעה מחילה את ההגנות גם על אמצעי תשלום חדשניים כגון אפליקציות תשלום, ארנק אלקטרוני ועוד. ההסדר שנקבע בחוק מסתמך בין היתר על עקרונות דירקטיבת PSD2 שנכנסה לתוקף במאי 2018 באירופה, וכן על הסדרים שהיו קבועים בחוק כרטיסי חיוב. החוק קובע את החובות המוטלות על נותן שירותי תשלום מול המוטב והמשלם, את אופי החוזה שנדרש נותן שירותי התשלום להציג, את הסדרי האחריות לפעולת תשלום, לשימוש לרעה ועוד.

תזכיר חוק נוסף בנושא, הקובע את החובות החלות על מי שמבקש לקבל רישיון ולשמש כנותן שירותי תשלום, התפרסם באוגוסט 2018 להערות הציבור והוא צפוי להגיע לדיון בכנסת הבאה.

נושאים נוספים

- ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק נתוני אשראי, לפיו נקבע הסדר לשיתוף בנתוני אשראי הכולל איסוף נתוני אשראי ממקורות המידע הקבועים בחוק (בין היתר – בנקים, חברות כרטיסי אשראי וגופים מוסדיים), שמירתם במאגר מידע מרכזי המופעל בידי בנק ישראל ומסירת נתוני אשראי ממנו ללשכות אשראי לשם עיבודם והעברתם, בין השאר לנותני אשראי, זאת לצורך הגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי. חוק נתוני אשראי צפוי היה להיכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2018. לאור עיכובים בהפעלת המאגר ביקש בנק ישראל את דחיית כניסת החוק לתוקף לאפריל 2019, המועד בו צפוי כרגע להתחיל לפעול מאגר נתוני אשראי. בנוסף, בדצמבר 2018 פרסם משרד המשפטים תזכיר לתיקון החוק. לפי התזכיר, לאור העובדה כי במהלך תקופת ההיערכות להקמת המאגר וליישום החוק, נמצא כי המעבר החד בין החוקים מייצר סיכון גבוה לגרימת נזק משמעותי לבעלי העניין במערכת נתוני אשראי וכפועל יוצא מכך עלולה להיגרם פגיעה גם בלקוחות מבקשי האשראי, יקבע, בין היתר, כי מי שהיה בעל רישיון שירות נתוני אשראי לפי חוק שירות נתוני אשראי ערב יום התחילה, יהיה רשאי להמשיך להפעיל שירות נתוני אשראי כהגדרתו בחוק האמור לתקופה של 12 חודשים מיום התחילה. כן נקבע בתזכיר, כי שר המשפטים, בהסכמת הנגיד, רשאי להאריך בצו את התקופה האמורה לתקופה נוספת, ובלבד שהתקופה הכוללת לא תעלה על 18 חודשים מיום התחילה. התזכיר טרם הגיע לכדי אישור הכנסת מאחר והוגש זמן קצר לפני פיזור.
- בנובמבר 2018 פרסמה רשות ההגבלים העסקיים בשיתוף עם רשות ניירות-ערך טיוטת דו"ח על שוק הברוקראז' בישראל ובו המלצות לגבי ההסדרים בתחום, הסרת חסמים ומעבר תיקי השקעות בין בנקים לחברי בורסה שאינם בנקים.

הוראות ויוזמות מותיות של שנת 2018

- חקיקה פרטית לטובת נוטלי משכנתאות –
- בינואר 2019 פורסם תיקון 30 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) העוסק בדחיית פירעון הלוואה לדיור של לקוח בנסיבות מיוחדות, החוק קובע כי על הבנקים (וגופים חוץ בבנקאיים ככל שאלו ימכרו משכנתאות בעתיד) לאפשר ללקוח, לבחור מסלול הלוואה בו הוא יהיה רשאי, לדחות תשלומים בגין הלוואה לדיור במקרה של אבטלה, מחלה, לידה או פגיעה.
- בינואר 2019 פורסם ברשומות תיקון 31 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) העוסק בדחיית תשלומי משכנתא עקב פטירת לווה-על פי התיקון לחוק, במקרה של פטירת לווה, לבקשת מי שחייב לפרוע את הלוואה, על הבנק לדחות את תשלומי המשכנתא, לתקופה שלא תעלה על 12 חודשים, ללא תשלום וללא חיוב בריבית פיגורים.
- תיקון של דיני התחרות – בינואר 2019 פורסם תיקון 21 לחוק ההגבלים העסקיים – על-פי התיקון לחוק, הרשות (שתיקרא מעתה רשות התחרות) תוכל להכריז על חברה כמונופול גם אם נתח השוק שלה נמוך מ-50%, כל עוד היא סבורה שיש בידה כח שוק משמעותי. בנוסף, תקרת העיצומים הכספיים שלרשות יש סמכות להטיל על תאגידים שהפרו את החוק תעלה מ-24 מיליון ש"ח ל-100 מיליון ש"ח.
- הפחתת העמלה הצולבת – בחודש נובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים את צו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות סליקה צולבת של עסקות בכרטיסי חיוב ושל עסקות חיוב מידי) אשר מביא לידי ביטוי את המתווה שפרסם בנק ישראל בפברואר 2018 להפחתת שיעור העמלה הצולבת – על-פי המתווה תופחת העמלה בכרטיסי אשראי מ-0.7% ל-0.5% בחמש פעימות מדורגות, הפעימה הראשונה תחול בינואר 2019 והאחרונה בינואר 2023. בנוסף, המפקחת קבעה כי העמלה הצולבת בעסקות חיוב מידי (דביט) תופחת מ-0.3% ל-0.25% בשתי פעימות שיחלו בינואר 2021 ויסיימו בינואר 2023.
- דחייה לחוק אשראי הוגן – בחודש נובמבר 2018 אישרה מליאת הכנסת את ההצעה לדחיית כניסתו לתוקף של חוק אשראי הוגן, אשר אמור להיכנס לתוקף ביום 9 בנובמבר 2018. על-פי התיקון לחוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות (תיקון מס' 5) (דחיית מועד התחילה) – כניסת החוק לתוקף תידחה או לאחר שישה חודשים מיום פרסום תקנות ראשונות או ליום 9 בנובמבר 2019, המוקדם מביניהם.
- בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה מתקדמת המתקנת את נוהל בנקאי תקין 325 בנושא ניהול מסגרות אשראי. ההוראה הקיימת חלה עד כה על מסגרות אשראי בחשבון עו"ש בלבד. מוצע להחיל את ההוראה גם על מסגרות האשראי הניתנות ללקוחות באמצעות כרטיסי האשראי. כמו-כן, נקבעה דרישה לקבוע מנגנוני התראות ללקוחות אודות ניצול המסגרות, וכן להודיע ללקוח אודות ניצול של מעל 90% ממסגרת האשראי.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרייך במועד קבוע מראש.

איגום

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות, המתבצע על-ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות-ערך, הניתנים להנפקה.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2/באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter - מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגילי ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים ממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

פעילות מופסקת

בהתאם לתקינה האמריקאית, פעילות מופסקת מוגדרת כרכיב של ישות (או קבוצת רכיבים), העומד בשני הקריטריונים הבאים:

1. הרכיב מקיים את הקריטריונים של "מוחזק למכירה".
2. מדובר ב: א. שינוי אסטרטגי ו-ב. שיש לו או שתהיה לו השפעה מהותית על פעילויות הישות והתוצאות הפיננסיות שלה.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

B2B

Business To Business – פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer – פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer – הסדר מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment – חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act – תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation – רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשווקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act – חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation – התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative – תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process – תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country – ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio – היחס בין סכום הלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market - שערך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan - אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk - מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule - חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

ח
חובות פגומים 204,199,197,194,142,141,109,82,61,54,53,16,14
 250,236,235,234,233,232,231,229,228,219,217,214,209,207
 330
ירידת-ערך 119,116,115,114,113,112,85
ח
מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 185,118,93,48,47,46,45,31,10
 299,277,225,224,223,222,221,220
מגזרי פעילות פיקוחיים 194,192,191,118,93,45,44,40,39,10,9
 211,210,209,208,207,206,204,202,201,200,199,198,197,196
 314,224,223,222,220,219,218,217,216,214,212
מדינות זרות 30
מדיניות חשבונאית 113,112,111,110,109,108,107,106,105,93
 121,120,119,118,117,116,115,114
מדיניות ניהול סיכונים 49,48
מימון ממוכף 68,67,10
מינוף 173,172,171,170,169,168,167,166,165,93,38,14,10
מסגרות אשראי 272,242,110,83,29
נ
נגזרים 99,93,84,83,72,70,68,62,61,58,57,51,42,33,29,22,10
 189,188,187,186,185,124,123,122,119,114,113,112,109,102
 251,250,248,246,245,244,241,240,239,238,211,201,191,190
 314,313,312,308,292,291,268,267,258,257,256,254,253,252
 383,335,334,333,332,331,330,326,325,324,322
ניילות 190,184,183,173,82,75,74,73,60,51,50,48,34,16,14,9
 316
ניירות-ערך 57,52,48,46,37,35,31,30,28,27,26,22,16,14,13,10
 113,112,109,105,103,102,99,98,93,86,85,80,79,78,74,61,59,58
 172,171,165,145,142,141,140,139,138,137,135,134,122,114
 233,232,231,229,228,227,226,221,211,201,191,184,178,174
 260,259,256,254,253,252,251,250,245,244,237,236,235,234
 289,288,287,285,282,280,279,271,269,268,267,265,262,261
 383,358,351,348,347,332,330,325,324,322,318,313,306,291
נכסים אחרים 227,226,149,142,141,116,111,102,99,93,58,57,38
 259,245,244,241,240,237,236,235,234,233,232,231,229,228
 331,325,324,322,268,267,262,261,260
נכסי סיכון 210,209,207,204,200,199,197,194,166,76,38,36,14
 329,219,217,214

א
איגוף 383,183,123,38
אנשים קשורים 377,376,349,348,289,287
אשראי לציבור 62,61,58,57,56,55,54,53,45,44,42,28,24,16,10
 207,204,199,197,194,146,143,142,141,120,113,109,103,99,93
 232,231,230,229,228,227,226,224,223,222,219,217,214,209
 246,245,244,243,242,241,240,239,238,237,236,235,234,233
 307,305,303,301,269,267,262,261,260,259,252,251,250,248
 383,335,330,327,325,324,322,318,314,311,309
ג
גידור 135,134,123,119,112,107,98,72,70,63,52,48,42,23,22
 314,188,187,186,185
ד
דיבידנד 146,145,131,123,103,101,100,67,46,34,33,16,10,4
 373,346,269,258,257,182,165,155
ה
הון אנושי 320,295,277
הון והלימות הון 47
הון מניות 354,352,133,101,100,37
היוון עלויות תוכנה 115
הלבנת הון 318,317,310,80,79,78,75,20
הלוואות לדיור 111,109,82,64,62,58,57,52,45,44,38,29,28,10
 224,223,222,220,217,216,207,206,197,196,142,141,125,119
 305,304,296,277,272,243,242,239,238,237,230,229,228,227
 306
הליכים משפטיים 182,181,180,179,178,177,176,146,79,47,21
 183
הפרשה לירידת-ערך 148
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 232,231,110
הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 327,144,136,110,24
ו
ועדת שטרומ 318,301,270
ז
זכויות עובדים 160,159,158,157,156,155,154,153,116,102,93
 268,161

ס

סייבר 372, 82, 77, 48, 16

סיכון אשראי 59, 58, 57, 55, 53, 52, 51, 48, 38, 36, 30, 29, 24, 16, 10, 9

, 146, 143, 142, 113, 110, 109, 93, 84, 83, 82, 68, 67, 66, 65, 64, 61, 60

, 235, 234, 233, 232, 231, 230, 229, 228, 227, 226, 190, 189, 166, 152

, 261, 260, 259, 252, 251, 250, 243, 242, 241, 240, 239, 238, 237, 236

327, 316, 308, 302, 262

סיכונים אחרים 82

סיכון מוניטין 82, 81, 79, 48, 16, 9

סיכון מימון 74

סיכון נזילות 190, 82, 74, 48, 16, 14, 9

סיכון סביבתי 81, 9

סיכון רגולטורי 80, 48, 16

סיכון ריבית 82, 70, 69, 48, 34, 16

סיכון שוק 190, 113, 83, 82, 69, 48, 38, 16, 10, 9

סיכון תפעולי 190, 166, 82, 76, 75, 48, 38, 36, 16, 9

ע

עמלות 125, 121, 109, 97, 93, 45, 44, 41, 40, 39, 25, 24, 21, 16, 15, 10

, 212, 210, 208, 206, 202, 200, 198, 196, 192, 179, 178, 177, 128, 126

, 305, 303, 301, 290, 277, 272, 266, 265, 224, 223, 222, 221, 218, 216

331, 330, 328, 323, 321, 314, 311, 309, 307

ענפי חשק 302, 68, 61, 59, 52, 51, 31, 29, 10

פ

פחת והפחתות 126, 115

פיקדונות הציבור 149, 122, 99, 93, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 39, 31, 28, 16

, 224, 223, 222, 219, 217, 214, 209, 207, 204, 199, 197, 194, 184, 150

, 291, 289, 267, 265, 262, 261, 260, 259, 252, 251, 248, 246, 245, 244

, 325, 324, 322, 314, 312, 311, 310, 309, 308, 307, 304, 303, 301, 292

335, 333, 332

צ

צדדים קשורים 270, 264, 263, 262, 260, 105

ר

רווח למניה 323, 321, 136, 133, 121, 118, 106, 97, 93

ש

שווי הון 112, 107, 105, 98, 93, 85, 84, 83, 71, 70, 51, 37, 32, 26, 22, 11

, 187, 184, 157, 145, 140, 139, 138, 137, 135, 134, 124, 119, 114, 113

, 258, 257, 256, 255, 254, 253, 252, 251, 250, 211, 201, 190, 189, 188

326, 292, 291, 259

ת

תגמול 284, 283, 282, 279, 171, 161, 155, 154, 153, 101, 100, 81, 35

383, 381, 376, 361, 359, 358, 348, 297, 286, 285

תיק בנקאי 71, 70

תיק למסחר 30

תשלום מבוטס מניות 163, 162, 161, 147, 126, 117, 102, 101, 100, 93

285, 284, 282, 268, 264, 263, 164